

Téereb Yonent Yàlla Esekiyel

Esekiyel mi ñu dippee téere bii, ab sarxalkat la woon ca Yuda ca jamonoy Yonent Yàlla Yeremi. Yuda bokkoon na ci fukki giiri bànni Israayil ak ñaar. Esekiyel bokkoon na ci waa Yuda yi ñu toxaloon, yóbbu leen ngàllo ca Babilon, ci atum 597 lu jiitu Almasi bi. Gannaaw gi, foofa ca Babilon la ko Yàlla woowe, ngir def ko ab yonentam. Ci biir loolu la Esekiyel jottalee kàdduy waxyu, di ci xamle ne mbugalum Yerusaleem matagul. Ña mu bokkaloon nekk ngàllo, bugguñu woona dégg waxi mbugal muy dikk. Teewul Yerusaleem tas ci atum 586 lu jiitu Almasi bi. Ca la Esekiyel indile bokk yi kàddu yu leen yaakaarlo.

Ci tēnk:

1.1—3.27 Yàlla woo na Esekiyel.

4.1—24.27 Kàdduy waxyu dal na ci kaw Yerusaleem.

25.1—32.32 Kàdduy waxyu dal na ci kaw yeneen xeeti àddina.

33.1—48.35 Lu jēm ci digeb ñibbi ak jàmm ju délsi.

Esekiyel daje naak leeru Aji Sax ji

¹ Am na bés, mu yemook sama fanweereelu at, juróomi fan ca ñeenteelu weer wa, booba maa nga

bokkoon ca ña ñu toxal ca tàkkal dexu Kebar*. Asamaan daa ubbiku, ma daldi gis ay peeñuy Yàlla.

Bindkat a ngi joxe tegtal ca moomu peeñu

² Juróomi fani weer wa moo yemook juróomi at gannaaw ba ñu toxalee Buur Yoyakin.

³ Kàddug Aji Sax ji dikkal Esekiyel doomu Busi, sarxalkat ba fa réewum Kaldeen† ña ca tàkkal dexu Kebar. Te foofa la loxol Aji Sax ji dikke woon fa moom.

Nii la peeñu ma bindoo

⁴ Naka laa xool rekk, ngelaw lu réy jekki dikke bëj-gànnar, ànd ak niir wu mag, sawara di ca fettaxe, ag leer gu ne ràññ wër ko; digg ba mel ni weñ guy tàkk.

⁵ Digg ba, jëmme ñeenti mbindeef a ca feeñ yu ame melokaanu nit.

⁶ Ku ci nekk am ñeenti kanam ak ñeenti laaf.

⁷ Seenii tànk jub, téstën ya mel ni wewi sèllu di melax ni xàñar bu ñu jonj.

⁸ Seenii laaf, loxoy nit a nga leen ron ci seen ñeenti wet yépp, mbindeef mu nekk am ay kanam ak ay laaf.

⁹ Seen ñeenti cati laaf a ngay laale, te ku nekk man naa jubal màkk fépp fu genn kanam jublu te du jar muy warangiku.

¹⁰ Seen melokaanu kanam nag nii la bindoo: ku ci nekk am nga kanamu nit fa féete kanam ak kanamu gaynde ci sa ndijoor. Ku ci nekk itam am

* **1.1 dexu Kebar** a nga woon ca Babilon ga buuram Nebukat-necar dencoon bànni Israayil, gannaaw ba mu leen jàppee ba yóbbu leen fa ngàllo. Yonent Yàlla Esekiyel ab sarxalkat la fa woon ca biir bokki bànni Israayilam. † **1.3 Kaldeen** ñaak Babiloneen ña benn xeet lañu woon.

nga kanamu yëkk fi sa càmmoñ ak kanamu jaxaay fa féete gannaaw.

¹¹ Seeni kanam a ngoogu. Ku ci nekk sa ñaari laaf a jëm kaw, di laal sa laafi moroom. Sa ñaari laaf yi ci des sàng sa yaram.

¹² Ku nekk man naa jubal màkk fépp fu genn kanam jublu. Fépp fu leerug Yàlla jublu, ñu jublu fa te warangikuwuñu.

¹³ Jëmmi mbindeef yaa nga am melow xali sawara yu yànj, mel niy jum, sawara way dem ak dikk ci seen biir. Sawara waa nga ne ràññ, ay melax di ca fettaxe.

¹⁴ Bindeef yaa ngay naaw, di dem aka dikk, mel ni melax.

¹⁵ Naka laa xool, daldi gis ay mbege fi suuf, mbege mu ci nekk feggook menn mbindeef, mook ñeenti kanamam.

¹⁶ Mbege yaa ngay nirook peru kirsolit, ci melokaan ak ci bind. Ñoom ñépp a niroo. Seen melokaan ak seen bind daa mel ni, mbege mu ci nekk, mbegee nekk ca biiram,

¹⁷ mbege yay dawwe ñeenti wet te warangikuwuñu.

¹⁸ Taxawaayu mbege ya daa réy ba raglu te mu ci nekk ay gët la sàngoo ba daj.

¹⁹ Bu mbindeef ya dawee, mbege ya feggook ñoom daw; bu ñu naawee, mbege ya naaw.

²⁰ Fu leer gi jëm rekk, fa lañu jëm, mbege ya jógandook ñoom, ànd ak leer gi. Leerug boroom bakkan yi daal moo nekk ci mbege yi.

²¹ Bu ñu dawee, ñu daw; bu ñu taxawee, ñu taxaw. Bu ñu jógee ci suuf, yékkatiku, ñu ànd ak

ñoom yékkatiku. Leerug boroom bakkan yi daal moo nekk ci mbege yi.

²² Lu mel nib dénd a tiim boppi mbindeef ya, raglu, leer nàññ ni doju kiristaal[‡].

²³ Mbindeef mu ci nekk sa yenn ñaari laaf a ngi ci suufu dénd bi, tàlli, dékkarloo; ñaari laaf yi ci des sàng sa yaram.

²⁴ Bu ñuy naaw, may dégg seen coowal laaf yi, mu mel ni géej mbàmbulaan, melati ni kàddug Aji Man ji, di saf riirum xare. Bu ñu taxawee, daldi wàcce seeni laaf.

²⁵ Saa yu ñu taxawee ba wàcce seeni laaf nag, ag kàddu di jollee ca kaw dénd ba ca seen kaw bopp ya.

²⁶ Ca kaw dénd ba tiim seeni bopp, ba tey, am na luy nirook ngànguney peru safiir, te jëmmu nit nekk ca kaw-a-kaw lay nirook ngàngune.

²⁷ Ma gis nag lu mel ni weñ guy tàkk, wër ko; dale ca lay niru ndigg la, jëm kaw; daleeti ca lay niru ndigg la, jëm suuf. Ma gis lu mel ni sawara akug leer wër ko.

²⁸ Mu mel ni xon ci biiri niir, bésub taw. Loolooy melokaanu leer ga ko wër. Muy melokaan muy jëmmal leeru Aji Sax ji. Naka laa ko gis, daldi ne gurub, dëpp sama jë fi suuf. Ma dégg nag kàddu gu jib.

2

Aji Sax ji yebal na Esekiyel

¹ Ba loolu amee boroom kàddu ga ne ma: «Yaw nit ki, jógal taxaw, ma wax la.»

[‡] **1.22 kiristaal** daa mel ni weer bi ñuy defare ab kaas.

² Naka la ma wax loolu, ngelaw solu ma, ne ma yékkét, ma taxaw, di dégg ki y wax ak man.

³ Mu ne ma: «Yaw nit ki, maa lay yebal ci bànni Israayil, xeeti fippukat yi fippu ci sama kaw; ñook seeni maam dañu maa mas di tooñ ba bésub tey jii.

⁴ Ci nit ñu dëgër bopp te dërkiis laa lay yónni. Wax leen, ne leen: “Lii la Boroom bi Aji Sax ji wax.”

⁵ Ñoom nag, su ñu la déglook su ñu gântalee ndax kërug fippukat gi ñu jikkowoo, dinañu xam ne ab yonent a ngi ci seen biir.

⁶ Waaye yaw nit ki, bu leen ragal, bul ragal seeni wax. Xam naa ne ay taxas aki dég a lay wër, nga toog ci kawi jiit. Waaye bul ragal seeni wax te bul tiit ci lenn lu ñu la won doonte kërug fippukat lañu.

⁷ Nanga leen àgge samay wax, ñu déglook ñu gântal, nde ay fippukat lañu.

⁸ Yaw nit ki nag, déglul lii ma lay wax. Bul fippu ni kërug fippukat gii. Sexal, te lekk li ma lay jox.»

⁹ Naka laa xool, yem ci loxo bu ñu ma tàllal. Ndeke téere bu ñu taxañ moo ci nekk.

¹⁰ Mu tàqarñi ko fi sama kanam, muy lu ñu bind biir ak biti, mbind ma di kàdduy jooy aki onk aki yuux.

3

Aji Sax ji dooleel na Esekiyel

¹ Mu ne ma: «Yaw nit ki, lii ngay gis, lekk ko. Lekkal téere bii te dem wax ak waa kër Israayil.»

² Ma ña, mu leel ma téere ba.

³ Mu ne ma: «Yaw nit ki, lekkal téere bii ma la jox, ba suur këll.» May lekk, mu neexe ni lem.

⁴ Mu ne ma: «Yaw nit ki, demal ba ca waa kër Israayil, te nga àgge leen samay wax.

⁵ Du ci waaso wu xóotu làkk te diisu làmmiñ lees la yebal. Ca waa kër Israayil nga jëm.

⁶ Bare na waaso yoo xamul seeni wax, yu xóotu làkk te diisu làmmiñ. Te su ma la yebaloon ci ñoom, ñu déggal la.

⁷ Waaye waa kër Israayil duñu la nangoo déggal, ngir nanguwuñu maa déggal; ndax waa kër Israayil gépp a dëgër bopp te dërkiis.

⁸ Maa ngii di la may kanam gu ñemee ni seen kanam, ba nga dëgër bopp ni ñoom.

⁹ Jamaa moo raw doj te ni laay dëgërle sa bopp. Bu leen ragal, bu leen tiit, li ñuy kërug fippukat yépp.»

¹⁰ Mu teg ca, ne ma: «Yaw nit ki nag, mboolem li ma lay wax, déglóo ko nopp, te teewloo ko xel.

¹¹ Nanga dem ba ca sa bokki ngàllo ga, nga wax leen, ñu déglóok ñu gantal, ne leen: “Lii la Boroom bi Aji Sax ji wax.”»

¹² Ci kaw loolu ngelaw li Aji Sax ji wol ne ma siféet, may dégg ci sama gannaaw, riirum kàddu gu xumb gu ne: «Cant ñeel na darajay Aji Sax ji fi màkkaanam.»

¹³ Mu ànd ak riirum laafi mbindeef yay fenqoo, ak coowal mbege ya ñu feggool, muy riir mu xumb.

¹⁴ Ba loolu amee ngelaw ne ma siféet, yóbbu. Maa ngay deme naqar ak xol bu tàng, te loxol Aji Sax ji diis gann ci sama kaw.

¹⁵ Ma àgg ba ca ngàllog Tel Abib ga dëkke tàkkal dexu Kebar. Foofa ñu dëkk laa toog, jommi ci seen biir diiru juróom ñaari fan.

¹⁶ Ba juróom ñaari fan ya matee, kàddug Aji Sax ji dikkal ma, ne ma:

¹⁷ «Yaw nit ki nag, wattukat laa la tabb, ñeel waa kër Israayil, ba boo dégge baat bu jibe sama gémmiñ, yaa leen koo artoo ci sama ndigal.

¹⁸ Su ma nee ku bon ki: “Dee rekk ay sa àtte,” te fekk artuwoo ku bon ka, waxuloo lu ko waññee ca mbonam ga, ba mu mucc, ku bon kooka day dee ndax tooñam, waaye bakkanam yaw laa koy laaj.

¹⁹ Waaye yaw soo artoo nit ki ngir mu wacc yoonu mbonam nag, tooñu boppam a ko reylu, waaye yaw musal nga sa bopp.

²⁰ Su dee boroom jëfi njekk bu dëpp yoonu njekkam, di def ndëngte, maa koy gállankoor, mu dee. Soo ko artuwul ndax bàkkaaram, dina dee, te deesul bàyyi xel njekkal démbam la, waaye bakkanam, yaw laa koy laaj.

²¹ Waaye nag su dee yaa artu boroom jëfi njekk bi, ba tax bàkkaaratul, dina dund déy, ndax kàddug artu ga, te yaw it musal nga sa bopp.»

Tëju te tëlee wax misaal la

²² Gannaaw loolu loxol Aji Sax ji dikk fa ci sama kaw. Mu ne ma: «Génnal ba ci joor gi, ma wax faak yaw.»

²³ Ma génnsi ba ca joor ga. Ndeke jëmmu leeru Aji Sax jaa nga foofa, taxaw mel ni jëmmu leer ga ma gisoon ca tàkkal dexu Kebar. Ma ne gurub, dëpp sama jë fa suuf.

²⁴ Ci kaw loolu ngelaw solu ma, ne ma yékkét, ma taxaw. Mu wax ak man, ne ma: «Doxal, tëjuji sa biir néeg.

²⁵ Te kat yaw nit ki, dees na la fa takke ay buum, yeew la ba dootoo mana génn, dem ci nit ñi.

²⁶ Sa làmmiñ laay taqal ci sa denqleñ, nga luu ba doo leen mana yedd, ndax kërug fippukat lañu.

²⁷ Waaye bu ma amee lu ma lay wax, dinaa ubbi sa gémmiñ. Su ko defee nga ne leen: “Lii la Boroom bi Aji Sax ji wax.” Kuy dégg, dégg; kuy gantal, gantal. Ndax kërug fippukat lañu.»

4

Esekiyel yégle na gaw ba

¹ Aji Sax ji ne: «Yaw nit ki, jëlal móolu ban, teg fi sa kanam, nga rédd ci ab dëkk, mu misaal Yerusalem.

² Nga gaw ko, tabax ab gawukaay bu ko wër, sëkk ko, ba noppi sàkkal ko ay dali xare, wërale ko dénk dajjikaay ba mu daj.

³ Su ko defee nga jël saafukaayu weñ, teg ko, mu mel ni miiru weñ bu dox sa digganteek dëkk bi, te nga janook dëkk bi. Noonu nga koy gawe, mu gawu. Loolu di misaal, ñeel waa kër Israayil.

⁴ «Gannaaw loolu nanga tédde sa wetu càmmoñ. Googu wet ngay gàddoo ayu waa kër Israayil*. Diiru fan yi ngay tédde wet ngay gàddoo seen ay.

⁵ Man nag àppal naa la limu fan yu tembook limu ati ayu waa kër Israayil, muy ñetti téeméeri fan ak juróom ñeent fukk (390) yooy tegoo ayu waa kër Israayil.

* **4.4 waa kër Israayil** fii dafa ëmb réewum fukki giiri bànni Israayil ca bëj-gànnar, ak réewum giiru Yuda ca bëj-saalum. Gannaaw ba Buur Suleymaan nelawee, am réewam xàjjalikoo na ñaari pàcc yooyu.

⁶ Boo noppee ci loolu nanga tédde wetu ndijoor. Noonu ngay gàddoo ayu waa kër Yuda diiru ñeent fukki fan, at mu nekk, ma defal la ko benn fan.

⁷ Te nga jàkkaarlook gawub Yerusalem, tàllal ko sa pèrègu neen, daldi jottali kàdduy waxyu ci kawam.

⁸ Te kat dinaa la yeewe ay buum ngir doo mana walbatiku tédde geneen wet, ba keroog ngay sottal say fani gaw.

⁹ «Te kat nanga sàkk bele ak lors ak ñebbe ak làntin ak dugub ak bele bu dëgër. Nga boole lépp ci lenn ndab. Moom ngay lekk diiru fan yi ngay tédde wet. Diiru ñetti téeméeri fan ak juróom ñeent fukk (390) nga koy dunde.

¹⁰ Sa njëlu bés nag na doon ñaar fukki siikal[†] yooy lekk bés ak bés.

¹¹ Sa ndoxum naan it dees koy natt, mu tollook genn-wàll liitar bés bu nekk.

¹² Mburum lors ngay lekk te jonkani nit nga koy lakke, nit ñiy gis.»

¹³ Aji Sax ji teg ca ne: «Noonu la bànni Israayil di lekkeji seen ñamu sobe ci biir xeet yi ma leen di tasaareji.»

¹⁴ Ma ne ko: «Ãhã! Boroom bi Aji Sax ji, man de masumaa sobeel sama bopp. Muy lu médd, di lu aw rab fàdd, masuma koo lekk ba may gone ba tey. Wenn yàpp wu daganul masula dugg sama gémmiñ.»

¹⁵ Mu ne ma: «Baax na, kon defal naa la ko ndéef, mu wuutu jonkanu nit, nga koy lakke sa mburu.»

¹⁶ Mu neeti ma: «Yaw nit ki, maa ngii di xañ Yerusalem lépp luy dugub. Ci biir njàqare lañuy

[†] **4.10 ñaar fukki siikal** mooy ñaari téeméeri garaam ak fanweer.

lekke as mburu te xol bu jeex lañuy naane siitum ndox.

¹⁷ Su ko defee ñu ñàkk lekk, ñàkk naan, di xoolante gëti tiitaange, jeex tàkk ndax seeni ñaawtéef.»

5

Dogal dikkal na Yerusalem

¹ «Yaw nit ki, jëlal saamar bu ñaw, nga def ko sa saatus watukaay te nga wate ko sa bopp ak sa sikkim. Nga jël ab màndaxekaay, séddalee ko kawar gi ay cér.

² Benn cér bi, nanga ko lakk ci digg nataalu dëkk bi, gannaaw bu fanì gaw bi matee. Beneen cér bi, nga dóore ko saamar bi, kawar gi tasaaroo fi wër dëkk bi. Ñetteelu cér bi, nga sànni ko ci ngelaw li, man ma toppe ko saamar.

³ Waaye nanga sàkk tuuti ci kawar gi, fas ci sa lafu mbubb.

⁴ Nga dellu sàkk cooca, sànni ca sawara sa, lakk ko. Ca la sawaray jóge, tàkkal mboolem waa kër Israayil.

⁵ «Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yerusalem a ngoogu. Ci digg xeet yi laa ko teg, réew yi wër ko.

⁶ Ñoo gantal sama àttey yoon, ba gëna bon xeet yi, gantal samay dogal, ba gëna bon réew yi leen séq. Xalab nañu sama àttey yoon te jëfewuñu samay dogal.

⁷ «Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Gannaaw seen reewande wees na reewandey xeet yi leen séq, samay dogal, jëfewuleen ko; sama àttey yoon, sàmmuleen ko; sàmmuleen sax àttey xeet yi leen wër,

⁸ kon nag Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii ci seen kaw, man itam. Maay wàcce fi seen biir ay mbugal, xeet yi teg ci seeni gët.

⁹ Maay def fi seen biir lu ma masula def te duma defati lu ni mel, ndax seen mboolem jëf ju siblu.

¹⁰ Moo tax baay dina yàpp doom, doom yàpp baay fi biir Yerusalem. Maay wàcce ay mbugal fi yeen, te maay tasaare seenu ndes wépp fépp fu ngelaw jublu.

¹¹ «Moo tax, dogu naa ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, gannaaw yeena def seen wépp njombe ak seen jépp jëf ju siblu, di sobeel sama kër gu sell gi man itam, maa leen di wat nel te duma leen xool bëtü ñééblu, duma leen ñeewante.

¹² Seen ñetteelu xaaj, mbas lañuy deewe mbaa xiif bu leen di sànk ci biir dëkk bi. Beneen ñetteelu xaaj bi, saamar lañuy faate ci seen dig-digal bi. Xaajub ñetteel bi ci des, fépp fu ngelaw jublu laa leen di tasaare, te saamar laa leen di toppe.

¹³ Maa leen di ñaccal sama mer, sottil leen sama xadar ba giif, te bu ma leen ñaccalee sama mer, ñu xam ne man Aji Sax ji, maa waxe sama fiiraange.

¹⁴ Yeen waa Yerusalem maa leen di gentel, sewal leen ci biir xeet yi leen séq, ku fi romb, di ci gis.

¹⁵ Keroog bu ma leen wàcceelee àtteb mer ak xadar ak dumay xadar, seen dëkk beey doon dëkkub toroxte bu ñuy kókkali, dëkk bu gentel buy yedd xeet yi leen séq. Man Aji Sax ji maa ko wax.

¹⁶ «Ñoom bu ma leen soqee fitti xiif yu aay, fitti bóomkat yooyu may fitt ngir bóom leen, xiif laa leen di yokkal, ba xañ leen dugub.

¹⁷ Maay yebal ci seen kaw ab xiif ak rabi àll yu

leen di xañ ay doom; mbas ak deret ju tuuru gane leen, saamar, ma indil leen. Man Aji Sax ji, maa ko wax.»

6

Tuur yi indi na mbugal

¹ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji da maa dikkal, ne ma:

² «Yaw nit ki, jàkkaarloor ak tundi Israayil, nga jottali leen kàdduy waxyu.

³ Neel:

“Yeen tundi Israayil,
dégluleen kàddug Boroom bi Aji Sax ji.
Boroom bi Aji Sax ji moo wax lii,
jëme ci tund wu mag ak wu ndaw
ak xunt aku xur, ne:

Maa ngi nii di leen wàcceel saamar,
maay màbb seen jaamookaayi tuur,

⁴ seen sarxalukaay genta,
seen suurukaayi tuur tasaaroo,
ma tëral seeni nit ñu ñu bóom fi seen kanamu
kasaray tuur.

⁵ Maay tegal néewi bànni Israayil ci seen kanamu
kasaray tuur.

Maay wasaare seeni yax fi wër seeni sarxalukaay.

⁶ Fu ngeen mana sance,
seeni dëkk ay genta,
seen jaamookaayi tuur wéet,
seeni sarxalukaay yàqu, genta,
seen kasaray tuur rajaxoo ba jeex,
seen suurukaayi tuur màbb,
seeni liggéey réer.

⁷ Dees na leen bóom,
ba ngeen xam ne maay Aji Sax ji.

8 Waaye maay déeg lenn ci yeen,
ñu rëcc saamar, tasaaroo ci xeet yi,
ci biir réewi jàmbur.

9 Su boobaa seenu ndes di ma fàttalikoo
fa biir xeet ya ñu leen yóbbu njaam,
fa may jeexale seen xolu gànɓ bi ma dëddu,
ak seen gët yi ñuy gànctook seeni tuur.
Su boobaa ñu jéppi seen bopp
ndax lu bon li ñu def ak seen jépp jëf ju siblu.

10 Dinañu xam ne maay Aji Sax ji,
te du neen laa leen artoo,
ba ma leen di tëkkoo mii musiba.

Aji Sax jeey am ndam

11 «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Fenqeel say loxo, dóor sa tànk fi suuf te ne: ‘Ñaw!’
ci mboolem jëfi waa kër Israayil ju bon ju siblu.
Saamar ak xiif ak mbas a leen di faat.

12 Ku sore deewe mbas,
ku jege faate saamar,
ku ca mucce, deek xiif,
ma ɲaccal leen sama xadar.

13 Dingeen xam ne maay Aji Sax ji,
bu seeni néew nee xas fi seen biiri tuur,
ak fi wër seeni sarxalukaay,
ak kaw tund wu mag ak wu ndaw,
ak mboolem ker garab gu naat,
ak mboolem garab gu mag te sëq,
fépp fu ngeen di taale cuuraay, ñeel seen mépp
tuur.

14 Maa leen di dóor sama loxo,
réew mi, ma gentel koo gentel,
dale ko màndiɲ ma ba Dibla,
ak fépp fu ñu mana sance.

Su boobaa ñu xam ne man maay Aji Sax ji.”»

7

Jeexle dikk na

¹ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji da maa dikkal, ne ma:

² «Léegi nag, yaw nit ki, Boroom bi Aji Sax ji dafa wax réewum Israayil ne ko:

Jeex na tàkk!

Jeexal dikkal na ñeenti weti réew mi.

³ Jeexal nga nag léegi!

Maay yebal sama mer fi sa kaw.

Maa lay mbugale say jëfin,

yool la sa jépp jëf ju siblu.

⁴ Duma la xool bëtu ñéebalu,

duma ñeewante kenn.

Say jëfin laa lay yool,

sa jëf ju siblu ji ci sa biir.

Su boobaa ngeen xam ne man maay Aji Sax ji.

⁵ «Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Céy wii ay, guléet wii ay!

Mu ngii di dikk.

⁶ Jeexlee ngoog, jeexle dikk na,

jekki, yewwul la.

Mu ngii, di dikk!

⁷ Yaw nitu réew mee, sànkute dikkal na la.

Àpp mat,

bés dëgmál,

tiitaange wuutu ca mbéx fa kaw tund ya.

⁸ Du yàgg dara ma xépp la sama xadar,

ɲaccal la sama mer,

mbugale la say jëfin,

yool la sa jépp jëf ju siblu.

⁹ Duma xoole bëtu ñéeblu,
duma ñeewante.

Say jëfin laa lay yool

ak sa jëf ju siblu ji ci sa biir.

Su boobaa ngeen xam ne maay Aji Sax jiy duma.

¹⁰ «Bés baa ngii, mu ngooguy dikk,

sànkute sàqi na,

yetu njubadee tóor,

reewande jebbi.

¹¹ Fitnaa taxaw, di yet wuy dóoral coxor.

Seen lenn du des,

du seen mbooloo,

du seen alal,

du seen daraja.

¹² Àpp mat,

bés jege.

Bu ca jëndkat tala bég,

bu ca jaaykat tala naqarlu!

Am sànj a dikkal askan wépp.

¹³ Bu jaaykat bi muccee it,

du jotaat ca njaayam.

Peeñu mi jëm ci askan wépp, daal, du toxu,

ku nekk ñaawtéefam lay dunde,

ba du leqaliku.

¹⁴ Liitu xareey jib, ba lépp jekk ngir xare,

te kenn du xareji,

sama sànj a dikkal askan wépp.

¹⁵ Saamar biti,

mbas akub xiif ci biir,

ki ci àll bi deewe xare,

ki ci biir dëkk bi, xiif ak mbas rey ko.

16 Ña rëcc, rawi ca tund ya,
waru pitaxi xur ya,
ñooy binneendoo ndax seeni tooñ.

17 Loxo yépp yoqi,
tànk tooy xepp.

18 Ñooy sol ay saaku di ko ñaawloo,
seen yaram wépp daw,
gépp kanam sèlmoo gâce,
bopp ya di nel yu set wecc.

19 Seen xaaalis, ñu sànni ci mbedd yi,
seen wurus di leen saf sagaru sobe.
Keroog bésub sànjum Aji Sax ja,
du xaaalis, du wurus wu leen di xettali.
Du leen fajal xiif,
du leen reggal,
xanaa tàbbal leen cig njubadi.

20 Ñoo doon sagoo seen gànjar gu yànj,
di ci sàkk jëmme tuur yu jara bañ te jomblu,
ba tax ma defal leen ko sagaru sobe.

21 Maa koy teg ci loxoy doxandéem, ñu foqati ko,
muy alal ju sagari niti àddina sèxètoo,
ñàkk ko wormaal.

22 Maa leen di dummóoyu,
maay bàyyi nit ñi teddadil sama ngëneelu béreb,
ay sàcc a cay tàbbi, teddadil ko.

23 Waajalleen càllala yi,
tuur nañu deret ba réew mi fees,
dëkk bi fees ak fitna.

24 Maay indi xeet yi gëna néeg,
ñu nangu seeni kër,
ma daldi sàggi sagu boroom doole yi,
sobeel seen béreb yu sell.

25 Tiitaangee ngi dikk,

ñuy sàkku jàmm, jàmm réer.

²⁶ Ay ci kaw ay a ngi dikk,
xibaar ci kaw xibaar,
ñuy sàkku peeñum yonent ci neen,
ndigalu yoon réer sarxalkat,
pexe réer mag.

²⁷ Buur dina tiislu,
garmi làmboo séri ñaawlu,
baadoolay réew mi di kat-kati.
Seeni jëfin laay jëfeek ñoom,
seeni àtte laa leen di àttee,
ñu xam ne maay Aji Sax ji!»

8

Bokkaale feeñ na ca kër Yàlla ga

¹ Keroog juróomi fan, ca juróom benneelu weer wa, ca juróom benneelu at ma*, damaa toog sama biir néeg, magi Yuda bokk ak man toog. Fa la loxol Boroom bi Aji Sax ji dal fi sama kaw.

² Ma xool, yem ci jëmm ju ame melokaanu nit. Li ko dale fiy nirook lupp yi jëm suuf, sawara la. Li dale ci lupp yi jëm kaw ame melokaanu leer, mel ni weñ guy tàkk.

³ Mu tàllal lu bindoo ni loxo, daldi sëq sama kawaru bopp, ab ngelaw yékkati ma ba ca diggante kaw ak suuf, yóbbu ma ba Yerusalem ci biir peeñum Yàlla, ba ca buntu èttu biir kër Yàlla ba janook bëj-gànnar, fa ñu teg jëmmu bokkaale jay sabab fiiraangey Yàlla.

* **8.1** Mu yemook juróom benneelu at gannaaw ba Buur Yoyakin duggee ngàllo.

⁴ Ma jekki gis foofa leeru Yàllay Israayil ca melokaanam ma ma ko gise woon ca joor ga.

⁵ Mu ne ma: «Yaw nit ki, séenul ca wetu bëj-gànnar.» Ma séenu ca wetu bëj-gànnar, yem ca jëmmu bokkaale jooju féeteek bunt ba dend ak sarxalukaay ba féete bëj-gànnar.

⁶ Mu ne ma: «Yaw nit ki, gis nga li ñuy def, tojaange yu réy yi waa kër Israayil di def fii, ba di ma soreleek sama kër gu sell gi. Te dinga gis tojaange yu gëenatee màgg.»

⁷ Mu yóbbu ma ba ca buntu ëtt ba, ma yem ci menn pax mu nekk ca miir ba.

⁸ Mu ne ma: «Yaw nit ki, ayca, gasal fii ci miir bi!» Ma gas rekk, gis ab jállukaay.

⁹ Mu ne ma: «jállal, ba gis tojaange yu bon yi ñu fiy def.»

¹⁰ Naka laa jàll ba xool, yemuma ci lu moy ay nataal yu ñu ñaas ci miir bi bépp, di mboolem ndundat yuy ramm-rammi ci suuf, ak rab yu jara seexlu, ak mboolem jëmmi kasaray tuur yu waa kër Israayil di jaamu.

¹¹ Juróom ñaar fukki magi kër Israayil a nga taxaw, janook nataal ya. Yaasaña doomu Safan a nga ca. Ku ci nekk a nga yor sab and, cuuraay la jolli.

¹² Mu ne ma: «Yaw nit ki, du yaa gis li magi kër Israayil di def ci lëndëm gi, ku nekk ak fa ñu jagleel sa nataalu tuur. Ña nga naan: “Aji Sax ji gisu nu, Aji Sax ji wacc na réew mi.”»

¹³ Mu dellu ne ma: «Te dinga gis tojaange yu gëenatee màgg yu ñu nekke.»

¹⁴ Gannaaw loolu mu yóbbu ma ba ca buntu kër Aji Sax ja féete bëj-gàннаar. Ndeke jigéen ñaa nga foofa toog, di jooy deewug tuur mu ñuy wax Tamus.

¹⁵ Mu ne ma: «Yaw nit ki, yaa ko gisal sa bopp! Te dinga gis tojaange yu gëna maggati yii.»

¹⁶ Mu yóbbu ma ba ca èttu biiru kër Aji Sax ji, ndeke foofa ca buntu néegu Aji Sax ji, diggante mbaaru bunt baak sarxalukaay ba, lu wara tollook ñaar fukki nit ak juróom a nga fa, ñu won gannaaw kër gu sell gi, jublu penku, di sukkal jant bi, dëpp seen jë fi suuf.

¹⁷ Mu ne ma: «Yaw nit ki, du yaa gis lii? Moonte tojaange gi waa kër Yuda di def fii doyu leen. Xanaa ñuy wasaare fitna ci réew mi, di gëna yékkati sama xol. Xoolal! Ñu ngooguy def jëfi yéefar, jël caru garab, di foon.

¹⁸ Man it maa leen di feye xadar. Duma xool bētu ñéebli, duma ñeewante. Dinañu yuuxu yuux yu réy, may dégg te duma leen faale.»

9

Rey nañu bokkaalekat yi

¹ Gannaaw loolu Aji Sax ji àddu ca kaw, may dégg. Mu ne: «Yeen mbugalkati dëkk bi, kaayleen, te na ku nekk nàbb sa ngàннаayal reyukaay.»

² Ca saa sa juróom benni góor jóge yoonu bunt ba féete kaw te janook bëj-gàннаar, ku nekk nàbb sa ngàннаayal reyukaay. Keneen a nga ca seen biir, ku sol mbubbum lëe, ak mbarum bindukaay ba ca ndiggam. Ñu dikk taxaw ca wetu sarxalukaayu xàñar ba.

³ Ci kaw loolu leeru Yàllay Israayil ja woon ca kaw jëmmu malaakay serub ma, yékkatikoo fa, jubal buntu kër ga. Mu woo boroom mbubbum lëe baak mbarum bindukaay ba ca ndiggam.

⁴ Aji Sax ji ne ko: «Wëral dëkk bi, ci biir Yerusalem. Foo gis kuy onk aka binni, di ko naqarloo gépp tojaange gu ñu fiy def, nga rëdd aw rëdd ci jëëm.»

⁵ Ba loolu wéyee mu wax ak ña ca des, may dégg. Mu ne leen: «Toppleen ko ca biir dëkk ba te di rey. Buleen xool bëti ñéeblu, buleen ñeewante.

⁶ Mag ñu góor ñeek xale yu góor yi, jeeg jeek janq ji, ba ci tuut-tànk yi, reyleen ñépp, faagaagal leen. Waaye ku ci am rëddu jë, buleen ko laal. Dooreleen ko ci sama kër gu sell gi.» Ñu tàmbalee bóom mag ña ca kanam kër Yàlla ga.

⁷ Aji Sax ji ne leen: «Feesalleen ètt yeeki néew, sobeelleen kër gi, doora génn.» Ba ñu noppee, daldi jàll ca biir dëkk ba, di rey.

⁸ Naka lañu dem, di reyi, ma des fa man donj. Ma daldi daanu, dëpp sama jë fa suuf, daldi àddu ca kaw, ne: «Éy Boroom bi Aji Sax ji, xanaa doo sànk mboolem ndesu Israayil ci sa xadar jii ngay xëpp ci kaw Yerusalem?»

⁹ Mu ne ma: «Tooñaangey waa kër Israayil ak Yuda moo ëpp loxo lool. Réew maa ngi fees ak deret, dëkk bi fees ak yàqute. Nee nañooy: “Aji Sax ji wacc na réew mi. Aji Sax ji gisul dara.”

¹⁰ Man it duma xool bëtu ñéeblu, duma ñeewante. Seen jëfin laay këpp ci seen kaw bopp.»

¹¹ Ci kaw loolu boroom mbubbum lëe baak mbarum bindukaay ba ca ndiggam, ne jimeet, délsi. Mu ne: «Def naa lépp na nga ma ko sante.»

10

Leer ga dëddu na kër Yàlla

¹ Ba loolu wéyee ma téen, daldi yem ci lu mel ni ngànguney peru safiir ci kaw dénd bi tiim boppi malaakay serub yi.

² Aji Sax ji ne boroom mbubbum lëe ba: «Doxal ci diggante mbege yi ronu jëmme serub yi, nga tibb say loxo ba mu fees ci xal yu yànj yi, te nga dem wasaare ko ci kaw dëkk bi.» Kooka dem, may gis.

³ Ba waa jay agsi, jëmme serub yaa nga taxaw fa féete kër Yàlla ga ndijoor, niir wa daldi fees èttu biir ba.

⁴ Ba leeru Aji Sax ji yékkatikoo ca serub ya, dem ba ca buntu kër ga, niir wa daa fees kër ga, ètt ba fees dell ak leeru Aji Sax ja ne ràññ.

⁵ Coowal laafi malaakay serub yaa ngay jib ba ca ètt ba féete biti, mel ni kàddug Yàlla Aji Man ji.

⁶ Ba Aji Sax ji santee boroom mbubbum lëe ba, ne ko mu sàkk sawara ci diggante mbege yi ci digg jëmme serub yi, waa ja dem, taxaw feggook menn mbege.

⁷ Ci kaw loolu kenn ci malaakay serub yi yóotu sawara si ci seen digg, daldi sàkk ci xal yi, def ci loxoy boroom mbubbum lëe ba, mu jël ko, daldi génn.

⁸ Ba loolu amee lu mel ni loxol nit feeñ ca ron laafi serub ya.

⁹ Ma xoolaat, yemuma ci lu moy ñeenti mbege yu feggook ñeenti serub yi, menn mbege ci wetu serub bu ne, te mbege yi ne ràññ, ame melokaanu peru kirsolit.

¹⁰ Ñoom ñépp a niroom, te mbege mu ci ne mel ni mbegee nekk ca biiram,

¹¹ ba tax ñu mana dawé ñeenti wet te duñu warangiku. Fu boppu serub jublu, mbege yi daw jublu fa, te du tax ñu warangiku.

¹² Serub yi nag, mboolem seen yaram, seen gannaaw ak seen cati loxo ak seeni laaf, lépp ay gët la sàngoo ba daj, ba ci seen ñeenti mbege yi.

¹³ Mbege yooyu laa dégg ñu tudde leen mbegey callweer.

¹⁴ Malaakam serub mu ci nekk am na ñeenti kanam. Genn kanam ga di gu serub, ñaareelu kanam ga di gu nit, ñetteel ba di gu gaynde, ñeenteel ba di gu jaxaay.

¹⁵ Serub ya nag jëm kaw. Serub yooyu ñooy mbindeef ya ma gisoon ca tàkkal dexu Kebar.

¹⁶ Bu ñu dawee, mbege ya feggook ñoom daw, bu ñu firee seeni laaf, jëm kaw, mbege ya du tegalikook ñoom.

¹⁷ Bu ñu taxawee, mbege yi taxaw, bu ñu jógee jëm kaw, ñu ànd ak ñoom, jëm kaw. Noowal boroom bakkan yi daal moo nekk ci mbege yi.

¹⁸ Ba loolu amee leeru Aji Sax ji bàyyikoo fa buntu kër ga, daldi taxawi ca kaw serub ya.

¹⁹ Serub ya firi seeni laaf, jóge suuf, jëm kaw, may gis, ñu jógandook mbege ya ñu àndal, daldi taxawi ca wetu buntu penkub kër Aji Sax ja, leeru Yàllay Israayil tiim leen lu kawé.

²⁰ Ñooñooy mbindeef ya ma gisoon Yàllay Israayil tiim leen ca tàkkal dexu Kebar. Ca laa xam ne ay malaakay serub lañu.

²¹ Ñeenti kanam la ku ci nekk am, ak ñeenti laaf, ak lu mel ni loxoy nit yu ron seeni laaf.

²² Seen bindu kanam ya mooy kanam ya ma gisoon ca tàkkal dexu Kebar. Ci seen melokaan, ñoom rekk la. Ku nekk man naa jubal màkk fépp fu genn kanam jublu.

11

Digeb yiw a gën jàmmu tey

¹ Ba loolu wéyee ngelaw ne ma siféet, yóbbu ma ba ca buntu penkub kër Aji Sax ja janook penku. Foofa ca bunt ba, yemuma ci lu moy ñaar fukki nit ak juróom. Ma xàmmee ca Yaasaña doomu Asur ak Pelaca doomu Benaya, di njiiti askan wi.

² Aji Sax ji ne ma: «Yaw nit ki, ñii ñooy mébétkati ñaawtéef ñiy digle lu bon ci dëkk bii.

³ Ñu ngi naa: “Bunu tabaxagum ay kër; dëkk bii daa mel ni ndab, nun nu fegu ni yàpp wu ca ube.”

⁴ Kon nag yaw nit ki, jottalil kàdduy waxyu jëme ci seen kaw.»

⁵ Leerug Aji Sax ji daldi dal fi sama kaw, ne ma: «Neel:

Aji Sax ji dafa wax ne:

Yeen waa kër Israayil, yeena waxe nii, seeni mébét, xam naa ko.

⁶ Bóom ngeena bóom seen bokki dëkk bii, ba mbedd yi fees dell aki néew.

⁷ Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Dëkk bi kay ndab la, seen bokki néew yi ngeen fi saam di yàpp wi ci ube, waaye yeen dees na leen fi génnee.

⁸ Saamar ngeen ragal, saamar laa leen di indil. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

⁹ Maa leen di génne biir dëkk bi,

teg leen ci loxoy doxandéem,
wacceel leeni mbugal.

¹⁰ Saamar lañu leen di faate,
fa catal Israayil laa leen di mbugale,
ngeen xam ne maay Aji Sax ji.

¹¹ Dëkk bii du doon seen ndab,
te dungeen yàpp wu cay ube.
Fa catal Israayil laa leen di mbugale.

¹² Su boobaa ngeen xam ne maay Aji Sax
ji ngeen sàmmul dogali yoonam,
jëfewuleen àttey yoonam,
xanaa di jëfe aaday xeet yi leen séq.»

¹³ Naka laay jottalil kàdduy waxyu, Pelaca (muy
firi Aji rëcc ju Yàlla) doomu Benaya jekki rekk, dee.
Ma ne fëlëñ, dëpp sama jë fa suuf, daldi àddu ca
kaw, ne: «Éy Boroom bi Aji Sax ji, yaay faagaagal
ndesu Israayil nii?»

¹⁴ Ba loolu wéyee kàddug Aji Sax ji dikkal ma, ne
ma:

¹⁵ «Yaw nit ki, gannaaw sa bokk yooyu nga
bokkal, ñuy say bokk lenqe, di mboolem waa kër
Israayil ñi nekk ngàllo, ñoom la waa Yerusalem di
siis, naan: “Soreleen Aji Sax ji; réew mii, nun la ko
sédd.”

¹⁶ Kon nag, waxal ne: “Boroom bi Aji Sax ji dafa
wax ne:

Maa soreel moos seen bokk yooyu fa biir yéefar ya,
maa leen wasaare biir réewoo réew,
te du tee ma teewal leen ni béreb bu sell
fa réew ya ñu sancaani.”

¹⁷ Moo tax nanga wax ne: “Boroom bi Aji Sax ji
dafa wax ne:

Maa leen di dajalee fa xeet ya,
boolee leen fa réew ya ngeen wasaaroo,

ba joxaat leen suufas Israayil.”»

¹⁸ Mu teg ca ne: «Bu waa kër Israayil ñibbee, dinañu fa jële mboolem lu jomblu ak lépp lu siblu.

¹⁹ Maa leen di may beneen xol, te xel mu yees laay def ci ñoom.

Seen xol ni doj yi laay roccee ci seen yaram, wecceel leen ko xol yu nooye ni suux.

²⁰ Su ko defee sama dogali yoon lañuy doxe, te sama àttey yoon lañuy sàmm, di ko jëfe.

Su boobaa ñuy sama ñoñ, may seen Yàlla.

²¹ Waaye nit ña seen xol jengal seen jëf ju jomblu, ak seen yëf yu seexluwu, maay këpp seen jëf ci seen bopp.

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.»

²² Ba loolu amee malaakay serub ya firi seeni laaf, ànd ak mbege ya, leeru Yàllay Israayil tiim leen fa kaw-a-kaw.

²³ Gannaaw loolu leeru Aji Sax ji yékkatikoo fa digg dëkk ba, dem, taxawi fa kaw tund wa ca penkub dëkk ba.

²⁴ Ba loolu amee ngelaw ne ma siféet, yóbbu ba ca waa ngàllo ga ca réewum Babilon, lépp ci peeñu, ci dooley leerug Yàlla. Peeñu ma ma gis nag yem fa.

²⁵ Ba loolu amee ma àgge waa ngàllo ga mboolem mbir ya ma Aji Sax ji won.

12

Ngàllo xeeñ na

¹ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji da maa dikkal ne ma:

² «Yaw nit ki, digg kërug fippukat nga dëkke, ñu ami gët te duñu gis, ami nopp te duñu dégg, ndax kërug fippukat lañu.

³ Yaw nag nit ki, dajaleel ci digg bëccëg, ñépp di gis, sa juntuukaay yi, mel ni ku jëm ngàllo te nga sancu feneen, ñépp teg ci bët. Jombul ñu gis ne kërug fippukat lañu.

⁴ Sab ëmb ngay njëkka génne digg bëccëg ni ku jëm ngàllo, ñépp teg ci bët. Te yaw nga génngoon ni ku jëm ngàllo, ñu teg ci bët.

⁵ Dangay bëtt ci miir bi, ñuy gis, pax mooy yoore sab ëmb.

⁶ Nañu la gis nga gaddu sab ëmb, génngi ci lëndëm gi. Booy génngi di dem, sa kanam ngay muur, ba doo mana gis suuf si, ngir misaal laa la def, ñeel waa kër Israayil.»

⁷ Ma def loolu noonee ñu ma ko sante. Samab ëmb laa génne digg bëccëg ni ku jëm ngàllo. Ca guddi ga ma bëtte miir ba loxoy neen, ñépp di gis. Ci lëndëm gi laa gaddu sama ëmb, ñuy gis.

⁸ Gannaaw loolu kaddug Aji Sax ji dikkal ma ca ëllëg sa ca suba, ne ma:

⁹ «Yaw nit ki, xanaa waa kër Israayil, kërug fippukat gi, newuñu la: “Ana looy def nii?”

¹⁰ Waxleen, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Boroom Yerusaleem la artu bii ñeel, mook mboolem waa kër Israayil gi fi dëkk.”

¹¹ Neel:
“Man maay seen misaal.”

Nii ma def rekk lees leen di def,
ngàllo lees leen di jàpp, jëme.

¹² Seen boroom dëkk beey gaddub ëmbam,
génngi dëkk bi ci lëndëm gi.

Miiru dëkk bi lees di bëtt, jaarale ko ca.
Kanam ga lay muur,
ba tax du gis suuf si.

¹³ Maa koy laaw samab caax,
mu keppoo samag fiir,
ma yóbbu ko Babilon fa Kaldeen ña dëkk.
Réew ma, du ko gis te fa lay deewe.

¹⁴ Mboolem ña ko dar,
ay toppam ak mboolem gàngooram,
maa leen di wasaare fépp fu ngelaw jublu,
toppati leen ak saamar.

¹⁵ Bu ma leen tasaaree ci biir xeet yi,
wasaare leen ci réew yi,
ñu xam ne maay Aji Sax ji.

¹⁶ Du tee ma ba ñenn ci ñoom,
ñu mucc saamar, mucc xiif, mucc mbas,
ba nettaliji seen gépp tojaange
ca digg xeet ya ñu jëm.
Su boobaa ñu xam ne maay Aji Sax ji.»

¹⁷ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne
ma:

¹⁸ «Yaw nit ki, lekkal saw ñam, di kat-kati,
naane njàqare sam ndox, di rag-ragi,

¹⁹ te nga wax waa réew mi,
mbirum waa Yerusalem ga ca suufas Israayil,
ne leen Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Njàqare lañuy lekkeji seenu ñam,
te xol bu gentel lañuy naane seenum ndox,
ndax seen réew mu gentel, ñàkk lépp lu ko feesoon,
ngir coxoru mboolem ñi ko dëkke.

²⁰ Dëkk yu xumboon, mujj wéet,
réew mi doon ab gent,
ba ngeen xam ne maay Aji Sax ji.»

Kàddug Yàlla du jaas

²¹ Gannaaw gi, kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

²² «Yaw nit ki, du lii ngeen defati aw léeb ci biir réewum Israayil? “Bés yaa ngi bëgga baree, te peeñu sottiwul!”

²³ Kon wax leen ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Maay dakkal woowu léeb,

ba muy léebtil fi Israayil.”

Waxleen kay ne leen:

“Bés a ngi jubsì,

peeñoò peeñu sotti.

²⁴ Du peeñuy caaxaan muy amati mbaa ngisaaney jayaate

fi biir kërug Israayil.

²⁵ Man Aji Sax ji,

maay wax li may wax,

mu sotti te dootul fomm.

Kërug fippukat gi ngeen doon,

maay àddu kàddu, sottal ngeen fekke,

kàddug Boroom bi Aji Sax jee!”»

²⁶ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal ma, ne ma:

²⁷ «Yaw nit ki, waa kër Israayil déy a nga naan:

“Peeñu yi kii di gis, des na ay fani fan, ci lu soore sore lay jottali ay kàdduy waxyu!”

²⁸ Moo tax wax leen ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Sama genn kàddu dootul fomm.

Léegi kàddu gu ma àddu, sottal ko.

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”»

13

Mbugalu yonent yi taxaw na

¹ Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

² «Yaw nit ki, jottalil kàdduy waxyu jëme ci kaw yonenti Israayil yiy biral ay kàdduy waxyu. Nanga wax ñiy biral kàdduy waxyu ci seen xelum bopp, ne leen:

“Dégluleen kàddug Aji Sax ji:

Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

³ Wóoy ngalla yonent yu ñàkk xel yiy topp seen xelum bopp te gisuñu tus!

⁴ Yeen yonenti Israayiloo, mbete till yuy foreb gent!

⁵ Yéeguleen ca biir bëttukaayi tata ja, jagalaguleen tata ju aar Israayil, ngir taxaw, waajal xare ba, keroog bésub Aji Sax ja.

⁶ Seenii peeñu caaxaan la, seeni ngisaane dii fen.

Ñu naa: ‘Kàddug Aji Sax jee,’ te Aji Sax ji yebalu leen!

Teewul ñuy xaar kàddu gu sotti.

⁷ Xanaa du peeñuy caaxaan ngeen gis?

Du ngisaaney fen ngeen di waxe, naan: ‘Kàddug Aji Sax jee,’ te man àdduwuma?

⁸ «“Kon nag Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Gannaaw yeena waxi caaxaan, gisi fen, maa ngii nag, di dal fi seen kaw. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee!

⁹ Sama loxooy dal yonent

yi y gis peeñuy caaxaan,
di gisaaney fen.

Sama péncum ñoñ, duñu fa teewe,
limeefu kër Israayil, deesu leen ca bind,
te réewum Israayil, duñu fa dellu.

Su boobaa ñu xam ne maay Boroom bi Aji Sax ji.

¹⁰ Kon nag gannaaw ñu ngi lajjal sama ñoñ,
naan leen lépp jàmm! Te jàmm amul,
mu mel ni miiru digaloo bu sew bu ñu ñab-ñabal,
te ñii defuñu lu moy raax ko raax bu weex,

¹¹ waxal raaxkati weexal yi, ne leen:

‘Tata jeey màbb,
ndax waameey wal,
ponkali doji yuur ne yureet,
ngélén riddi, bëtt tata ja!’

¹² Bu tata ji jekkee ne jàñjañ,
ndax deesu leen laaj fu weexal ba ngeen ca raax-
oon jaar?

¹³ Kon Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Maay xadaru, riddil ngélén,
mer, walal waame,
am sànj yuri ponkali doji sànkute.

¹⁴ Maay màbb tata ji ngeen raax weexal,
mëqal ko suuf,
fondmaa tata ja ne dunñ,
lépp jóoru, ngeen jekkaliku ca biir.
Su boobaa ngeen xam ne maay Aji Sax ji.

¹⁵ Maay xëpp sama xadar ci kaw tata ji
ak ña ko raaxoon weexal,
ne leen: ‘Tata mes,
weexalkatu tata mes!’

¹⁶ Mooy yonenti Israayil yi biral Yerusalem kàdduy
waxyu,

di leen gisal peeñum jàmm,
te jàmm amul.’
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee!”

¹⁷ «Yaw nit ki,
janool ak sa bokk yu jigéen
yiy biral kàdduy waxyu ci seen xelum bopp,
nga jottali kàdduy waxyu fi seen kaw.
¹⁸ Neel: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Wóoy ngalla jigéen ñiy sàkkal ku ne jarab xërëm,
di ràbbal ku ne muuraayu xërëm bu ko jot,
di ko moome nit ñi!
Ndax man ngeena aakimoo sama bakkanu ñoñ
tey sàmmaale seen bakkanu bopp?

¹⁹ Bu ngeen di fen sama ñoñ ñiy dégluy fen,
yeena ngi may teddadil fi sama ñoñ,
ngir nēbu peppum lors ak dogu mburu,
ba tax ngeen di rey bakkan yu warula dee,
di musal bakkan yu warula dund.

²⁰ Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Maa ngii di dal ci seen kaw jaray xërëm
yi ngeen di nappe ay bakkan niy picc.
Seeni jara laay foqatee ci seeni loxo,
ba yiwi bakkan yi ngeen di napp niy picc.

²¹ Maay foqati seeni muuraay,
génne sama ñoñ ci seeni loxo,
ñu noppee doon seenum pàdd,
ba ngeen xam ne maay Aji Sax ji.

²² Gannaaw yeena fen ba jeexal xolu aji jub,
te du maa ko tegu naqar,
gannaaw yeena dooleel ku bon,
tere koo dēpp yoonu mbonam ba dund,

²³ dungeen gisati nag peeñuy caaxaan,

dungeen gisaaneeti.
Maay génne sama ñoñ ci seeni loxo,
ngeen xam ne maay Aji Sax ji.”»

14

Dëppleen

¹ Ba loolu wéyee ay magi bànni Israayil dikk janook man, toog.

² Kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

³ «Yaw nit ki, ñii seen kasaray tuur lañu def ci seen xol, muy ay wu leen di gállankoor, te ñu ne ci jàkk. Ndax ñii dinaa leen wacc moos, ñuy sàkku leeraange ci man?

⁴ Waxal ak ñoom nag, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Képp ku bokk ci waa kër Israayil, ku yékkati kasaray tuuram, def ci xolam, muy ay wu koy gállankoor, te mu ne ci jàkk, ba noppi muy seetluji ci ab yonent; man Aji Sax ji maa koy tontu tont lu dëppook limub kasaray tuuram.

⁵ Maay def loolu ngir nanguwaat xolu waa kër Israayil gi ma dëddu ngir seen mboolem kasaray tuur yi.”

⁶ Kon nag waxal waa kër Israayil, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Dëppleen te dëddu seen kasaray tuur. Mboolem seen yëf yu siblu, dëdduleen ko.

⁷ «“Képp ku bokk ci waa kër Israayil, mbaa muy doxandéem bu dal ci biir Israayil, bu ma waccee, ba yékkati kasaray tuur, def ci xolam, muy ay wu koy gállankoor, te mu ne ci jàkk, kooku bu dikkee cib yonent di sàkku leeraange ci man, man Aji Sax ji maa koy tontul sama bopp.

⁸ Nit kooku maa ko naa jàkk, def ko muy firnde, di ku ñuy lééboo, te maa koy wàññee ci sama ñoñ, ba ngeen xam ne maay Aji Sax ji.

⁹ «“Su fekke ne yonent baa am lu ko nax, ba àddul boppam genn kàddug waxyu, day fekk man Aji Sax ji maa nax yonent ba. Maa koy dumaa sama loxo, sàнке ko ci digg Israayil, sama ñoñ.

¹⁰ Kay seetlu ca yonent ba aw ayam, mook ayu yonent ba, benn lay doon. Ñooy bokk gàddu seenu ay.

¹¹ Su ko defee waa kër Israayil dootuñu ma wacc, di lajj, te dootuñu sobeel seen bopp ci seen bépp bàkkaar. Sama ñoñ lañuy doon, man ma doon seen Yàlla. Boroom bi Aji Sax jee ko wax.”»

Yerusalem gépp a yellowo mbugal

¹² Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

¹³ «Yaw nit ki, bu ma am réew dee moye jëfi ñàkk worma, ba ma dumaa leen sama loxo, xañ leen mburu, yónnee leen ab xiif, ba boole fa fàdd doom aadamaak mala,

¹⁴ su Nóoyin ak Dañeel ak Ayóoba bokkoon nekk ca seen biir sax, ñoom ñett donᵑ la seen bakkan di mucc ndax seenug njub. Boroom bi Aji Sax jee ko wax.

¹⁵ Su ma dajaloon réew meek rabi àll yu ko jeexal, ba muy réew mu gentel mu kenn jaareetul ndax rab ya,

¹⁶ te mu fekk ñett ñooñu ca biir réew ma, giñ naa ko ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, ñooñu ñett duñu mana musal seen jenn doom, du góor du jigéen; ñoom donᵑ ay mucc, te réew ma dina gentel.

¹⁷ Su ma wàccee saamar ci miim réew it, ba sant saamar ne ko mu jaar ci biir réew mi, faat fi nit ak mala,

¹⁸ te mu fekk ñett ñooñu ci biir réew mi, giñ naa ko ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, du seen jenn doom, góor ak jigéen ju ñuy mana musal. Ñoom ñett don ay mucc.

¹⁹ Su ma yebalee mbas ci kaw réew mii it, ba xëpp fi sama sànj ci biir deret ju tuuru, ngir faat fi nit ak mala,

²⁰ te mu fekk Nóoyin ak Dañeel ak Ayóoba ci biir réew mi, giñ naa ko ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, ñooñu ñett duñu mana musal seen jenn doom, góor ak jigéen. Seen njubteg bopp mooy musal seen bakkan.

²¹ «Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne: Sama ñeenti mbugal yu tar yii laay yebal ci kaw Yerusalem. Ñuy saamar akub xiif ak rabi àll aku mbas, ngir faat ci réew mi nit ak mala.

²² Waaye du tee mu am ndes mu ca rëcce, diy góor aku jigéen, ñu ñuy génneji réew mi. Ñu ngooguy génn, di leen fekki, te bu ngeen gisee seen jikko ak seeni jëf ju bon, seen xol dina sedd ci musiba mi ma wàcce ci kaw Yerusalem, ak mboolem lu ma fi wàcce.

²³ Seen xol dina sedd ndax bu ngeen gisee seen jikko ak seeni jëf, dingeen xam ne mboolem li ma def ci dëkk bi, defuma ko ci neen. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.»

15

Bantu reseñ matul matt

¹ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, ana lu bantu reseñ gëne ci bant yi, ak mboolem caru garab bu mu doon ci gott bi?

³ Ndax dees na ca sàkk bant, liggéeye ko?

Am dees na ca sàkke wékkukaay, wékk ca lenn?

⁴ Xanaa sànni cib taal, xambe, ñaari cat ya lakk, digg ba xoyomu.

Ana lu deeti njariñam?

⁵ Ndegam ba mu nee ñumm,

lees ci dul liggéey dara,

gën ba mu jappee ba xoyomu.

⁶ Kon nag Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Dees na xamb caru reseñ,

mu bokk ci banti garab yi ma joxe, ñu xamb lépp,

te noonu laay xambe waa Yerusalem.

⁷ Maay jàankoontek ñoom,

ñu rëcc sawara,

sawara lakk leen.

Bu ma jàankoontek ñoom,

dingeen xam ne maay Aji Sax ji.

⁸ Maay gentel réew mi,

ñoo def jëfi ñàkk worma.

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.»

16

Yerusalem yemul ci boroom këram

¹ Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

² «Yaw nit ki, nanga xamal Yerusalem jëfam ju siblu ji.

³ Ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Sa cosaan ak sab juddu réewum Kanaan la. Sa baay dib Amoreen, sa ndey dib Etteen*.

⁴ Ba nga juddoo, ca bés ba nga juddoo, dooñeesu la, sangeesu la ba nga set, jonjeesu la xorom, laxaseesu lay laytaay.

⁵ Xoolesu la bētu ñeewante ngir defal la lenn ci yooyu ngir yërmande. Dees laa sànni ci àll bi bés ba nga juddoo ndax jéppi la.

⁶ Maa fa jaare, seen la ngay wéqu, sangoo sa deret. Ma ne la: Sangoo nga sa deret waaye, dundal! Neeti la: Sangoo nga sa deret, waaye dundal!

⁷ Maa la sēqal ni caxum tool, ngay màgg, di màgg ba mat sēkk, saxi ween, sa kawar sēq, te nga ne dunḡ-dunḡaaral.

⁸ Ma jaareeti fa, xool la, gis ne mat ngaa séy. Ma tàllal sama mbubb, sànge ko sa yaramu neen, ba noppi giñal la, dikke la kóllère†. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee. Nii laa la moome.

⁹ «“Ma daldi lay sang, raxas sa deret ba mu set, diw la,

¹⁰ solal la ndimo lu yànj ak dàlli der, muure la ndimol lēe, tegal la ca sooy.

¹¹ Ma takkal lay gànjar; takkal la lami loxo akub caq,

¹² ba noppi takkal la jaarob bakkan ak jaaroy nopp, solal la mbaxanam lingeer mu yànj.

* **16.3 Amoreen** ñeek **Etteen**, ña dēkke woon diiwaanu tund ya, ay jaamukati tuur lañu woon ñu bokkoon ca askanu Kanaaneen ña. Du Yawut yaa sanc Yerusaleem, waaye Kanaaneen ñaa ko sancoon. Seetal ci *Amos* 2.10. † **16.8** Seetal ci *Ruut* 3.9.

13 Nga takkoo wurus ak xalis, sol ndimol lëe ak sooy ak ndimo yu yànj, di lekk sunguf su mucc ayib ak lem ak diw. Nga mujj taaroo taaru ba jot darajay lingeer,

14 siiw ba xeet yépp xam la ndax taar bu sotti ndax sama gànjar gu yànj gi ma la takkal. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

15 «“Teewul nga gis sab taar, di gànctoo sa bayre ngànctu gu ne xéew, ku romb yaa moom.

16 Yaa tànn ci sa yére yu yànj, rafetale sa jaamookaayi tuur, ba noppi di ca gànctu; lu masula am te du amati muk.

17 Yaa jël sa gànjarì wurus ak xalis yi ma la jox, sàkk ca céri góor, di ca gànctu,

18 te yaa jël sa yére yu yànj, sànge say tuur, sama diw ak sama cuuraay, nga taajal leen.

19 Sama dugub ja ma la joxoon, sunguf su mucc ayib saak diw gaak lem ja ma la doon leele, lépp yaa leen ko taajal, defal leen ko saraxu neexal bu xeeñ. Mu ngoog! Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

20 «“May wax, nga jël sa doom yu góor ak yu jigéen yi nga ma jural, di leen sarxalal say tuur, leele leen. Xanaa gànctu da laa doyul?

21 Yaa rendil ay tuur samay doom, yoole leen.

22 Ci biir mboolem sa jëf ju siblu jooju ak sa gànctu, fàttalikuwoo benn yoon ba ngay lu tuut, ne dunḡ-dunḡaaral, di wéqu, sangoo sa deret.

23 «“Gannaaw sa mbon googu gépp nag, wóoy, wóoy ngalla yaw! Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

24 Tabaxal nga sa bopp ab néeg, sàkkal sa bopp béreb bu kawé ci péncóo pénc.

25 Selebe yoon wu ne, tabax nga fa sa jaamookaay, di fa gâceel sab taar, ku romb, nga ràccal ko say tànk ci sa gànctu gu dul jeex.

26 Gànctu ngaak waa Misra, sa dëkkandoo yu alde yi, di gëenatee gànctu, di ma naqaral.

27 «“Booba nag laa la dóor sama loxo, wàññi sa njël, wacce la sa coobarey noon ya, janqi Filisti ya‡. Ñoom sax am nañu kersa ci sa jëfinu yàqute gi.

28 Doyaloo, xanaa di gànctook waa Asiri§. Gànctu ngaak ñoom te taxu laa doyal ba tey.

29 Ngay gëenatee gànctu, ba ca Babilon, réewum jula ya, te loolu taxu laa doyal ba tey.

30 «“Sama mer diis na gann ci sa kaw, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, lii lépp di jëfi gànc bu dëgër bët.

31 «“Tabax nga ab néeg selebe yoon wu ne, sàkk sa jaamookaay péncoo pénc, te ab gànc sax tane la, nde yaw laajoo ag pey.

32 Cim! Jigéenu njaalookat bi nga doon, ay doxandéem sax gënal la sa jëkkër.

33 Mboolem caga yi dañuy feyeeku! Waaye yaw yaay neexal sa far yépp, di leen fey ñu jóge fu ne, di la tédde.

34 Yaw kay sag ngànc bokkoo kook gànc yi. Kenn sàkkuwu la. Yaw kay yaay feye, kenn feyu la. Kon yaw meloo ni benn gànc!

35 «“Kon nag Yerusalem gànc bee, déglul kàddug Aji Sax ji.

‡ 16.27 *janqi Filistiya* mooy dëkki Filisti yi gëna am solo, te nangu woon lenn ci suufas Yuda. § 16.28 Réew yu bare dañu doon lëkkoo ak réewum Asiri ca yooya jamono ndaxte ñoo ëppoon doole lu jiitu Babilon di sut ci réewi àddina.

³⁶ Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Gannaaw yaa wasaare sa alal, ñoriku ne dunj, di gànctook sa far yii, muy sa mboolem kasaray tuur, bay tuur sa deretu doom yi nga leen rendil,

³⁷ maa ngii nag di dajale mboolem sa far yi la doon bége, ñi nga bëgg ñépp ak ñi nga bañ ñépp. Maa leen di dajalee fu nekk ci sa kaw, ba noppi ñori la nga def yaramu neen, ñu gis la nga ne dunj.

³⁸ Maa lay àttee àtteb jigéeni njaalookat, jigéeni tuurkati deretu nit. Maa lay xëpp deretu xadar ak fiiraange.

³⁹ Maa lay wacceek say far, ñu màbb say néeg, tas say jaamookaay, futti la, nangu sa gànjar gu yànj gépp, wacc nga def yaramu neen, ne dunj.

⁴⁰ Dinañu sañaxal gàngoor ci sa kaw, ñu ànd jóor lay doj, dogatee la seeni saamar.

⁴¹ Dinañu lakk say kër, teg la mbugal, jigéen ñu bare di gis. Maay dakkal ngànctu gi nga nekke, te dootoo feyati aw far.

⁴² Maa lay xëpp sama sànj ba mu jeex, bala ma laa moyale sama xadaru fiiraange, doora dal, ba meddi.

⁴³ «Yaa fàttalikuwul ba ngay ndaw, yaa def lii lépp ba merloo ma. Kon man it, sa jëfin kat laa lay képp ci bopp, feye la ko. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee. Du yaa gànctu, dolli ci sa jépp jëf ju siblu?

⁴⁴ «Yaw Yerusalem, képp kuy léeboo dina la léeboo ne la: 'Ndey ja, doom ja!'

⁴⁵ Yaa mat doom sa ndey ji sib jëkkëram aki doomam. Yaa mat doomu ndey, sa doomi ndey ya sib seen jëkkër ak seeni doom, yaa donn sa ndey

Etteen ba, donn sa baay, Amoreen ba*.

⁴⁶ Sa mag ju jigéen ji la féete càmmoñ di Samari aki janqam, sa rakk ju jigéen ji la féete ndijoor, di Sodom aki janqam†.

⁴⁷ Yemuloo rekk ci roy seen jëfin ak seen jëf ju siblu. Tuuti na! Yaa leen gëna yàqu ci sa mboolem jëfin.

⁴⁸ Yaw Yerusalem, giñ naa ko ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, sa rakk ju jigéen ja, Sodom, mooki janqam defuñu li nga def yaw, yaak say janq.

⁴⁹ Lii de, moo doon bàkkaar Sodom, sa rakk ja, mooki janqam: réy, fuqle, naagu, ne finaax ak ñàkka dimbali ku ñàkk ak ku néewle,

⁵⁰ ba mujj reew bay def jëf ju siblu, may gis. Looloo waral ma beddi leen nii, nga gis.

⁵¹ Samari nag, sa genn-wàllu bàkkaar, bàkkaar ko. Yaa ëpp fopp sa doomi ndey yii jëf ju siblu, te tax nga ñu far mel ni ñu def njekk ndax mboolem jëf ju siblu joo def.

⁵² Léegi nag gàddul sa toroxte gi nga maye sa doomi ndey aw lay ndax jëf ju siblu joo jëf, ba yées leen. Gën nañu la. Kon nag séddool gâce te gálloo toroxte, nde tax nga sa doomi ndey yi niru ñu def njekk.

⁵³ «“Waaye maay tijji seen wërsëg; maay tijji wërsëgu Sodom aki janqam, tijji wërsëgu Samari aki janqam, yaw it ma tijjiwaale sa wërsëg.

⁵⁴ Su ko defee nga gàddu sa toroxte, torox ci mboolem li nga def, ba ruccanti sa doomi ndey yi.

* **16.45** Seetal ci aaya 3 (16.3). † **16.46** Janq jii mooy dëkk yu ndaw yi bootu ci Samari ak Sodom.

⁵⁵ Sa rakk yi, Sodom aki janqam dinañu dellu na ñu nekke woon. Samari aki janqam dellu na ñu nekke woon, yaw it yaak say janq, ngeen dellu na ngeen nekke woon.

⁵⁶ Xanaa du ba nga bewee yaa saxaloon ci saw làmmiñ kàddug baatal Sodom?

⁵⁷ Booba sag mbon fàññaaralagul. Léegi tey janqi Edom ak mboolem ñi ko wër ñoo lay sewal, janqi Filisti yi la séq it xeeb la.

⁵⁸ Sag yàqute ak sa jëf ju siblu nag, yaa koy gàddu. Kàddug Aji Sax jee.

⁵⁹ «“Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne: Ni nga def rekk ni laay def ak yaw mi sofental kàddug ngiñ, fecci kóllère.

⁶⁰ Waaye man maay bàyyi xel sama kóllère gi ma fasoon ak yaw ba ngay ndaw. Maa lay saxalal kóllère guy wéy ba fàww.

⁶¹ Yaay fàttaliku say jëf, ba am kersa keroog booy dalal sa doomi ndey yu jigéen ñi la mag ak ñi la féete ndaw. Maa la leen di may ñu nekk ay doom ci yaw, doonte loolu bökkul ci sama kóllèreek yaw.

⁶² Maay saxal sama kóllèreek yaw, nga xam ne maay Aji Sax ji.

⁶³ Su ko defee nga fàttaliku démb, daldi rus, torox ba ne xerem keroog ba ma lay jéggal ci mboolem loo def. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”»

17

Fecci kóllère, peyam du jaas

¹ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal na ma, ne ma:

² «Yaw nit ki, caxal waa kër Israayil aw cax, ci biir léeb woo leen di léebal.

³ Ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Jaxaay* ju mag la woon, réyi laaf, guddi dunq,
sëq lipp, yànj lool.
Mu dikk ba Libañ, jàpp ci collu genn garabu
seedar,

⁴ dagg car bu ndaw† ba ca gëna kawé,
yóbbu ba menn réewum jula,
jëmbat ko ca biir dëkkub jaaykat ya.

⁵ Mu sàkk ci jiwum réew mi‡,
def ko ci suuf su nangu,
dendale kook ndox mu ne xéew,
ni kuy jëmbat garabu sóol.

⁶ Mu jebbi, dig reseñ, gëna yaatu te gàtt taxawaay.
Car ya ne coleet wuti jaxaay ja,
reen ya des ca suufam.
Mu di reseñ gu saxi car,
firi y bânqaas.

⁷ «“Jeneen jaxaay ju mag§ daldi ne jimeet,
réyi laaf, sëq lipp.

Reseñ ja jekkee jekki tàllal koy reenam,
di ñaf-ñafi, firi y bânqaasam, wuti ko,
ngir mu suuxat ko fa mu jëmbate woon.

⁸ Ci tool bu nangu bu feggook ndox mu ne xéew la
jëmbate woon,
ngir naat, meññ, ba doon reseñu ngëneel.”

* **17.3 jaxaay** ji mooy Buuru Babilon, Nebukatnecar mi nangu woon Yerusaleem. † **17.4 dagg car bu ndaw** mooy ba ñu yóbbu Buur Yoyakin ngállo ca Babilon. ‡ **17.5 jiwum réew mi** mooy Cedesyas baayu Yoyakin bu ndaw. Buur Cedesyas la Nebukatnecar dénkoon nguurg Yuda. § **17.7 jeneen jaxaay ju mag** mooy Firawna buuru Misra.

⁹ «Neel: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Mbaa jooju reseñ dina baaxle?

Mbaa jeneen jaxaay ja du buddiy reenam,

buur doom ya,

ba lu mu jebbile woon lax,

ba buddi reen ya du laaj doole bu réy,

mbaa nit ñu bare?

¹⁰ Ma nga noonu jëmbate, waaye mbaa dina baaxle yee?

Mbaa ngelawal penku du ko laal rekk mu lax a lax?

Mbaa du lax fa mu saxe?”»

¹¹ Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

¹² «Waxal waa kër fippukat yi, ne leen: “Xamuleen lu mbir yooyu di wund?” Ne leen: “Mu ngoogu, buuru Babilon a dem Yerusalem, jàpp buur baak kàngam ya, ànd ak ñoom, yóbbu Babilon.

¹³ Moo tànn ku bokk ci askanu buur, fasook moom kóllère, giñloo ko ne dina ko nangul, daldi yóbbu njiiti réew mi,

¹⁴ ngir nguurug Yerusalem suufe, baña yékkatiku, di wéy di surgawu Babilon, ni ñu fasoo woon ak ñoom kóllère.

¹⁵ Ka bokk ci askanu buurub Israayil nag fippu, yónni ay ndaw réewum Misra, ngir ñu jox ko ay fas ak mbooloo mu takku. Moo, ka def loolu ndax dina baaxleem? Mbaa dina mucc? Nu mu cay mucce te wor kóllère ga mu fasoo woon?

¹⁶ «“Giñ naa ko ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, ci biir réewum buur boobu ko fal, te mu sàggane la mu ko giñaloon, wor kóllère ga mu fasante woon ak moom, ci biir Babilon googu lay deewe.

¹⁷ Firawnaak mbooloom mu réy ak gàngooram gu mag sax duñu ko mana wallu ci xare, keroog bu ñuy yékkati ab sèkk, tabax ab gawukaay ngir bóom ñu bare.

¹⁸ Moo sàggane ngiñ, moo wor kóllère ga mu fasante woon. Mu ngoog, moo joxe kàddoom, ba noppi walbatiku def lii lépp. Du mucc mucc.

¹⁹ «“Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Giñ naa ko ci man miy dund, maay këpp jëfam ci kaw boppam ndax ngiñ li mu ma giñal la sofental, kóllère gi mu fasanteek man la wor.

²⁰ Maa koy laaw sama mbaal, mu lonkoo samab caax, ma yóbbu ko Babilon, layoo faak moom ñàkke worma gi mu ma ñàkke worma.

²¹ Mboolem ñay dawé ca gàngooram yépp, saamar a leen di faat; ña cay rëcce, fépp fu ngelaw jublu lañuy tasaarooji, ba ngeen xam ne man Aji Sax ji maa wax.

²² «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Man ci sama bopp maay sàkke ab car ca njobbaxtal garabu seedar gu kawé ga, sàkkal ko béreb. Car yu ndaw ya ca kaw laay fàqe car bu nooy, jëmbatal ko sama bopp ci kaw tund wu mag te kawé.

²³ Ca kaw tundu Israayil wu mag wa laa koy jëmbat, mu sèq, meññal, ba doon garabu seedar gu am daraja, mboolem picc dëkke ko, mboolem njanaaw màkkaanoo keram.

²⁴ Garabi àll bi yépp dinañu xam, ne man Aji Sax ji maay gàttal garab gu gudd, di guddal garab gu gàtt.

Maay wowal garab gu naat,
di naatal garab gu wow.
Man Aji Sax ji maa wax, maay jëf.”»

18

Jëf, jël

¹ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Ana lu waral waxin wii ngeen di waxe fi Israayil naan:

“Baay lekk reseñ ju xaay,
mu uum gëñi doom ja”?

³ «Giñ naa ko ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, dootuleen waxe woowu waxin fi Israayil.

⁴ Mu ngoog, bépp bakkan maay Boroom. Muy bakkanu baay, di bakkanu doom, maa moom. Bakkan bi bàkkaar daal mooy dee.

⁵ Su nit dee boroom njekk,
di jëfe yoon ak njub,

⁶ tund ya ca saraxi tuur ya, lekkewu ca,
kasaray tuuru waa kër Israayil, wékku cay gëtam,
jabaru jàmbur, sobeelu ko,
jigéen ju gis baax, jegewu ko.

⁷ Du kenn ku mu néewal doole,
xanaa ab tayle, mu delloo ku ko ameel.
Alalu jàmbur it, foqatiwu ko,
xanaa ku xiif, mu leel,
ku rafle, mu wodd.

⁸ Aw ndollent taxu koo leble,
ab tegandaay, jëlu ko,
xanaa luy njubadi, mu moyu.

Àtteb dëgg, mu doxal diggante nit ak nit.

⁹ Sama dogali yoon, mu di ca doxe,
sama àttey yoon, muy jëfe worma.
Kooku boroom njekk la,
te mooy dund déy!
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹⁰ «Jii waay su juree doom ju néeg juy tuur deretu
jàmbar

mbaa muy def lenn ci yii,

¹¹ te moom miy baayam jëfewu ci lenn,
tund ya ca saraxi tuur ya, doom ja di ca lekki,
jabaru jàmbar, mu sobeel,

¹² ku ñàkk ak ku néewle, mu néewal doole,
alalu jàmbar, mu foqati,

ab tayle, delloowu ko ku ko ameel,
xanaa kasaray tuur, mu wékki gët,
jéf ju siblu, mu jëfe,

¹³ leblee, mu yokk ndollent,
ab tegandaay, mu jël.

Moo, kii nu muy dunde?

Kii kay du dund!

Ak mboolem jéf ju siblu jii mu def,
dee rekk mooy àtteem.

Bakkanam lay gàddu.

¹⁴ «Waaye kooka nag su amee doom,
doom ja gis mboolem li baayam bàkkaar,
mu teg ci bëtam te taxul mu roy ko;

¹⁵ tund ya ca saraxi tuur ya, lekkewu ca,
ay gëtam, wékku ko kasaray tuuri waa kër Israayil,
jabaru jàmbar, sobeelu ko.

¹⁶ Du kenn ku mu néewal doole,
ab tayle, jëlu ko, sàkkuwul ku ko tayle lenn,

alalu jàmbur, foqatiwu ko,
xanaa ku xiif, mu leel,
ku rafle, mu wodd.

¹⁷ Néew-ji-doole, loxoom dalu ko,
ndollent ak ab tegandaay, jëlu ko.
Sama àttey yoon lay jëfe,
sama dogali yoon lay doxe.
Kooku du dee ngir ñaawtéefu baayam.
Dina dund déy!

¹⁸ Baayam a jaay doole,
moo foqati alalu mbokk,
lu baaxul la def ci biiri bokkam.
Kon nag mooy dee ndax ñaawtéefu boppam.

¹⁹ «Ngeen neeti: “Lu tax doom du gàddu bàkkaar baay?” Xanaa du yoon ak njub la doom ji jëfe? Sama dogali yoon yépp, mu di ko sàmm, di ko jëfe? Dina dund kay!

²⁰ Ki bàkkaar daal mooy dee. Doom du gàddu ñaawtéefu baay, baay it du gàddu ñaawtéefu doom. Njub réerul boroom, mbon réerul boroom.

²¹ «Waaye ku bon ki su dëddoo mboolem moy yi mu moy, di sàmm sama mboolem dogali yoon, di def dëgg ak njub, dina dund moos te àtteb dee du ko topp!

²² Mboolem tooñam ya mu tooñoon, deesu ko ko dencal. Njekk li mu jëfe moo koy taxa dund.

²³ Ana bânneex bu ma am ci deewug ku bon? Xanaa bu dëddoo jikkoy mbonam, ba dund! Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

²⁴ «Waaye su dee boroom njekk, ba noppi dëddu njubte, di def njubadi, di roy mboolem jëf ju siblu ju ku bon def, kooku nu muy dunde? Mboolem

njub gu mu defoon, deesu ko ko dencal. Ag ñàkk wormaam ak bàkkaaram moo koy taxa dee.

²⁵ «Yeen nag ngeen ne: “Ni Boroom biy doxale du noonu!” Waa kër Israayiloo, dégluleen! Sama doxalin a dul noonu, am yeen seeni doxalin?

²⁶ Boroom njekk su dëddoo njekkam, di def njubadi ba dee, njubadeem ga mu def moo ko taxa dee.

²⁷ Waaye ku bon nag, su dëddoo mbonam ga mu nekke, di jëfe yoon ak njub, moom moo musal bakkanam.

²⁸ Ndegam moo xoolaat, ba dëddu mboolem tooñam yu mu tooñ, dina dund déy. Du dee moos.

²⁹ Moonte waa kër Israayil nee: “Ni Boroom biy doxale du noonu.” Yeen waa kër Israayil, samay doxalin a dul noonu am yeen seeni doxalin?

³⁰ «Lii moo tax yeen waa kër Israayil, ma di leen àtte, ku nekk ciy jëfam. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee. Dëppleen te dëddu mboolem seeni tooñ, ngir seenu ay bañ leena gállankoor.

³¹ Xalableen mboolem tooñ yi ngeen di tooñ. Sàkkuleen xol bu yees ak xel mu yees. Yeen waa kër Israayil, lu jar ngeen di dee?

³² Man de, bëgguma kenn dee. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee. Dëppleen ba dund!»

19

Jooy garmiy Israayil war na

¹ Aji Sax ji ne ma: «Yaw nag jooyal garmiy Israayil.

² Neel:

“Céy sa ndey, ndaw gaynde, fi biir gaynde yi!
Moo goor fi biir gaynde yu ndaw yi,

di fa yar ay doomam.

³ Moo tàggat kenn ciy goneem*,
ba muy waxambaane gaynde,
mana pàdd pàddam,
di yàpp doom aadama.

⁴ Ba ko xeet ya dégge, dañu koo fexeel,
mu sërëx ca seenum yeer,
ñu lonk, yóbbu réewum Misra.

⁵ «“Ndey gaynde xaar a xaar,
ba gis ne yaakaar jee na,
mu jël keneen ciy goneem†,
def ko waxambaane gaynde.

⁶ Mu ànd ak moroomi gayndeem,
màgg, mat,
ba mana pàdd am pàddam,
di yàpp doom aadama.

⁷ Mu tédde seeni jëtun,
gental seen dëkk yu mag,
réew maak la ca biiram tiit ca coowal ɲaram.

⁸ Teewul xeeti diiwaan ya ko séq ànd,
dal fa kawam,
laaw ko seenum caax,
sërxaal ca seenum yeer.

⁹ Ñu lonk, dugal cib kaaf,
yóbbul ko buuru Babilon,
tëj ko ca biir ab tata,
ba kenn déggatuli ɲaram fa kaw tundi Israayil.

¹⁰ «“Sa ndey a la niru, mel ni reseñ

* **19.3** Wax ji ci Buur Yowaxas la jëm. Seetal ci 2.*Buur* ya 23.31-34.

† **19.5** Wax ji ci Buur Cedesyas la jëm. Seetal ci 2.*Buur* ya 24.18-20;
25.1-7.

gu ñu jëmbat fi wetu ndox,
meññ, sëq lipp, ndax ndox mu ne xéew.

¹¹ Mu am car yu dëgër yu man yeti nguur,
daldi màgg ba àkki niir ya,
ràññiku ci taxawaay ak sëqaay.

¹² Waaye am sànj a ko buddi, sànni fi suuf,
ngelawal penku wowal doom ya,
bànqaasam yu dëgër ya fàq, lax,
sawara xoyom ko.

¹³ Tey mu ngi jëmbate fi màndiñ mi,
ci réew mu wow, maral.

¹⁴ Sawaraa tàkke fa bànqaasam,
xoyom njebbit ak meññeef.

Du car bu dëgër bu ca des
bu mana doon yetu nguur.”

Woyu dëj a ngii wu ñuy jooyeb dëj.»

20

Israayil wor, Aji Sax ji gore

¹ Gannaaw ba loolu wéyee ca atum juróom
ñaareel ma, fukki fan ca juróomeelu weer wa*, ay
nit ñu bokk ci magi Israayil ñoo dikk fi man, di
leerlu ci Aji Sax ji. Ñu toog fi sama kanam.

² Kàddug Aji Sax ji nag dikkal ma ne ma:

³ «Yaw nit ki, nanga wax ak magi Israayil, ne
leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Ndax
leerlu ci man moo leen indi? Giñ naa ko ci man
miy dund, du maa leen di won li ngeen di leerlu.
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”

* **20.1** Mu yemook fukki weer ak benn gannaaw peeñu ma jiitu
mii. Seetal ci 8.1.

⁴ Yaw nit ki, tiiñal leen, tiiñal leen kat, seen jëfu maam ju siblu ji, xamal leen ko.

⁵ «Nanga leen wax, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Ba ma tãnee Israayil, maa giñal askanu waa kër Yanqóoba woowa. Maa leen xamal maay kan ca réewum Misra, giñal leen, ne leen: Man Aji Sax ji maay seen Yàlla.

⁶ Bésub keroog laa leen giñal ne maa leen di génnee réewum Misra, yóbbu leen réew mu ma leen beral, muy réew mu meew maak lem ja tuuroo, di réew ma gëna taaru ci réew yépp.”

⁷ Ma ne leen: “Tuur yi ngeen wékki gët yeen ñépp, ngeen xalab leen. Kasaray tuuri Misra, buleen ci sobeel seen bopp. Man Aji Sax ji maay seen Yàlla.”

⁸ Teewul ñu gàntal ma, nanguwuñu maa déglu. Kenn nanguwula xalab tuur yu seexluwu yi mu wékki gët, kenn dëdduwul kasaray tuuri Misra. Ma nar leena xépp sama sànj, ñaccal leen sama mer ci biir réewum Misra.

⁹ Teewul ma sédd ci sama teddaayu tur, ngir xeet yi ñu nekk ci seen biir bañ maa sikk. Ndax ba may xamal bànni Israayil sama bopp, di leen génne Misra, xeet yooyaa ko seede woon.

¹⁰ Ma génne leen réewum Misra, yóbbu leen ca màndiñ ma.

¹¹ Ma jox leen sama dogali yoon, xamal leen sama àttey yoon yooyuy guddal fanu képp ku koy jëfe.

¹² Sama bési Noflaay itam maa leen ko jox, muy ab màndarga sama digganteek ñoom, ngir ñu xam ne man Aji Sax ji maa leen sellal.

¹³ «Waaye waa kër Israayil dañu maa gàntal ca

màndiŋ ma. Sama dogali yoon, jëfewuñu ko, sama àttey yoon yiy guddal fanu képp ku koy jëfe, ñu xalab. Ñàkke nañu worma lool sama bési Noflaay. Ma nar leena xëpp sama sànj ca màndiŋ ma, sànk leen.

¹⁴ Teewul ma seet ci sama teddaayu tur, ngir xeet ya seede woon ba ma leen di génne, ñooñu bañ maa sikk.

¹⁵ Ba tey maa leen giñal ca màndiŋ ma, ne duma leen yóbbu réew ma ma leen jox, fa meew maak lem ja tuuroo, fa gëna taaru ci réew yépp.

¹⁶ Li ko waral mooy sama àttey yoon yi ñu xalab, ak sama dogali yoon yi ñu jëfewul, ak sama bési Noflaay yi ñu ñàkke worma, ndax xol lañu toppe seen kasaray tuur yi.

¹⁷ Teewul ma xool leen bëtü ñeewante ba sànkuma leen, faagaagaluma leen ca màndiŋ ma.

¹⁸ Ma wax nag seeni doom ca màndiŋ ma ne leen: “Seen dogali baay, buleen ko jëfe; seen àttey yoon, buleen ko topp; seen kasaray tuur, buleen ca sobeel seen bopp.

¹⁹ Man Aji Sax ji maay seen Yàlla. Sama dogali yoon, jëfeleen ko; sama àttey yoon, ngeen sàmm ko, di ko jëfe.

²⁰ Sama bési Noflaay, sellalleen ko, muy ab firnde sama digganteek yeen, ngir ngeen ràññee ne man maay seen Yàlla Aji Sax ji.”

²¹ «Waaye doom ya dañu maa gàntal. Sama dogali yoon, jëfewuñu ko; sama àttey yoon, sàmmuñu ko, te doxe yoon yooyu mooy taxa dund. Sama bési Noflaay lañu ñàkke worma. Ma nar leena xëpp sama sànj, ñaccal leen sama mer ca màndiŋ ma.

²² Teewul ma téye sama loxo, seet ci sama ted-daayu tur ngir xeet ya seede woon ba ma leen di génne, ñooñu bañ maa sikk.

²³ Ba tey maa leen giñal ca màndiñ ma ne dinaa leen tasaare ci biir xeet yi, wasaare leen ci biir réew yi.

²⁴ Li ko waral mooy sama àttey yoon yi ñu jëfewul, ak sama dogali yoon yi ñu xalab, ak sama bési Noflaay yi ñu ñàkke worma, ak topp gi ñu topp seen kasaray tuuri baay, wékk leeni gët.

²⁵ Ba tey maa leen bërgël ak àttey yoon yu amul njariñ ak dogali yoon yu taxul kenn a dund.

²⁶ Maa leen sobeel ak seen sarax yi ñuy sarxal tuur yi, ci seen bépp taaw bu ñu lakk ngir tuur yi. Li ma ci jublu mooy ñu jommi, ba ràññee ne man maay Aji Sax ji.

²⁷ «Moo tax, yaw nit ki, nanga wax ak waa kër Israayil, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Seen baay a ma dellu nàññ, fecci sama kóllëre.

²⁸ Maa leen yóbbu réew ma ma giñoon ne dinaa leen ko jox, teewul fu ñu gis tund wu kawé, mbaa garab gu sëq, rendi nañu fa seeni sarax, génne fa seen sarax yi may merloo, taal fa seen saraxi cuuraay, tuural fa seeni tuur.

²⁹ Ma ne leen: Ana lu waral bérebu jaamookaay bii ngeen di dem?” Bérebu jaamookaay lañu koy wax ba tey jii.

³⁰ «Kon nag nanga wax ak waa kër Israayil ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Seen tãñki baay ngeen topp, di sobeel seen bopp, topp seen tuur yu siblu, di gànctook ñoom?

³¹ Bu ngeen di joxe ay sarax, di lakk seeni doom

ngir ay tuur, yeena ngi sobeel seen bopp ba tey jii ci seen tuur yii yépp. Man nag ngeen defe ne maa leen di bàyyi, ngeen leerlusi fi man, yeen waa kër Israayil? Giñ naa ko ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, duma leen bàyyi mukk ngeen di leerlu fi man.

³² Li ngeen mébét ci seen xel du am mukk. Yeena ngi naan: ‘Nan mel ni xeet yépp, mel ni waasoy réew yi, di jaamu bant ak doj.’

³³ Giñ naa ko ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, sama dooley loxo ak sama kàttanu pèrëg, ak sànj mu naan soteet laay nguuroo ci seen kaw.

³⁴ Maa leen di génnee ci askan yeek réew yi ngeen tasaaroo ci seen biir. Sama dooley loxo laa koy defe ak sama kàttanu pèrëg, ak sànj mu naan soteet fi seen kaw.

³⁵ Maa leen di yóbbu màndiŋ ma ñuy woowe màndiŋ mu askan yu bare séq, layoo faak yeen, ma ne leen jàkk, ngeen ne ma jàkk.

³⁶ Noonee ma layoo woon ak seeni maam ca màndiŋu réewum Misra, ni laay layook yeen. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

³⁷ Maa leen di lime sama yetu sàmm, kenn-kenn, tènŋ leen ci pas-pasu kóllëre gi.

³⁸ Maay dagge fi seen biir sànni ñi may gantal ak ñi may tooñ. Réew ya ñu wàlliyaani, fa laa leen di jële, te réewum Israayil, duñu fa duggi. Su boobaa ngeen xam ne maay Aji Sax ji.

³⁹ «“Léegi nag yeen waa kër Israayil, Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Aca, na ku ne jaamuji kasaray tuuram! Dungeen mujje lu moy déggal ma, ba sama tur wu sell wi, dootuleen ko teddadile

seeni sarax ak seeni tuur.

⁴⁰ Fa kaw sama tund wu sell wa, fa tundu Israayil wu kawe wa, foofa déy la ma waa kër Israayil gépp di jaamujee, ñoom ñépp ca réew ma. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee. Fa laa leen di nangule. Fa laay sàkkoo seeni saraxi njébbal ak seen ngëneeli sarax, ak lépp lu ngeen ma sellalal.

⁴¹ Maa leen di nangu ni xet gu neex gu jóge ci sarax, gannaaw bu ma leen génnee fa biir xeet yaak réew ya ngeen tasaaroo ca seen biir, ba dajale leen. Su boobaa maay fésal sama sellaa fi seen biir, xeet yi seede.

⁴² Dingen xam ne maay Aji Sax ji, gannaaw bu ma leen delloosee ci biir suufas Israayil, réew ma ma giñaloon seeni maam, ne dinaa leen ko jox.

⁴³ Fa ngeen di fàttalikoo seeni jëfin, mboolem seeni jëf yu ngeen sobeele woon seen bopp, daldi jéppi seen bopp ndax seen mboolem jëf ju bon.

⁴⁴ Yeen waa kër Israayil, duma jëflanteek yeen li seen jikko ju bon yelloo ak seen jëfi yàqute, waaye sama teddaayu tur laa ciy seet, ba ngeen xam ne man maay Aji Sax ji. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”»

21

Woyu saamar jib na

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, neel jàkk yoonu ndijoor, sànni kàddu jème ci diiwaanu bëj-saalum boobu, jottali kàdduy waxyu jème ci gottub Negew boobu*.

* **21.2** Kàdduy waxyu yii ñu ngi jëm ci wàllu Yuda gi féete bëj-saalum.

³ Nanga wax gottub diiwaanu Negew, ne ko: “Déglul kàddug Aji Sax ji. Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii di jafal ci sa biir, daay guy xoyom sa garab yépp gu naat ak gu wow. Dara du ko mana fey. Daay ga day jóge bëj-saalum ba bëj-gànnar te ñépp a cay lakk,

⁴ ba mboolem kuy dund xam ne man Aji Sax ji maa ko taal te du fey.”»

⁵ Ma ne ko: «Éey Boroom bi Aji Sax ji, ñii déy a ngi wax ci man, naan: “Kii moom xanaa day léeb aka léebaat rekk?”»

⁶ Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

⁷ «Yaw nit ki, jàkkaarloor ak Yerusalem, nga sànni kàddu béreb yu sell yi te nga jottali kàdduy waxyu ci kaw réewum Israayil.

⁸ Waxal réewum Israayil ne ko: “Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngi nii fi sa kaw. Maay boccee sama saamar ci mbaram, daldi dagge fi yaw ku jub ak ku bon.

⁹ Dagge fi yaw ku jub ak ku bon moo may taxa boccee sama saamar ci mbaram, dal ci mboolem kuy dund, bëj-saalum ba bëj-gànnar,

¹⁰ ba képp kuy dund xam ne man Aji Sax ji maa bocci sama saamar, te du dellu ci mbaram.”

¹¹ Yaw nit ki, binnil, neel yàcc, di binnee naqar, ñuy gis.

¹² Dees na la laaj ne la: “Looy binni?” Nga ne leen: “Xanaa mbir mi ma dégg. Bu agsee fit yépp ay rëcc, loxo yépp nasax, xol yépp jeex, óom yépp di fenqoo. Mu ngooguy dikk te dina am. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”»

¹³ Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne

ma:

¹⁴ «Yaw nit ki, jottalil kàdduy waxyu, nga ne:

“Boroom bi dafa wax ne:

Saamar a ngoog,

saamar bu ñu xacc, jonj ko!

¹⁵ Dees koo jonj ngir bóome,

jonj koo jonj ba muy tàkk.

Ana nu nu mana bégee nii?

Ngeen ne Aji Sax ji nee: ‘Yetu nguurug Yuda sama
doom a ngi fi.’

Waaye saamar bi faalewul benn bant!

¹⁶ Santaane nañu ñu jonj saamar bi,

ba loxo man koo téye,

ñu xacc ko, jonj ko,

nar koo teg ci loxol bóomkat.

¹⁷ Yaw nit ki, yuuxul, jooyal,

saamar bi dikkal na sama ñoñ,

dikkal mboolem kàngami Israayil,

boole leen ak sama ñoñ, jalax ci kaw saamar.

Kon nag, mättul, wiccax!

¹⁸ Nattu bi metti na!

Yetu nguur wi saamar bi xeeb, bu demee, ana luy
xew?

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”

¹⁹ «Yaw nit ki, jottalil kàdduy waxyu,

ñeëbal bii loxo, dóor ca bee.

Na saamar bi dal benn yoon, ñaari yoon, ba ñett,

saamaru dee la, saamar baay bóom ñu bare,

gaw leen,

²⁰ yóbbuw fit, tërëfloo ñu bare.

Seen buntoo bunt laa teg saamaru bóomkat.

Ndeysaan, ab saamar a ngii bu ñu defar ba muy
tàkk,
xacc ko ngir bóome.

²¹ Saamar, ñaweel sa ndijoor,
walbatiku, jëm càmmoñ,
ak foo mana jublu,

²² man it ma ñëb bii loxo, dóor ca bee,
ba giifal sama xadar.

Man Aji Sax ji maa ko wax.»

²³ Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne
ma:

²⁴ «Yaw nag nit ki, sàkkal ñaari yoon yu saamaru buuru Babilon di jaare dikk; ñaari yoon yuy bàyyikoo ci mennum réew. Tegal fa buntu yoon wu ci nekk màndarga muy tegtale dëkk ba yoon wa jëm;

²⁵ wenn yoon wa saamaru Babilon war fa aw ba àkki Raba, dëkkub Amoneen ñi; weneen yoon wa ca des saamar ba aw fa ba àkki Yerusaleem, dëkk ba ñu dàbbali, ca Yuda.

²⁶ Buuru Babilon a ngay taxaw ca selebe yoon wa, fa ñaari yoon ya séddalikoo, ngir gisaane. Dina yëngal fitti seetukaay yi, xool ci terafim yi, di jumtukaay yi ñuy gisaanee, ak ci resu jur.

²⁷ Fitt giy misaal Yerusaleem ci ndijooram lay wadd. Mu samp dàjjikaayi dénk yi, daldi yéene ndigalu bóome, xaacu, daldi sës dàjjikaay yi ci bunt yi, yékkati sëkk yi, ngir taxawal ab gawukaay.

²⁸ Waa Yerusaleem foog ne ngisaane googu misaal seen jéll, caaxaan la, ndax ngiñ moo lal seen kaaraange, ba du deñ. Waaye buuru Babilon a leen di fàttali seenug tooñ, ba jàpp leen njaam.

²⁹ «Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Gannaaw yeena fàttaliku seen ñaawtéef, seeni tooñ

ne fàŋŋ, seeni bàkkaar fés ci seen jëf jépp, gannaaw yeena ñaaw ñaawtéef gu ñu leen di fàttalikoo, dees na leen jàpp.

³⁰ «Waaye yaw garmib Israayil bu sobewu bu bon bi,
sa bés dikk na, sa àppu mbugal mat na†.

³¹ Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Dindil kaala gi, foq mbaxanam buur mii;
la woon wonni na,
ku noon dett jóg, ku jóg, detteelu.

³² Tasaaroo, tasar, maa ko naa tasar!
Lépp ay wonni,
ba keroog boroom àtte bi dikk, ma jox ko ko.

³³ «Yaw nag nit ki, jottalil kàdduy waxyu, nga ne: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ci mbirum Amoneen ñeek seeni saaga ne:
Saamaroo saamar,
bocciku, nara bóome,
xacce ba mana yàppe,
di tàkk ni melax.

³⁴ Gisal nañu leen peeñuy caaxaan,
gisaaneel leeni fen.
Teewul saamar ba di tege ca ndoddi
ñu bon ñi ñu nara bóom,
seen bés taxaw,
seen mujjantalu mbugal teew.

³⁵ «“Léegi dellooleen saamar ci mbaram.
Yaw saamar, fa ñu la sàkke woon,
ca réew ma nga cosaanoo, fa laa lay àttee.

† **21.30** Buur Cedesyas lañuy wax fii. Cedesyas mooy buur bi mujj ci askanu Daawuda. Seetal ci *2.Buur ya* 25.4-7.

³⁶ Maa lay xëpp sama sànj,
wal sama sawaras xadar fi sa kaw,
jébbal la nit ñu néeg,
ñu xareñ ci sàнке.

³⁷ Yaay doon mattum sawara wa,
sa deretu boroom ne xéew fi digg réew mi,
ba deesatu la fàttaliku.
Man Aji Sax ji maa ko wax!”»

22

Yerusalem def nay tojaange

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, doo tiiñal ñii? Doo tiiñal waa dëkku tuurkati deret yii? Xamal leen seen jëf ju siblu jépp.

³ Ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Ab dëkk a ngii buy tuur deret fi biiram, ba tax bésam di jubsi. Mu ngi sàkk ay kasaray tuur, di sobeel boppam.

⁴ Yaw dëkk bii, gàddu nga bàkkaar ndax deret ji nga tuur, sobeel nga sa bopp ndax kasaray tuur yi nga sàkk. Kon gàttal nga saw fan, agsi nga ci sa àppu at. Moo tax maa lay def ba xeet yépp di la sewal, réew yépp di la kókkali.

⁵ Dëkk bu yàqu bi nga doon, ku jegeek ku soree lay kókkali. Boroom der bu yàqu bi, sa lépp a salfaañool!

⁶ Kàngami Israayil a ngii fi ca biir dëkk bi, di jaay doole bay tuur deret.

⁷ Ndey ak baay, ñu tuutal fi biir dëkk bi; doxandéem bi, ñu lekk àqam ci dëkk bi; jirim akub jëtun, ñu néewal doole ci dëkk bi.

⁸ Sama mbir yu sell, nga sàggane, sama bési Noflaay, nga ñàkke worma.

⁹ Ay soskat a ngi ci dëkk bi, di lor ay bakkan. Kaw tund yi lañuy lekke ñam wu ñu sarxeel ay tuur ci dëkk bi, tey def jëfi yàqute ci dëkk bi.

¹⁰ Baay la doom di toroxal, di tédde yaayam, ku gis baax, ñu tédde ci dëkk bi.

¹¹ Kii ak jabaru jàmbur ci jëf ju siblu, kee sobeel jabari doomam ci biir yàqute, kale di tédde rakki doomu baayam ci dëkk bi.

¹² Alalu ger, ñu jël ci dëkk bi, ngir lor ay bakkan. Ndollent ci kaw tegandaay, nga jël feyeekoo bor, di wute alal sa àqu moroom. Man nag, nga fàtte ma. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹³ «“Maa ngii nag di fenqe samay loxo, di ko mititloo alal ju lewul ji nga dajale, ak sa dereti nit ji ñu tuur ci dëkk bi.

¹⁴ Mbaa keroog bés ya may jëflanteek yaw, dinga am fit ak doole joo ko dékkoo? Man Aji Sax ji maay wax, jëfe ko.

¹⁵ Maa lay tasaare fi biir xeet yi, wasaare la fi réew yi, ba tàggale laak sa sobe.

¹⁶ Dinga sobeel sa bopp, xeet yiy gis, ba nga xam ne maay Aji Sax ji.”»

¹⁷ Ba loolu wéyee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

¹⁸ «Yaw nit ki, waa kër Israayil mbuubitu weñ gu raxe lañu ci man léegi. Ñoom ñépp duñu lenn lu moy xàñar ak weñ gu weex ak gu ñuul ak betteex ci biir taalub tègg. Mbuubitu xalis rekk lañu.

¹⁹ Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: “Gannaaw doon ngeen yeen ñépp mbuubitu weñ, maa ngii nag di leen dajale fi digg Yerusalem.

²⁰ Ni ñuy boolee xaalis ak xàñjar ak weñ gu ñuul ak betteex ak weñ gu weex ci biir ab taal, xamb sawara wa ngir seeyal ko, ni laa leen di boolee ci sama biir mer ak sama xadar, jóor leen, seeyal leen.

²¹ Maa leen di saam fi digg Yerusalem, jafale leen sama tangooru xadar, ba ngeen seey ca biir.

²² Ni xaalis di seeye ci biir taal, ni ngeen di seeye ca biir. Su boobaa ngeen xam ne man Aji Sax ji maa leen xëpp sama xadar.”»

²³ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

²⁴ «Yaw nit ki, waxal Yerusalem ne ko: “Yaa di suuf su ñu dindiwul sobeem, te tawluwul keroog bésuub sànj ma.”

²⁵ Ay yonentam a ngi déeyoo fi biiram; ñu ngi xiiru ni gaynde guy xotat pàddam, di lekk doom aadama yi, foqati alal ak gànjar, ful jëtun yi ci biiram.

²⁶ Ay sarxalkatam xëtt nañu sama yoon, teddadil nañu sama yëf yu sell. Lu sell ak lu sellul, ràññeewuñu ko; lu set ak lu sobewu, xamlewuñu ko; sama bési Noflaay, ñu jéllale ko, ba ma mujj teddadi fi seen biir.

²⁷ Kàngamam yi ci biiram a ngi mel ni saafàndu yuy dogat am pàdd, tuur deret ja, di sànk ay bakkan ngir nangu alali boroom.

²⁸ Ay yonentam di leen diwal lu weex maanaam fénanti ngir nèbb jëf yooyu yépp, ci peeñuy caaxaan ak ngisaaney fen, naan: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne,” te Aji Sax ji waxul.

²⁹ Waa réew maa ngi lekk àq, di sàcc. Baadoolo yeek walaakaana yi, ñu néewal leen doole;

doxandéem bi, ñu noot, xañ ko àqam.

³⁰ Ma seet ci seen biir kuy defaraat tata ji, janook man ci bëttukaay bi, ngir taxawal réew mi, ba duma tas réew mi, waaye gisuma kenn.

³¹ Ma daldi leen xëpp sama sànj, dóomal leen sama tàngoору xadar, kèpp leen seen aña jëf ci seen kaw bopp. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.»

23

Samari ak Yerusalem bokkaale nañu

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

² «Yaw nit ki, ñaari jigéen la woon,
ñu boka jenn ndey,

³ di gànctu ca Misra,
te doon fa gànctu ca seenug ndaw.
Fa laña doon làmbe seeni ween,
di motoxal seen cusi janq.

⁴ Ku mag kaa doon Owola,
rakk ja di Owoliba.

Ñu di samay soxna,
jural may doom, góor ak jigéen.
Owola mooy Samari,
Owoliba di Yerusalem.

⁵ Owola di sama soxna tey gànctu,
di xédd ay faram, di waa Asiri xarekat ya.

⁶ Ña nga sol seen mbubbi baxa,
diy kàngam aki jawriñ,
ñoom ñépp di xale yu góor yu sopplu,
di ndaanaani gawar.

⁷ Boppam la daan jox tànnéefi doomi Asiri yooyu
yépp,

di sobeel boppam ak mboolem tuuri ñooñu mu xédd.

⁸ Gàncroom ga woon ca Misra, bawu ko.

Moom lañu daan tédde cag ndawam,
te ñoo daa motoxal cusi janqam,
ba sotti ko seen yàqute.

⁹ Moo tax ma teg ko ca loxoy faram ya,
loxoy waa Asiri ya mu daan xédd.

¹⁰ Ñoo ko ñori ba mu ne dunɗ,
doomam yu góor ak yu jigéen, ñu nangu,
moom, ñu jam ko saamar, rey ko.
Nii lañu sottale ay mbugalam,
ba mu yedd jigéen ñépp.

¹¹ «Owoliba rakk ja gis ca
te gëna yàqu magam,
di gànctu ba raw mag ja.

¹² Moom it waa Asiri ya la xédd,
ñuy kàngam aki jawriñ,
xarekat yu ràngu ba solu ba jekk, di ndaanaani
gawar,

ñoom ñépp di xale yu góor yu sopplu.

¹³ Ma gis ni mu sobeele boppam,
muy wenn yoon wu ñu bokk ñoom ñaar.

¹⁴ Teewul rakk ja gëna gànctooti,
gis nataali góor yu ñu yatt ciy tabax,
di jëmmi waa Babilon yu ca ñaase, xonq curr.

¹⁵ Ña nga takk ngañaay ca seen ndigg,
tañlaayu bay langal,
ñoom ñépp di nirooki kàngam,
di saf doomi Babilon,
réewum Kalde di seen cosaan.

¹⁶ Rakk ja teg nataal ya bët rekk, xédd leen,

yónnee leeni ndaw fa Kalde.

¹⁷ Doomi Babilon ya dikk,
fekksi ko ci kaw lalu baane,
sobeel kook seen yàqute,
mu sobeel boppam ak ñoom ba ñu sàppi ko.

¹⁸ Moo siiwal gànctoom,
wone yaramu neenam,
ba sàppi ma ni ma magam sàppee.

¹⁹ Mu gën di gànctooti,
di ko baaxantale janti ndawam,
ba muy gànctu ca réewum Misra.

²⁰ Muy xédd ay faram yu seeni ngóora di saf yu
mbaam,
te ñu aldee alde ba mel niy fas.

²¹ «Yaw Owoliba de, yaa namm sa yàqute ga woon
ba ngay ndaw,
ba waa Misra di motoxal say cus,
ngir bânneexoo sa weeni janq.

²² Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
“Yaw Owoliba, maa ngii di xabtalsi say far ci sa
kaw;

ñi la sàppi, ñoom laay bàbbée fi la wër,
xiirtal leen fi sa kaw:

²³ waa Babilon, Kaldeen ñépp,
muy waa Pekodd, di waa Sowa, di waa Kowa,
ànd ak waa Asiri yépp,
di xale yu góor yu sopplu,
ñoom ñépp diy kàngam aki jawriñ,
di kilifa yu ràññiku,
ñoom ñépp war ay fas.

²⁴ Dañuy dal fi sa kaw aki gannaay, watiir aki mbege
ak kuréelu xeeti xeet,

ɲàbb pakk bu mag ak bu ndaw, sol mbaxanam
xare,
dar kepp la.

Maa leen di jox sañ-sañu mbugal,
ñu mbugal la, ni ñu baaxoo mbugale.

²⁵ Maa lay yen sama fiiraange,
te yaw lañuy jëflanteel ak xadar,
sa bakkan ak say nopp, ñu njoof,
saw ndes saamar faat ko.

Say doom, góor ak jigéen, ñu nangu,
sa kuutaay lakk ba xoyomu.

²⁶ Dañuy futti say yére, foqati say gànjar.

²⁷ Maay dakkal sa jëfi yàqute,
ak sa gànctu ga dale ca réewum Misra,
ba dootoo ko geesoo gëti nammeel,
te dootoo fàttaliku Misra.

²⁸ Boroom bi Aji Sax ji kat dafa wax ne:
Maa ngii di la teg ci loxol ñi nga bañ,
loxol ñi la sàppi.

²⁹ Mbañeel lañuy jëfeek yaw,
foqati ñaqoo ñaq,
wacc la, nga ne dunɲ dunɲaaral.
Sa gànctu gu ñàkk kersa dina feeñ,
ak dëgër bët gi ngay cagatoo.

³⁰ Ñoo lay def jii jëf
ndax sa gànctu gi nga toppe yéefar yi,
di sobeel sa bopp ak seen kasaray tuur.

³¹ Yaa topp sa tàŋki mag,
kon maa lay nàndale kaasu mbugalam.

³² Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Sa kaasu mag ngay naane,
xóot, yaatu,
duy ba ne xéew,

xellil la ay ñaawleeki kekku.

³³ Mánditeeku tiis ngay feesi,
kaasu wéetaay ak wéetle di sa kaasu mag Samari.

³⁴ Yaa koy naan ba siitaatu ko,
yéy tojit ya, xotate say ween.

Man de maa ko wax.
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

³⁵ «“Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Yaa ma fàtte,
jalax ma ca sa gannaaw.

Kon nag gàddul sa ayu ñàkk gàcceek sa gànctu.”»

³⁶ Aji Sax ji nag ne ma:

«Yaw nit ki, xanaa doo tiiñal Owola ak Owoliba?
Kon nag biral leen seeni jëf ju siblu:

³⁷ Ñoo njaaloo, ñoo bóome,
ñoo njaalook seen kasaray tuur.

Doyatu leen, doom yu góor yi ñu ma jural,
ñu di leen lakk ngir ay tuur, leele leen.

³⁸ Lii itam, ñoo ma ko def:

Bésu keroog lañu sobeel sama kër gu sell,
ñàkke worma sama bési Noflaay.

³⁹ Ñoo rendil seen kasaray tuur seeni doom,
ba noppi dugg ci sama biir kër gu sell ci bés bi,
ba teddadil kër gi.

Loolu déy, moom lañu def fi sama digg kër gii!

⁴⁰ Te sax ñoo yeble, wutiy góor,
yónnee ndaw lu leen jële fu sore,
ñu daw dikk,

fekk leen sangu, tusngalu, gànjaru,

⁴¹ toog ci lal bu yànj,
taabal taaje fa kanam,

sama cuuraay ak sama diw gu xeeñ tege ca.

⁴² Muy coowal gàngoor gu amul xalaatu àddina;
doom aadama ju nekk a nga ca,
ba ci ay màndikat yu ñu jële ca màndiŋ ma,
ñooña di leen takkal lami loxo,
di leen solal mbaxanam lingeer.

⁴³ Booba laa wax ci ndaw sii njaaloo ba ràpp, ne:
“Ndax ndaw sii lañuy gànctool ba tey?”

⁴⁴ Mu daldi ànd ak moom ni ñuy àndeek caga rekk.
Nii lañu àndeek Owola ak Owoliba.
Ñii jigéen ñu ñàkk gâce!

⁴⁵ Waaye ay nit ñu jub a ngii,
ñoo leen di àtteji àtteb njaalookat yu jigéen,
àtteb bóomkat yu jigéen,
nde ay njaalookat lañu, te ay bóomkat lañu.

⁴⁶ «Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne:
Wool gàngoor ci seen kaw,
bàyyee leen tiitaange aki sëxëtookat.

⁴⁷ Gàngoor gaa leen di dóor ay doj,
jam leeni saamar, ñu dee,
seeni doom, góor ak jigéen, ñu bóom;
seeni kër, ñu taal,

⁴⁸ ma dakkale noonu yàqute ci réew mi,
jigéen ñépp jàngé ca,
baña jëfeeti yàqute gu mel ni seen gos.

⁴⁹ Dees na leen këpp seen yàqute,
ngeen yenu seen bàkkaari kasaray tuur,
ba xam ne man maay Boroom bi Aji Sax ji.»

24

Mbugalu Yerusalem, misaal maa ngii

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ca juróom ñeenteelu at ma, fukki fan ca fukkeelu weer wa. Mu ne ma:

² «Yaw nit ki, bindal bés bii, bés bii ci boppam, ndax buuru Babilon gaw na Yerusalem bés niki tey.

³ Léebalal kërug fippukat yi aw léeb, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Taalal, teg cin li, teg ko, sotti ci ndox.

⁴ Booleel dogi yàpp yi, def ci: dog yu baax yépp, fàllare jeek tànkú kanam bi, te feccalee ko cér ya gëna baax.

⁵ Li gën ci gétt gi ngay sàkk, nga jal matt ci suufu cin li, xamb, baxal a baxal, ba baxalaale yax yi.”»

⁶ Boroom bi Aji Sax ji kat dafa wax ne: «Wóoy ngalla bii dëkku tuurkatu deret! Mooy cin lu teg àkki xëmit, cin lu dul tàggook xëmit.

Benn-benn ngay seppi dogi yàpp wi, te bul tegoo bant la ngay seppi.

⁷ Deret ji mu tuur a ngi ci biiram ba tey; doj wu amul dara la ko sotti, sottiwu ko ci suuf, fu muy suuloo.

⁸ Man maay wacc deret ja ca doj wa amul dara, fa mu naan fàññ, du suulu, ngir mu doon sànj muy wàcce mbugal.»

⁹ Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne: «Wóoy ngalla bii dëkku bóomkat! Man it dinaa yokk jalu matt mi.

¹⁰ Jalal a jal matt mi, xamb taal bi. Baxalal yàpp wi bu baax, ñeeral, ba yax yi far xëm.

¹¹ Boo noppee tegal cin li deful dara ci xal yi,
mu tàng ba xànjari bi xonq curre,
tilim ja seey ca biir,
xëmit ja xoyomu.

¹² Coonoy neen, xëmit ja ne xéew du deñ,
sawara sax dindiwu ko.

¹³ Sa sobeey sa yàqute!
Maa la setal te taxu laa set.
Dootuloo tàggook sa sobe,
ba keroog may giifal sama xadar fi sa kaw.

¹⁴ Man Aji Sax ji maa wax,
mu dikk, ma jëfe ko.
Duma bàyyi, duma ñéebli, duma yërëm;
say jikko ak say jëf lees lay àtte.
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.»

Soxnas Esekiyel faatu na

¹⁵ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal na ma
ne ma:

¹⁶ «Yaw nit ki, maa ngii di nangusi sa bànnexu
bët cim pàdd. Bul yuuxu, bul jooy, bu sa rongooñ
wadd.

¹⁷ Binnil ndànk te bul ñaawlu. Bul tàggook sa
kaala, bul tàggook say carax, bul muur sa tuñum
kaw ba ci sikkim di ko ñaawloo. Bul lekk ñam wu
jóge ci njaal mi*.»

¹⁸ Wax naak mbooloo mi ci suba. Ci ngoon si,
sama soxna dee. Bët set ma def li ñu ma sant.

¹⁹ Mbooloo mi nag ne ma: «Xanaa doo nu wax lii
ngay def nii, lu muy wund ci nun?»

²⁰ Ma ne leen: «Kàddug Aji Sax jee ma dikkal, ne
ma:

* **24.17** Ku deele daawul togg. Ñiy jaalesi ñooy indi ñam wu ñu lekk
ci dëj bi.

²¹ Waxal waa kër Israayil, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii di teddadil sama kër gu sell gii, seen sag bii ngeen di doolewoo, di seen bânneexu bêt, di seen nammeelu bakkan. Seen doom yu góor ak yu jigéen ya ngeen bàyyi Yerusalem, saamar dina leen tëral.

²² Te nangeen def nii ma def. Buleen muur tuñum kaw ba ci sikkim te buleen lekk ñam wu jóge ci njaal mi.

²³ Buleen tàggook kaala, buleen tàggooki carax. Buleen yuuxu, buleen jooy. Waaye dingeen jeex tàkk ndax seeni ñaawtéef, ngeen ànd di binni.”

²⁴ Mu ne: “Na Esekiyel di seen misaal. Bu jotee, mboolem nu mu def, nangeen ko def, ba xam ne man maay Boroom bi Aji Sax ji.”

²⁵ «Yaw nit ki, bés bu ma nangoo ci ñii seen tatay daraja ji ñuy bége, muy seen bânneexu bêt, di seen xintey bakkan, ba nanguwaale seen doom yu góor ak yu jigéen,

²⁶ bés sub keroog ku ca rëcce dina dikk ba ci yaw, àgge la xibaar bi.

²⁷ Bés sub keroog sa gémmiñ dina ubbiku, nga noppee luu, ba wax ak ka rëcc. Su boobaa yaay doon misaalu mbooloo mi, ba ñu xam ne maay Aji Sax ji.»

25

Waxyu dal na xeet yi

Waxyu dal na Amon

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, neel jàkk Amoneen ñi, nga jottali kàdduy waxyu ci seen kaw.

³ Waxal Amoneen ñi, ne leen:
“Dégluleen kàddug Boroom bi Aji Sax ji.
Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
yeena noon: ‘Ñaw!’ ba ñu teddadilee sama kër gu
sell,
gental réewum Israayil,
gàddaayloo waa kër Yuda.
⁴ Maa ngii nag di leen jébbal mǎngaani penku,
ñu moom leen,
samp seeni dal fi seen biir,
yékkati fa seeni xayma.
Ñooy lekk seen meññeef,
naan seen meew.
⁵ Maay soppi Raba seen péey ab parlub giléem,
maay def réewum Amon goorukaayu gàtt,
ba ngeen xam ne maay Aji Sax ji.
⁶ Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne:
Yeena doon tàccu,
di fecc, bége tiisu réewum Israayil,
di leen sewal lu ngeen man.
⁷ Maa ngii nag di leen dóor sama loxo,
te maa leen di jébbal xeet yi, ñu sèxëtoo leen.
Maa leen di raafale fi digg xeet yi,
maa leen di fare ci réew yi,
faagaagal leen,
ba ngeen xam ne maay Aji Sax ji.”

Waxyu dal na Mowab

⁸ «Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne:
Waa Mowab ak Seyir ñoo ne: “Xoolleen waa kër
Yuda ñii ni ñu mujje,
ñook xeet yépp a yem!”
⁹ Maa ngii nag di ñafal réewum Mowab,

ba xañ leen mboolem seen dëkk ya gëna taaru sax,
di Bet Yesimot ak Baal Mewon ak Kiryaatayim.

¹⁰ Màngaani penku laa leen di jébbal,

jébbalaale leen Amon,

ba kenn du fàttalikooti Amon ci biir xeet yi,

¹¹ te maay wàcceel Mowab ay mbugal,

ba ñu xam ne maay Aji Sax ji.

Waxyu dal na Edom

¹² «Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Edom a feyu ci waa kër Yuda,

feyu ga mu feyu di tooñaange gu réy.

¹³ Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Maay dóor Edom sama loxo,

faat fa nit ak mala,

maa koy def ab gent,

la dale Teman ba Dedan, saamar lañu leen di faate.

¹⁴ Maay duma Edom,

te Israayil sama ñoñ laa leen di dumaa.

Ñooy jëflanteek Edom la méngook sama mer,

tollook sama xadar,

ba ñu ñam sama mbugal.

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

Waxyu dal na Filisti

¹⁵ «Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne:

Filisteen ñee jiital seen mbañeel gu sax,

ñoo jéppee jéppi seeni noon, feyoo feyu,

ba tas leen.

¹⁶ Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Maa ngii di dóor Filisteen ñi sama loxo,

maay dagg ñooñu di askanu Keret,

maay far ndes wa ca tefesu géej.

¹⁷ Maa leen di feye mbugalu xadar yu mag,

te bu ma leen yenee sama peyu mbugal,
ñu xam ne maay Aji Sax ji.»

26

Waxyu dal na Tir

¹ Ba loolu amee, ca fukkeelu at maak benn,
yemook benn fanu weer wa, kàddug Aji Sax ji
dikkal ma ne ma:

² «Yaw nit ki,
Tir dëkk ba moo ree Yerusalem,
ne: “Ñaw! Buntu dëkk bi xeet ya daan jaare dàjjiku
na!

Léegi man la bunt ubbikul,
léegi maay woomle, Yerusalem gentel na.”

³ Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Yaw Tir, maa ngii fi sa kaw.

Ni géej di yéegée ay gannaxam,
ni laay yéegloo fi sa kaw xeet yu bare.

⁴ Ñooy màbb say tata,
daane say sooroori tata,
ma buube fa pënd ba,
def ko doj wu ne dunḡ.

⁵ Tir ay doon wéerukaayu caax ci digg géej gi,
maa ko wax, kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

Dëkk bii mooy doon sêxêtoom xeet yi,

⁶ dëkk-dëkkaan yi bootu ci mbooyam, saamar faat
leen,

ñu xam ne maay Aji Sax ji.

⁷ «Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne: Maa ngii
di jële bëj-gànnar, indi ci kaw Tir, Nebukatnecar
buuru Babilon, buuru buur yi, aki fas aki watiir
aki gawar ak mbooloo mu takku.

⁸ Dëkk-dëkkaan yi bootu ci sa àll bi, saamar la leen di reye.

Mooy yékkati fi la wër ab gawukaay,
jal ay sëkk, gawe la,
yékkati kiiraayu xare yu ràbbaloo ba defum taax,
janook yaw,

⁹ mooy dóor say tata dénku dàjjikaay,
mooy màbbe say sooroori tata ay sémmiñam,

¹⁰ ay fasam yu bare sànge la pënd,
riiru gawar yaak mbege yaak watiir ya riiral say
tata,
mu jàlle ci say bunt, dugg,
ni ñuy bëtte dëkk bu ñu bëtt tataam.

¹¹ Tàñki fasi naaru-góoram lay noote sa mbeddoo
mbedd,

sa mbooloo mi, mu bóome saamar;
sa kenuy tabax yu dëgër jóoru fi suuf.

¹² Ñooñooy foqati sam koom,
sëxëtoo sa alal,
màbb say tatay dëkk,
daane sa kër yu bakkane,
boole doj yaak bant yaak pënd ba,
tàbbal ca mbeex ma.

¹³ Maay dakkal say woy,
ba say xalam du fi jibeeti.

¹⁴ Maa lay def doj wu ne dunj,
bérebu wéerukaayu caax ngay doon,
te deesu la tabaxati muk.
Man Aji Sax ji déy maa ko wax!
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹⁵ «Boroom bi Aji Sax ji dafa wax Tir, ne ko:
Keroog sa coowal jéll ba,

ba ñuy bóome fa sa biir,
ñay dee di binni,
dun yaa cay dégg, di lox moos!

¹⁶ Mboolem buuri tefes yaay wàcc seeni ngàngune,
futti seeni mbubb,
tàggook seen yére yu yànj,
bàddoo tiitaange,
ne dett fi suuf,
dèkke kat-kat,
nga tax seen yaram daw.

¹⁷ Ñooy yékkati kàddu, jooy, ne la:
“Yaaka sàunku tey, yaw dunu géej bu xumb bi woon,
yaw dèkk bu siiw bi woon, di jambaaru waa géej,
yaak say nit a daa tiital mboolem ñi leen wër.

¹⁸ Tey sa bésub jéll bii,
dun yeey xala lox.
Duni géej yeey tiit ci sa sànkute gi.”

¹⁹ «Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne:

Bu may gentel sa dèkk,
nga mel ni dèkk yu nit ña ne mes,
ba ma xëpp xóote ya fi sa kaw,
ba wali ndox ya mëdd la,

²⁰ keroog maa lay wàccaaleek ñay jëm biir pax,
nga fekki xeetu démb.

Maa lay dëël taati biir suuf,
fu mel ni genti cosaan ya,
nga fekki ca pax mi ña fa njëkkoona wàcc,
ngir deesatu la dèkke,
te doo amati cér ca réewum aji dund ña.

²¹ Demin wu raglu laa lay sédd,
ba nga ne mes,
ñu di la seet, te deesu la gisati muk.

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee!»

27

Esekiyel jooy na Tir

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nag nit ki, yékkatil kàddu, muy ay jooy ci kaw dëkkub Tir.

³ Waxal Tir mi toog ci buntu géej, jula yooyuy jëflanteek xeeti dun yu bare, nga ne ko: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Yaw Tir yaa noon:

‘Maaka matub taar!’

⁴ Yaw mi sa kemu suuf àkki xolu géej, say tabaxkat a mottali sab taar.

⁵ Dañu laa tabax ni ñuy tabaxe gaal, sàkke xànqi sippar fa tundu Senir, defare ca sa xott wépp, sàkk bantu seedaru Liban, defare ponku diggu gaal ga.

⁶ Ñu gorati garabu seen yu Basan, defare say joowu, kaw gaal gi, ñu defare ko banti sippar yu bawoo tefesi géej gu mag ga, rafetale ko bëñi ñey.

⁷ Lée bu bawoo Misra lañu ràbb ba mu jekk, def ko ndimoy wiiru gaal gi, nga raayawoo ko, cuub gu baxa ak cuub gu xewar bawoo dunu Elisa, di sa malaan,

⁸ waa Sidon ak Arwàdd doonoon say joowkat. Yaw Tir, yaa yeb ñu rafet xel, ñuy say mool,

⁹ magi Gebal ñeek nitam ñu xareñ ñi fi yaw
féetewoo di jagal.

Mboolem gaal yu mag yi ak ña cay liggéey di dal ak
yaw,

waa gaal ya di jënd sam njaay.

¹⁰ Waa Pers ak waa Ludd ak waa Puut,
ñépp a nga woon ca sa mbooloom xare,
di wékk fa yaw seeni pakk ak seen mbaxanay xare.
Ñooño la darajaal.

¹¹ Arwàddeen ñeek sa niti bopp a daan wattu sa tata
yépp,

Gammàddeen ñi di wattu say sooroori tata,
ñu wékk seeni gannaay ci li wër say tata.

Ñooño mottali sab taar.

¹² «“Tarsis dëkk baa doon sab jula ndax sa jépp
xeetu alal ju bare. Xaalis ak weñ gu ñuul ak gu
weex ak betteex la waa dëkk ba daan weccikoo
seen alal.

¹³ Waa Geres ak Tubal ak Meseg di say jula, di
leen indil ay jaam ak ndabi xàñar yu ñuy weccikoo
seen koom.

¹⁴ Waa kër Togarma indi ay fas aki gawar aki
berkelle, di ko weccikoo seen alal.

¹⁵ Dedaneen ñi di say jula, koomu dun yu bare
di jaare say loxo, ñu di la feye bëñi ñey ak bantu
jalambaan.

¹⁶ Waa Siri it di say jula, di jëndee yaw lu bare
loo defar, di ko wecci per yu jafe, ak ndimo yu
xewar, ak séri ràbb ak lëe ak peri xor ak peri rubi.

¹⁷ Yudaak réewum Israayil it di say jula, di la
wecci bele bu bawoo Minit, ak dugub ak lem ak
diwu togg ak diwu yaram.

¹⁸ Dëkkub Damaas di jula lu bare ak yaw, ci lépp loo defar ak jépp alal joo barele, di la ko weccee biiñ bu jóge Elbon, ak kawaru xar gu weex.

¹⁹ Waa Wedan ak waa Geres bàyyikoo Usal, di la wecci sa koom weñ gu ñu tëgg, ak xasum kaas ak barax bu xeeñ.

²⁰ Waa Dedan it di say jula, indil la seen ndimoy tegi fas.

²¹ Waa Arabi ak mboolem garmiy Kedar it di jëflanteek yaw, feye la ay tàppaanga aki kuuy aki sikket.

²² Julay Seba ak Raama it di jëflanteek yaw, di la indil ngën-gi-safal ak mboolem peru gànjar, ak wurus yu ñuy weccikoo sa alal.

²³ Waa dëkk yii di Karan ak Kane ak Eden ñoom it di say jula, ñook julay Seba ak Asur ak Kilmàdd.

²⁴ Ñooño doon say jula yu lay indil yérey tànnéef ak turki yu yolet ak yérey ràbb ak malaan yu yànj ak goj yu rawaasoo yu wér.

²⁵ Ay gaali Tarsis yu mag a daan yóbbu sam njaay.

Nga fees dell, diis gann fi digg xolu gééj.

²⁶ Say joowkat waral la mbeex mi ne màww, ba ci diggu gééj, teewul ngelawal penku damm la.

²⁷ Sa alal ja, sab yeb, sa njaay ma, sa niti gééj, say mool, say jagalkat, say jaaykat, ak mboolem sa dag yi ci sa biir, ak mboolem sa gàngoor gi ci sa biir, ñooy tàbbeendoo xolu gééj keroog sa bésub jéll ba.

²⁸ Bu say mool yuuxoo,

tefes yaay riir,

²⁹ képp kuy nàbb joowu wàcce gaalam.

Nitu gééjoo mboolem mool,

ñépp fi suuf lañuy taxaw.

³⁰ Ñoo lay jooyal,
di yuuxu yuux yu metti,
di xëppoo suuf,
di fëlëñoo dóomu-taal.

³¹ Yaay tax ñuy nelu,
sol ay saaku di ko ñaawloo,
di la jooye naqaru xol ak yuux yu metti.

³² Ñeey am tiis, yékkatil la kàddug jooy,
jooy la, ne:

‘Ana dëkk bu mel ni Tir,
mi ñu wedamal nii biir géej?’

³³ Ba ngay yebbee géej sam koom,
yaa daan reggal ñu bare.

Sa alal ak sa koom gu bare nga woomale buuri
àddina.

³⁴ Léegi rajaxoo nga biiri gannax ca biir xóotey géej,
sa koom ak sa gàngoor gi ci sa biir, lépp jóoru.

³⁵ Waa dunoo dun a la tiisoo,
seen yaramu buur ya daw a daw ba ñu ne yasar.

³⁶ Julay xeet yaa ngi muslu ci saw demin.
Raglu nga mujje,
te doo tekkeeti ba fàww!”»

28

Nguurug Tir nërmeelu na

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, waxal Boroom Tir, ne ko: “Boroom
bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Dangaa fuuy ba naan:

‘Maay Yàlla ji toog ci toogub yàlla yi, fi xolu géej!’

Waaye yaw doom aadama nga, doo Yàlla,
dangay yàlla-yàllalu rekk.

³ Xëy-na yaa sut Dañeel am xel,
du genn kumpa gu la ump!

⁴ Ci sam xel ak sa manooore nga ame alal,
am wurus, am xalis,
yeb ci say denc.

⁵ Ci sa xelum jula mu réy nga yokke sa alal,
alal ji tax laa fuuy.

⁶ Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Gannaaw dangay yàlla-yàllalu,

⁷ maa ngii di la indil ay doxandéem,
di yéefar yi gëna néeg.

La nga sottale xel mu rafet, ñoo koy boccil saamar,
te ñooy yàq sab taar.

⁸ Pax lañu lay tàbbal,
nga deewi xolu géej deewug ku ñu bóom.

⁹ Xanaa doo janook ki lay rey, naati: ‘Maay Yàlla’?
Boo tàbbée ca sa loxoy jamkat ya,
keroog nga noppee doon yàlla, di nitu kese.

¹⁰ Deewug yéefar bu xaraful ngay deewe ci loxol
doxandéem yi.

Man déy, maa ko wax!

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”»

¹¹ Kàddug Aji Sax ji dikkalati ma ne ma:

¹² «Yaw nit ki, yékkatilal buurub Tir kàddug jooy!

Nga ne ko: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Yaa matoon royukaay,
géejum xel, sottib taar.

¹³ Yaa nga woon biir Àjjana, toolub Yàlla ba,
ràngoo lépp luy gànjarì per,
sarduwan ak topaas ak jamaa ak kirsolit ak onigsë
ak jàspë ak safiir ak emëródd ak eskarbukal.
Fegukaay yaak wewukaay ya di wurus,

te bés ba ñu la sàkke, fekk na ñu waajal yooyu.

¹⁴ Yaa doon malaakam serub mu ne ràññ, di aare, ma tabb la fa kaw tundu Yàlla wu sell wa, ngay daagu ci diggu doj yuy tàkk.

¹⁵ Ba ñu la sàkke, nga dale mat ci say jëfin, ba keroog njubadi di feeñ ci yaw.

¹⁶ Sa liggéeyu jula bu yaatu moo la feesal fitna, nga bàkkaar, ba ma nangoo sa teraanga fa tundu

Yàlla wa,

sànk la, yaw malaakam serub miy aare, nga jóge ca diggu doj yuy tàkk.

¹⁷ Sab taar a la fuuyloo, sa daraja tax nga yàq sam xel!

Fi suuf laa la rattax, fi kanam buur yi laa la detteel, ñu di la seetaan.

¹⁸ Sa ñaawtéef yu bare ak njublan gi ngay julaa, looloo teddadil sa jaamookaay yu sell, ba ma jafale sawara fi sa biir, mu xoyom la.

Maa la defub dóom fi suuf, ñépp di la xool.

¹⁹ Mboolem ñi la xam ci xeet yi, seen yaram dina daw ci yaw.

Ku raglu ngay doon, te doo tekkeeti ba fàww.”»

Waxyu dal na Sidon

²⁰ Kàddug Aji Sax ji dikkalati ma ne ma:

²¹ «Yaw nit ki, neel jàkk Sidon*, nga jottali kàdduy waxyu fi kawam.

²² Neel:

“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

* **28.21 Sidon**, dëkk la bu bootu woon ci Tir, ca wetu bëj-gànnar, ca tefes ga.

Yaw Sidon, maa ngii fi sa kaw.
Dees na ma sargal fi sa biir,
ba ñu xam ne maay Aji Sax ji
ndax mbugal yi ma fiy wàccesi,
ba fésal fi sama sellaa.

²³ Maa fiy yebal mbas,
deret tuuru ci mbedd yi,
saamar dajal dëkk bi,
bóom nit ñi, tëral,
ba ñu xam ne maay Aji Sax ji.”

²⁴ «Su boobaa waa kër Israayil, seen dëkkandoo yi
leen di sewal,
dootuñu leen lëjal ni dagg yu ñaw ak dég yuy jame.
Su boobaa ñu xam ne maay Boroom bi Aji Sax ji.

Aji Sax jeey yiwi Israayil

²⁵ «Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Bu may
dajale waa kër Israayil, di leen jële ci diggu xeet
yi ñu tasaaroo, ca laay fésal sama sellaa fa seen
biir, yéefar yi gis, ñu dëkke seen suufas bopp sa ma
joxoon Yanqóoba sama jaam ba.

²⁶ Xel mu dal lañu fay dëkke, tabax fa ay kër,
jëmbat seeni reseñ. Bu ma wàccееlee ay mbugal
mboolem ñi leen di sewal te séq leen, dinañu dëkke
ba xam ne maay seen Yàlla Aji Sax ji.»

29

Waxyu dal na Misra

¹ Ca fukkeelu at ma, fukki fan ak ñaar ca fuk-
keelu weer wa, kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne
ma:

² «Yaw nit ki, neel jàkk Firawna buuru Misra, nga jottali kàdduy waxyu fi kawam ak fi kaw Misra gépp.

³ Waxal, nga ne: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Maa ngii fi sa kaw, yaw Firawna buuru Misra,
yaw ninki-nanka ju mag ji goor ci say diggi dex,
te naan: ‘Maa moom sama dex,
man ci sama bopp maa ko sàkk!’

⁴ Waaye maay we ay lonku ci say ɲaam,
jël sa jëni waltan,
ɲoyal leen ci say waasintóor,
diree la say waltan,
sa jëni waltan yépp ɲoy ci say waasintóor.

⁵ Ma wacc la ca màndiɲ ma,
yaw yaak mboolem sa jëni waltan.

Ci àll bi nga naa ñàyy,
deesu la for, deesu la fat.
Ndundati àll beek njanaaw yi, yaw laa leen di
leele,

⁶ ba waa Misra gépp xam ne maay Aji Sax ji.

«Seen ndimbal ak Israayil mooy ndimbalu bantu
barax,

⁷ ñu jafandu ci, mu ne tàllit,
ne xureet mbagg yépp,
ñu wéeroo ko, mu ne tipp,
ndigg yépp rëcc.

⁸ «“Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Yaw Misra, maa ngii di la indil saamar,
ba faat la yaw, nit ak mala.

⁹ Réewum Misraay genta, di ndànd-foyfoy,

ba ñu xam ne maay Aji Sax ji.

Li nga ne: ‘Dex gi maa ko moom,
man maa ko sàkk,’

¹⁰ moo tax maa ngii fi sa kaw,
yaak say wali dex.

Maay def réewum Misra gent bu ne seren,
mu gentale Migdol ca bëj-gànnar, ba Asuwan*,
fa mu digalook réewum Kuus ca bëj-saalum.

¹¹ Tàнку doom aadama du fa jaare,
tànku mala du fa jaare,

te deesu fa dëkke diiru ñeent fukki at.

¹² Maay def Misra gëna gentel ci réew yi gentel,
ay dëkkam gëna gentel ci dëkk yi diiru ñeent fukki
at.

Maay tasaare waa Misra ci biir xeet yi,
wasaare leen ci biir réew yi.

¹³ Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne:

Bu ñeent fukki at yi matee,
ma dajalee waa Misra fa digg xeet ya ñu tasaaroo
woon.

¹⁴ Ca laay tijjee wërsëgu Misra,
delloo leen réewum Pattros ca bëj-saalum, seen
réewum cosaan,

ñu doon fa nguur gu suufe,

¹⁵ gëna suufe ci nguur yi,
ba dootuñu damu fi kaw xeet yi.

Maa leen di tuutal ba dootuñu yilif xeet yi.

¹⁶ Waa kër Israayil dootuñu yaakaar Misra,
xanaa ñuy fàttaliku na ñu ñaawe woon démb,
ba ñuy làqoo waa Misra,
te dinañu xam ne maay Boroom bi Aji Sax ji.”»

* **29.10 Asuwan** mooy Siyen ba tey.

17 Ca ñaar fukkeelu at maak juróom ñaar, benn fanu weer wa njëkk, kàddug Aji Sax ji dikkal na ma, ne ma:

18 «Yaw nit ki, Nebukatnecar buuru Babilon teg na mbooloom xareem coono bu metti ca seen xareek Tir. Seen kawari bopp yépp ruus na, seen wagg yépp tëccu, te coonoom ba mu sonn ca Tir, te du moom, du ay nitam ku ci am wenn yool.

19 Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Maa ngii di jox réewum Misra Nebukatnecar bu-
uru Babilon,

mu yóbbu alal ja,

wëq ko ba mu set,

sëxëtoo mboolem lu mu amoon,

muy peyooru mbooloom xareem,

20 di yoolu coonoom.

Maa ko jox réewum Misra,

feye ko la ma ay nitam liggéeyal.

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

21 Bés sub keroog maay yokk dooley waa kër Is-
raayil,

yaw nit ki, ma jox la sañ-sañu àddu fi seen biir.

Su boobaa ñu xam ne maay Aji Sax ji.»

30

Babilon song na Misra

1 Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

2 «Yaw nit ki, jottalil kàdduy waxyu! Neel: “Bo-
room bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Jooyleen, ne: ‘Wóoy bii bés!’

3 Bés jubsi na déy,

bés sub Aji Sax ji jubsi na!

Bésub xàmbaar, muy bésub àtte ñeel xeet yi.

⁴ Saamar ay dikkal Misra,
fépp di jal-jali ba ca Kuus,
aw nit, ñu bóom ca Misra,
nangu alalu réew ma,
kenu ya màbb.

⁵ Waa Kuus ak Puut ak Ludd ak xeet yu raxe yépp
ak waa Kub,
boole ci ñenn ci réew mi farandoo ak moom,
ñoom ñépp saamar a leen di faat.

⁶ «“Aji Sax ji dafa wax ne:
Wéeruwaayi Misra ya day jóoru,
doole ja Misray sago ñiis;
la dale Migdol ba Asuwan*, saamar a leen di faat.
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

⁷ Ñooy gëna wéet ci réew yi,
seeni dëkk gëna gentel ci dëkk yi.

⁸ Bu ma taalee Misra,
ba wéeruwaayam yépp rajaxoo,
dinañu xam ne maay Aji Sax ji.

⁹ Bésub keroog dees na dugg ay gaal, génñ ci sama
ndigal,
ngir indil tiitaange réewum Kuus ma ne finaax,
muy seen jal-jal keroog jéllub Misra ba.
Bés baa ngii di dikk déy!

¹⁰ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Maay jeexal mbooloom Misra mu réy,
jaare ko ci Nebukatnecar buuru Babilon.

¹¹ Mooy ànd ak ñoñam,

* **30.6 Asuwan** mooy Siyen ba tey.

di ñi gëna néeg ci yéefar yi,
dikk yàqatesi réew mi;
ñooy boccil Misra saamar,
ba feesal réew mi ay néew.

¹² Maay def wali Niil ag joor,
maay jaay réew mi nit ñu aay.
Maay alag réew meek li ci biiram,
jaare ko ci ay doxandéem.
Man Aji Sax ji, maa ko wax.

¹³ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Maay sànk kasaray tuur yi ak yàllantu ya ca Mem-
fis.

Buur dootul toog ci jalu réewum Misra,
te maay indi tiitaange ci biir Misra.

¹⁴ Maay yàqate Pattros,
taal dëkk bi ñuy wax Cowan,
ba sottal sama mbugal ci kaw dëkk bi ñuy wax No.

¹⁵ Maay sottil sama xadar Sin, rawtub Misra,
te maay tenqi gàngooru No.

¹⁶ Maay taal Misra,
dëkk ba ñuy wax Sin di rag-ragi;
dëkk ba ñuy wax No, ñu bëtt ko;
Memfis, noon yi nangu ko digg bëccëg.

¹⁷ Xaleli góori Oon ak Pi Beset, saamar a leen di
faat,
waa dëkk yooyu ca des njaam lañu jëm.

¹⁸ Bu ma dogee sidditi Misra,
ba doole ja muy sago ñiis,
jant dootul fenk ci Tapanes,
aw xiin ay sàng dëkk bi,
te dëkk-dëkkaanam ya, njaam lañu jëm.

¹⁹ Nii laay wàccee ay mbugal ci Misra,

ba ñu xam ne maay Aji Sax ji.”»

Doole réer na Misra

²⁰ Ca fukkeelu at maak benn, juróom ñaari fan ca weer wa njëkk, kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ma:

²¹ «Yaw nit ki, damm naa pëřegu Firawna buuru Misra,

mu ngii, deesu ko takk, ba mu faju,
deesu ko lëmës, ba mu mana ñàbb saamar.

²² Léegi nag Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Maa ngii fi kaw Firawna buuru Misra.

Ñaari pëřegam yépp laay damm;
bu baax beek bi damm ba noppi,
maay waddal saamaram bi ci loxoom,

²³ maay tasaare Misra fi biir xeet yi,
wasaare leen fi biir réew yi.

²⁴ Maay dooleel pëřegu buuru Babilon,
teg sama saamar ci loxoom.
Gannaaw ba ma dammee pëřegi Firawna,
Firawna dina binni te dee ci kanamu noonam.

²⁵ Maay dooleel pëřegi buuru Babilon moos,
pëřegi buuru Misra yoqi.
Maay teg sama saamar ci loxol buuru Babilon,
mu xàcc ko jëme ci réewum Misra,
ba ñu xam ne maay Aji Sax ji.

²⁶ Maay tasaare Misra fi biir xeet yi,
wasaare leen fi biir réew yi,
ba ñu xam ne maay Aji Sax ji.»

31

Ponkal daanu na

¹ Ba loolu amee ca fukkeelu at maak benn, benn fan ca ñetteelu weer wa, kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

² «Yaw nit ki, waxal Firawna buuru Misra ak gàngooram, ne ko:

“Ana koo neexool daraja?

³ Asiree ngoog, garabu seedar la woon ca Liban, rafeti bàñqaas, naatub gott, siggi ca kaw, njañ lay àkki niir ya.

⁴ Bëti ndox suuxat ko, ndoxi xóote yi màggal ko, wal ma dajaloo ca reen ya, doxe fa sotti ay waltan ci garabi àll bi yépp.

⁵ Moo ko taxa sut garabi àll bi, ay bàñqaasam sèq, car ya law a law ndax ndox mi koy ballal a ne xéew.

⁶ Picc yépp di tàgg ci ay caram, rabi àll yépp di jur fa suufam, askanoo askan wu mag di toog ci keram.

⁷ Taaram a nga ca taxawaayam ak guddaayu caram ya, ngir reenam ba sóobu ci ndox mu ne xéew.

⁸ Du genn garabu seedar ca toolub Yàlla gu ko yóbbuloon dara,

du garabu sippar yu ko niruy car, mbaa garabu palataan bu ko niruy bàñqaas.

Du genn garab ci toolub Yàlla gu taaroo ni moom.

⁹ Maa ko rafetale njañam lu sèq,

ba garabi Àjjana, toolub Yàlla bi, ñoom ñépp ñee ko!

¹⁰ «“Moo tax Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yaa siggi woon ca kaw, kii la njañam àkki woon ci niir ya, muy damoo taxawaayam.

¹¹ Maa koy jébbal ku jiite ay xeet, mu fey koo fey coxoram, ma dàq ko.

¹² Ay doxandéem a dikk, bokk ci xeet yi gëna néeg, gor ko, wacc. Ay bànqaasam wadd ci kaw tund yeek xur yi, ay caram dammatoo ci xunti àll bi yépp. Waa réew yépp dawé keram, wacc ko,

¹³ picc yépp di tàgg ci peram bi tèdd fi suuf, rabi àll yépp di goor ci caram yi fi suuf.

¹⁴ Su boobaa genn garab gu feggook ndox dootul siggi ca kaw, ba njañ lay àkki niir ya, te genn garab dootul màndim ndox, bay damu ci kawi moroomam. Ñoom ñépp déy lañu àppal dee, ñu jëm xóotey suuf, tèddi biir bàmmeele ni waa àddina sépp.

¹⁵ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Bés ba seedar ga tàbbée njaniw, maa dogal ag ñaawlu: Maa sàng xóote ya ndax moom, téye dexi biir suuf, wali ndox yi noon xéew, dakk. Maa tax ba gottub Liban ñaawlu ci loolu, tax ba garabi àll bi yépp doxe ca lax.

¹⁶ Maa def xeet yi dégg jéllu seedar gi, di lox, ba ma ko tàbbalee njaniw, boole kook mboolem ñiy tàbbim pax. Noonu la garab yépp di muñe seen demin, ndax seedar ga teew ni ñoom ci biir xóotey suuf, maanaam mboolem garabi Àjjana yi gëna taaru, boole ca yay ngëneeli Liban, ak mboolem garab yi màndim ndox.

¹⁷ Ñoo bokk ak seedar gi wàcci njaniw, ànd caak ña fa saamar tëral, ñoom ñi ko doon dooleel, maanaam xeet yi daan toog ci keram.

¹⁸ Ana kan nga neexool teddaay ak daraja ci biir garabi Àjjana? Ndaxam dees na la booleek garabi Àjjana, tàbbal la ci xóotey suuf. Yaay goorandook yéefar yi saamar tëral.

«“Loolooy deminu Firawnaaki gàngooram.

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”»

32

Jàmbaaru àddina, baadooloy njaniiw

¹ Ca fukkeelu at maak ñaar, benn fan ca fukkeelu weer waak ñaar, kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, yékkatil kàddug jooy, ñeel Firawna buuru Misra. Nga ne ko:

“Dangaa meloon ni waxambaanew gaynde ci biir
xeet yi,

mel ni ninki-nanka ci biir géej,

di fettaxe say wal,

di wéqu, di nēxal ndox mi,

di tilimal dex gi.

³ Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Maa lay laaw sama caax fi biir ndajem xeet yu
bare,

ñu ñoddee la mbaal ma, génne.

⁴ Maa lay wacc fi suuf, sànni la ci àll bi,

dëël njanaaw yépp fi yaw,

ba reggal rabi àll yépp ci saw yaram.

⁵ Maay lale tund yi sa suux,

ba feesale xur yi sa jalu néew yi.

⁶ Maay nàndale suuf sa deret,

mu wale ca tund ya,

ba feesal yooni ndox yi.

⁷ Bu sa leer feyee, maay muur asamaan,

lëndëmal ay biddiiwam,

sànge jant bi aw niir,

weer wi noppee leeral.

⁸ Mboolem leeri asamaan laay giimal fi sa kaw,

ba teg lëndëm fi sam réew.

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

⁹ «“Maay jàqloo xeet yu bare,
bu ma leen àggee sa musiba
ci biir réew yoo xamuloon.

¹⁰ Saw demin laay tiitale xeet yu bare,
ba seen yarami buur yi di daw a daw.
Keroog sa bésuub jéll ba, bu may xàcc sama saamar
fi seen kanam,
duñu noppee lox, ku nekk ay xalaat bakkanam.

¹¹ «“Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne:
Saamaru buuru Babilon a lay dikkal.

¹² Saamari jàmbaar laay tërale sa mbooloo,
ñoom ñépp bokk ci xeet yi gëna néeg,
te ñooy sàggi sagub Misra;
gàngooram gépp sàñku.

¹³ Maay faagaagal sa mboolem jur
gi feggook ndox mi ne xéew,
ba tàñku nit dootu ko nēxal,
wewu jur dootu ko nēxal.

¹⁴ Su boobaa ma dalal seeni ndox,
dawal ndànk seeni wal nig diw.
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹⁵ Bu ma defee réewum Misra ab gent,
ba réew mi feesoon, ne faraas,
bu ma dumaa mboolem ku ci dēkkoon,
su boobaa ñu xam ne maay Aji Sax ji.”

¹⁶ «Kàddug jooy a ngoog gu ñuy jooyi,
janqi xeet yeey jooye yooyu jooy Misraak
gàngooram gépp.
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.»

Misra wéetul ca toroxteem

¹⁷ Ca fukkeelu at maak ñaar, fukki fan ak juróom ca weer woowa, kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

¹⁸ «Yaw nit ki, yuuxul mbooloom Misra, gungee ko seen jéll, ñook janqi xeet yu mag yi, ñu ànd tàbbiji xóotey suuf, fekk fa ña tàbbi woon pax.

¹⁹ Ne leen:

“Yaw Misra, ana koo ëppub taar?
Tàbbil, ñu boole laak paaxe yi tëral.”

²⁰ Fi biir ñi saamar faat la waa Misra di tëdd.
Saamar ba génn na,
ñu diri Misra, booleek gàngooram yépp yóbbu.

²¹ Biir njaniw la jàmbari xare yay tollu,
di waxtaane Misraaki farandoom, naan:
“Wàccsi nañu, ne lareet,
Yéefar yi ñu faate leen saamar!”

²² «Buurub Asiree nga faak gàngooram gépp,
bàmmeeli xarekatam ña wër ko.
Ñoom ñépp lañu jam, ñu faate leen saamar.

²³ Seenì bàmmeel a nga féete fa xóotey xóote ya,
ñu yéew bàmmeelu buurub Asiri.
Ñoom ñépp lañu jam, ñu faate leen saamar,
ñoom ñi daan tiital waa réewum aji dund ña.

²⁴ «Buurub Elam a nga faak gàngooram gépp,
seenì bàmmeel yéew bosam.
Ñoom ñépp lañu jam, ñu faate leen saamar.
Paaxe lañu wàccaale xóotey suuf,
ñoom ñi daan tiital waa réewum aji dund ña.
Seen gacce lañu gálloo,
ànd ak ñay jëm biir pax.

²⁵ Buurub Elam kay a nga tëdd ca biir ña ñu bóom,

mook gàngooram gépp, seeni bàmmeelel yéew ko.
Paaxe yooyu yépp ñu faate leen saamar,
ñoom ñi daan tiital waa réewum aji dund ña.
Seen gâcece lañu gálloo,
ànd ak ñay jëm biir pax,
ñu boole leen ak ña ñu bóom ab tëraay.

26 «Buuri Meseg ak Tubal a nga faak seen gàngoor
gépp,

seen bàmmeelel xarekat yéew leen.

Paaxe yooyu yépp ñu faate leen saamar,
nde ñoo daan tiital waa réewum aji dund ña.

27 Robaaleesu leen ak jàmbaar ña ànd ak seen
gànnay xare,

wàcci biir njaniw,

ñu gegen leen seen saamar, terale leen,

te seen ay war seeni yax,

nde ñoo daan tiital waa réewum aji dund ña.

28 Waaye yaw itam Misra, yaa ngii rajaxoo fi digg
yéefar yi,

bokk nga tëraay ak ñi ñu faate saamar.

29 «Edom a nga fa, mooki buuram ak garmi yépp,
seenug njàmbaar teewul ñu denc leen fa ñu denc ñi
ñu faate saamar,

ñu bokk ak paaxe yi ab tëraay,

ànd ak ña jëm biir pax.

30 «Kàngami bëj-gànnar yépp a nga fa,
ak mboolem waa Sidon,
ña ànd ak ña ñu bóom, tëddi pax,
te seenug njàmbaar doon tiitale démb,

tey, ñu ànd ak ñi saamar bóom, tëddaale seenug kéefar.

Ñoo ràngoo seen toroxte,
ànd ak ñay jëm biir pax.

³¹ «Ñoom la Firawna di gis,
muñe leen deminu gàngooram gépp,
moom mi ñu faate saamar, mooki nitam ak
mbooloom mépp.
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

³² «Maa defoon Firawna muy tiitale ci réewum aji
dund ñi.
Waaye tey moo bokk tëraay ak yeneen paaxe yi ñu
faate saamar, mook gàngooram gépp.
Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.»

33

Tabb nañu Esekiyel wattukat

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, waxal ak sa bokk yi, nga ne leen:
“Am réew, su ma wàccee xare ci kawam, waa réew
ma tànn ci seen biir kenn, def ko seen wattukat,

³ su kooka séenee congum xare muy dikk ci réew
mi, day daldi wal bufta bi, artu waa réew mi.

⁴ Ku dégg baatu bufta ba te fàgguwul, bu cong mi
agsee ba yóbbaaale ko, mooy gàddu bakkanam.

⁵ Gannaaw dégg na baatu bufta ba, te taxu koo
fàggu, mooy gàddu bakkanam. Ku déggoon ba fàggu
nag, moo musal boppam.

⁶ Su wattukat ba séenee congum xare may dikk
te walul bufta ba, loolu mooy waral waa réew mi
bañ koo fàggu, ba cong ma agsi, ba rotal bakkanu

kenn ca ñoom, su boobaa njubadiy wattukat baa ko rotal, te bakkanu nit kooka, wattukat ba laa koy topp.”

⁷ «Yaw nit ki nag, wattukat laa la tabb, ñeel waa kër Israayil, ba boo dégge baat bu jibe sama gémmiñ, yaa leen koo artoo ci sama ndigal.

⁸ Bu ma nee ku bon ki: “Yaw ku bon ki, dee rekk mooy sa àtte,” te yaw waxuloo ko ko, artu ko ngir mu wacc yoonu mbonam, ku bon kooka day dee ndax tooñam. Waaye bakkanam, yaw laa koy laaj.

⁹ Waaye yaw soo artoo nit ki ngir mu wacc yoonu mbonam, te waccu ko, tooñu boppam a ko reylu, waaye yaw musal nga sa bopp.

¹⁰ «Yaw nit ki, waxal ak waa kër Israayil, ne leen: “Ngeen ne dungeen mana mucc ndax seeni tooñ ak seen bàkkaar yu leen diis ba semmal leen?”

¹¹ Waxleen ne leen: “Giñ naa ko ci man miy dund, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, awma bànnex ci deewug nit ku bon. Sama bànnex mooy mu wacc yoonu mbonam, ba dund. Kon yeen waa kër Israayil, waccleen, ngalla waccleen seen yoonu mbon. Ana lu jar ngeen di dee?”

¹² «Yaw nit ki, waxal sa bokk yi, ne leen: “Boroom jëfi njekki démb yi, su tooñee tey, jëfi njekk yooya du ko musal. Ku bon ki itam, su waccee yoonu mbonam tey, mbonu démbam ga du ko lor. Boroom jëfi njekki démb yi nag, su bàkkaaree, jëfi njekkal démbam ya du ko may mu dund.”

¹³ «Doonte maa ne boroom jëfi njekk yi dina dund moos, te gannaaw gi mu yaakaar jëfi démbam ya, bay def safaan ba, su boobaa jépp jëf ja woon, deesu ko ko dencal, te safaan bi mu def tey mooy doon àtteb deewam.

¹⁴ Su ma nee ku bon ki: “Yaw dee rekk mooy sa àtte,” mu mujj dèddu bàkkaaram, di jèfe dëgg ak njub,

¹⁵ di delloo alalu tayle ju mu laajoon, di fey lu mu sàccoon, di jèfe dogali yoon yiy taxa dund, tey baña jèfe njubadi, su boobaa dina dund moos te àtteb dee du ko topp.

¹⁶ Mboolem lu mu bàkkaaroon, deesu ko ko den-cal. Dëgg gi ak njub gi mu jèfe moo koy taxa dund.

¹⁷ «Sa bokk yi nee ñu: “Ni Boroom biy doxale du noonu.” Te ñoom la seen doxalin dul noonu!

¹⁸ Boroom njekk su dèddoo njekkam di def njubadi, njubadi gaay doon àtteb deewam.

¹⁹ Ku bon nag, su dèddoo mbonam, jèfe yoon ak njub, loolaa koy may mu dund.

²⁰ «Yeen waa kër Israayil, ngeen ne: “Ni Boroom biy doxale du noonu.” Nit ku nekk daal, jëfinam laa koy àttee.»

Jëfju bon daane na Yerusalem

²¹ Ca fukkeelu atu ngàllo ga ak ñaar, keroog juróomi fan ca fukkeelu weer wa, jenn waay a rëcce ca jéllub Yerusalem ba, dikk ne ma: «Dëkk ba daanu na!»

²² Fekk na ngoon ga jiitu dikkam, Aji Sax ji teg ma loxo, ba tijji sama gémmin. Ba waa ja rëcc agsee fa man ca èllëg sa ca suba, fekk na sama gémmin tijjiku, luuwatuma.

²³ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

²⁴ «Yaw nit ki, ñi dëkke genti réewum Israayil mii ñu ngi naan: “Ibraayma kenn la woon te moo moomoon réew mi. Kon nun ñii di ñu bare noo ko ci gëna yey.”

²⁵ Kon nag nanga leen wax ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yeen ñiy boole yàpp ak deret di ko lekk, di wékki gët kasaray tuur, di tuur deretu jàmburi Yàlla, lu tax kon ngeen xalaat ne yeena moom réew mi?”

²⁶ Yeen ñi wóolu seen saamar, di def jëf ju siblu, ku nekk di njaalook jabaru moroomam, lu tax kon ngeen xalaat ne yeena moom réew mi?”

²⁷ Wax leen ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Giñ naa ko ci man miy dund, ku nekk ci yeen ci biir gent yi, saamar lay faatoo; képp ku nekk ci biir àll bi, rab yi laa koy jox, ñu lekk ko; te képp ku làqoo tata yeek xunt yi, mbas a koy rey.

²⁸ Maay def réew mi gent bu wéet, sagu réew mi sàggiku, tundi Israayil ne faraas, kenn du ca jaare.

²⁹ Bu ma defee réew mi gent bu wéet ndax seen mboolem jëf ju siblu, dinañu xam ne maay Aji Sax ji.”

³⁰ «Léegi nag, yaw nit ki, sa bokk yaa ngi lay waxtaane ci keppaari tata yi ak ci bunti kër yi. Ñu ngi waxante ci seen biir, ku nekk naa mbokkam: “Aycaleen nu dem dégluji gan kàddoo tukkee ci Aji Sax ji.”

³¹ Noonu la sama ñoñ di dajesee fi yaw, toogaanu la, di la déglu. Dañuy déglu say wax, waaye duñu ko jëfe mukk. Lu neex lañuy wax waaye amin wu lewul rekk la seen xol di sàkku.

³² Dañu laa jappe rekk ni boroom woy yu neex, ku neex baat, te mane xalam. Dañuy déglu say wax te duñu ci jëfe dara.

³³ Waaye sa wax jaa ngii di waaja sotti, te bu sottee dinañu xam ne ab yonent a ngi woon fi seen

biir.»

34

Waxyu dal na sàmm su bon si

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, jottalil kàdduy waxyu fi kaw sàmmi Israayil. Jottalil kàdduy waxyu ci kaw sàmm soosu, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Wóoy ngalla sàmmi Israayil yiy sàmm seen bopp! Xanaa du jur gi, la sàmm si wara sàmm?

³ Yeen, nebbon ji, ngeen lekk; kawari jur gi, ngeen def yére, sol; li ci duuf, ngeen rendi, te jur gi sàmmuleen leen!

⁴ Yeen, li ndóol ci jur gi, legaliwuleen leen; li ci wopp, fajuleen leen; li damm, yeewuleen leen; li ci lajj, gindiwuleen leen; li réer, seetuleen leen. Doole daal ngeen leen yilife, di leen soxore.

⁵ Jur gi tasaaroo na ndax ñàkk ku leen sàmm, ñu mujj doon ndawalu mboolem rabi àll yi. Tasaaroo nañu!

⁶ Sama gàtt yaa ngi tambaambalu ci kaw tundoo tund wu mag ak wu ndaw. Biir réew mi mépp la sama gàtt yi tasaaroo. Kenn wërul, kenn seetul.

⁷ «“Moo tax yeen sàmm si, dégluleen kàddug Aji Sax ji.

⁸ Mu ne: Giñ naa ko ci man miy dund. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee. Gannaaw sama gàtt yi ñàkk nañu sàmm, ba ñu di leen sèxëtoo, ñu mujj di ndawalu rabi àll yépp, te sama sàmm si wëruñu sama jur gi, sàmmuñu leen, xanaa di sàmm seen bopp,

⁹ gannaaw noonu la, yeen sàmm si, dégluleen kàddug Aji Sax ji.

¹⁰ Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii di dal fi kaw sàmm si. Maay nangoo sama gàtt ci seeni loxo, dakkal seenug càm, ndax ñu noppee sàmm seen bopp. Maay fogatee samag jur ci seeni sell, ba dootuñu leen ndawaloo.

¹¹ «“Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne: Man ci sama bopp, maa ngii di wër samag jur, maa leen di seet.

¹² Ni ab sàmm di seete ag juram fu ñu tasaaroo, ni laay seete samag jur, ba xettali leen ci mboolem fu ñu tasaarooji woon bésu xàmbar gu lëndem kërúus.

¹³ Maa leen di seppée ci xeet yi, génnee leen ci réew yi, dajale leen, yóbbu leen fa seen suufas bopp. Maa leen di sàmm ci kaw tundi Israayil ak biir xunt yaak mboolem fu ñu dëkke ci biir réew mi.

¹⁴ Ay parlu yu baax laa leen di sàmme, kaw tundi Israayil yu kawé ya di seen parluwaay. Foofa lañuy goore parluwaay yu baax, te ñax mu naat lañuy for foofa ca kaw tundi Israayil.

¹⁵ Man mii maay sàmm samag gàtt te maa leen di gooral. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹⁶ Bu ci réer, maa lay seet; bu ci xàjjiku, maa lay delloosi; bu ci damm, maa yeew ba mu dëgër; bu ci néew doole, ma leqali la. Waaye bu ci duuf, am doole, maa lay sànk, sàmm la, def li war ci yaw.

¹⁷ «“Waaye Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yeen sama gàtt yi, maa ngii di àttesi diggante xar ak moroom ma, ak diggante kuuy yi ak sikket yi.

¹⁸ Xanaa sàmme parlu mu baax mi da leena dooyul, ba ngeen di dëggaate li des ci seen parlu mi? Am naan ndox mu teey dooyatu leen, ba bu ngeen naanee ba màndi, di wégu ngir nēxal ndox mi?

¹⁹ Luy ndeyi sama gàtt yi ci des di for li ngeen dëggaate, di naan ndox mi ngeen nëxal?

²⁰ «“Moo tax Boroom bi Aji Sax ji da leena wax ne: Maa ngi nii di àttesi diggante gàtt bu duuf ak gàtt bu yooy.

²¹ Gannaaw yeen wet ak mbagg ngeen di bu-uxee, di dañe seeni béjjén mboolem gàtt yu néew doole yi, ba tasaare leen ca biti,

²² man maay wallu samag jur, ba deesatu leen fàdd te maay àtte diggante gàtt ak moroom ma.

²³ «“Gannaaw loolu maa leen di waajalal ab sàmm bu leen di sàmm. Kookooy Daawuda sama jaam bi. Moom moo leen di sàmm, mooy seen sàmmkat.

²⁴ Man Aji Sax ji maay doon seen Yàlla, Daawuda sama jaam bi mooy garmi biy soqikoo ci ñoom. Man Aji Sax ji maa ko wax.

²⁵ «“Maay fas ak ñoom kóllëreg jàmm, maay far ci réew mi wépp rab wu aay. Su boobaa ñu dëkk ci màndiñ mi ci xel mu dal, di fore bët ci biir gott bi.

²⁶ Maa leen def ñuy barke, ñook fi wër sama tund wi, bu jotee ma tawal leen, te tawu barke lay doon.

²⁷ Garabi àll bi di meññ, suuf si nangu, ñu dëkke seen suufas bopp ci xel mu dal. Bu ma dammee seeni jéng, xettali leen ci dooley ñi leen defoon jaam, dinañu xam ne maay Aji Sax ji.

²⁸ Dootuñu doon sëxëtoom xeet yi, te rabi àll yi dootuñu leen lekk. Dañuy dëkke xel mu dal, te kenn du leen tiitalati.

²⁹ Maa leen di sàkkal tóokëru jàmm ba ab xiif dootu fi lore ci réew mi, te dootuñu jànkoon teek kókkaliy yéefar yi.

³⁰ Su boobaa ñu xam ne maay seen Yàlla Aji Sax ji ànd ak ñoom, ñoom ñuy waa kër Israayil sama ñoñ. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

³¹ «“Yeen sama jur gi, sama juru parlu mi, yeenay nit ñi may sàmm, may seen Yàlla. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”»

35

Waxyu dal na Edom

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, neel jàkk tundu Seyir*, nga jottali kàdduy waxyu jëme ci kaw askan wi.

³ Nga wax ko, ne ko: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Yaw tundu Seyir, maa ngii fi sa kaw.

Maa lay dóor sama loxo,
nar laa def gent bu wéet.

⁴ Say dëkk, jali doj laa koy def,
nga gental,
ba xam ne maay Aji Sax ji.

⁵ «“Dangaa masa bañ bànni Israayil.

Ba musibay bànni Israayil taxawee,
ba seen àppu mbugal mat sèkk,
yaa leen jañax ci kaw ñaawkay saamar.

⁶ Moo tax giñ naa ko ci man miy dund,
kàddug Boroom bi Aji Sax jee,
deret laa lay sange,
deret topp la,
ndegam bañuloo tuur deret,
deret a lay topp.

* **35.2 Seyir** mooy réewum Edom, cosaanu Esawu sëtub Ibraayma.

7 Maay def tundu Seyir gent bu wéet,
maa fay jële nit ku fay génne ak ku fay dugge.

8 Maay feesaley tundam nit ñu ñu bóom,
tundam yu ndaw aki xuram aki xuntam,
fa la ñi ñu bóome saamar naan lareet.

9 Ay gent yu gental fàww laa laay def,
say dëkk, deesu ko dëkkeeti.
Su boobaa ngeen xam ne maay Aji Sax ji.

10 «Edom, yaa ngi naan:

‘Ñaari làngi giir yii† dëkke seen ñaari réew yii,
maa leen moom, noo ciy teg loxo.’

Yaa ko wax doonte man Aji Sax ji maa fa nekk.

11 Moo tax giñ naa ko ci man miy dund,
kàddug Boroom bi Aji Sax jee,
ni nga mbugale bànni Israayil ci sa biir mer,
ak sa kiñaan ak sa mbañeel,
ni laa lay mbugale.

Maay dogal sab àtte, ba xamal ñii maay kan.

12 Su boobaa nga xam ne man Aji Sax ji,
maa dégg sa jépp waxi ñàkk kersa ja nga nee:
‘Tundi Israayil a ngii ne tasar,
dim sèxëtoo mu ñu nu wërsëgale.’

13 Yeenay damu fi sama kaw,
di ma wax waxi reewande ju bare!
Maa déggal sama bopp.

14 Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Bu àddina sépp di bânneexu,
yaw, ab gent laa lay def.

15 Yaa doon bége suufas Israayil su gental.
Noonu laa lay def.

† 35.10 ñaari làngi *giir yi*, Israayil laak Yuda.

Ab gent ngay doon, yaw tundu Seyir,
yaak Edom gépp ba mu daj.
Su boobaa ñu xam ne maay Aji Sax ji.”

36

Barke ñeel na tundi Israayil

¹ «Yaw nit ki, jottalil tundi Israayil kàdduy waxyu.

Neel:

“Yeen tundi Israayil,
dégluleen kàddug Aji Sax ji.

² Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Gannaaw noon bee ne leen: ‘Ñaw!
Seen kawte yu yàgg yi,
tey nooy boroom.’ ”

³ Kon jottalil kàdduy waxyu, ne leen: “Boroom bi
Aji Sax ji dafa wax ne:

Wet gu ne lañu leen same, yàqate leen,
ba ngeen mujj di moomeelu yéefar yi,
ñépp di leen jêw aka tooge,

⁴ kon nag yeen tundi Israayil,
dégluleen kàddug Boroom bi Aji Sax ji.

Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ak tund yu mag yeek

yu ndaw yi ak xunt yeek xur yi,
ak ndànd-foyfoy yu wéet yeek dëkk yi gentel,
te xeet ya ñu dëkkal sèxëtoo leen, yab leen.

⁵ Boroom bi Aji Sax ji nag dafa wax ne:

Maa ngii déy di waxe sama tàngooru fiiraange
ak xeet yi dul yawut, boole ci Edom gépp,
ñoom ñi jiital seen xeebeel,

te suuf si ma séddoo, ñu aakimoo ko,
te di ko bége mbégte mu mat sëkk,
ngir sèxëtoo parluy réew mi.”

⁶ Kon nag, jottalil kàdduy waxyu suufas Israayil

te wax ak tund yu mag yeek yu ndaw yi
ak xunt yeek xur yi, ne leen:

“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Maa ngii di waxe fiiraange ak xadar
ndax toroxte gi leen xeet yi teg.

⁷ Loolu tax na Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Man maa giñ ne yéefar yi leen séq ñooy tegoo
toroxte.

⁸ «“Waaye yeen tundi Israayil, yeenay naat,
di meññal Israayil sama ñoñ,
te léegi ñu ñibbisi.

⁹ Maa ngii déy maak yeen,
maa leen di geesu,
te seen suuf, dees na ko ruuj, ji ko.

¹⁰ Maa leen di fulal aw nit, ci biir Israayil gépp ba
mu daj,
ñu dëkkewaat dëkk yu mag yi,
tabaxaat bayaal yi.

¹¹ Yeen tund yi, maa leen di fulal nit ak mala,
ñu giir, nangule.

Maay def ñu dëkke leen na woon,
baaxe leen lu raw démb,
ba ngeen xam ne maay Aji Sax ji.

¹² Yaw suufas Israayil, maay doxloo nit fi sa kaw,
muy waa Israayil sama ñoñ,
ñu jagoo la, séddoo la,
te dootoo sabab seenug deele.

¹³ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:

Nee ñu réewum Israayil mooy dëmm buy lekk bop-
pam
te di xañ askan wi ay doomam.

¹⁴ Kon yaay réew mu dootul dëmme,
bay reylu saw xeet.

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹⁵ Dootuma la dégtal ñàkk kersay yéefar yi,
dootoo dékku yabeelu xeet yi,
te dootoo reylu saw xeet,
kàddug Boroom bi Aji Sax jee.”»

Israayil yeeslu, Yàlla di sell ba tey

¹⁶ Kàddug Aji Sax ji dikkalati ma ne ma:

¹⁷ «Yaw nit ki, ba waa kër Israayil dëkke seen
suufas bopp, dañu koo sobeel ak seen jikko ak
seeni jëf, seen jëfin mel ni sagaru sobe ci man.

¹⁸ Ma xëpp leen sama xadar ndax deret ji ñu tuur
ci réew mi, ak kasaray tuur yi ñu ko sobeele.

¹⁹ Ma tasaare leen ci biir yéefar yi, ñu wasaaroo
fi biir réew yi. Seen jikko ak seeni jëf laa leen àttee.

²⁰ Waaye fu ñu dem ca biir yéefar ya, teddadil
nañu fa sama tur wu sell, nit ña di leen waxtaane,
naan: “Ñii de, ñoñi Aji Sax ji lañu, teewul ca réewam
ma lañu bàyyikoo nii.”

²¹ Moo tax ma daldi seet ci sama teddaayu tur
wu sell wi waa kër Israayil di teddadil fi biir yéefar
yi ñu fekki.

²² «Moo tax nanga wax waa kër Israayil, ne leen:
“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yeen waa kër
Israayil, li may waaja def, du yeen laa ci seet, li ma
ci seet mooy sama teddaayu tur wu sell wi ngeen
teddadil fi digg yéefar yi ngeen fekki.

²³ Kon dinaa fésal sama sellaaYu tur wu màgg
wi ñu teddadil fi biir yéefar yi, sama tur wi ngeen
teddadil fi seen biir. Ci yeen laay fésale sama

sellaay, yéefar yi y gis, ba xam ne maay Aji Sax ji. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

²⁴ Maa leen di seppée ci yéefar yi, dajale leen ci mépp réew, delloosi leen fi seen suufas bopp.

²⁵ Maa leen di wis ndox mu set, ngeen set. Mboolem seen sobe ak mboolem seen kasaray tuur laa leen di setalal.

²⁶ Maa leen di jox xol bu yees, te xel mu yees laay def ci seen dënn. Xolu doj bi laay roccee ci seen suux, wecceel leen ko xol yu nooye ni suux,

²⁷ te samam xel laay yeb fi seen biir dënn, ba dogal ngeen mana topp sama dogali yoon, di sàmm aka jéfe sama àttey yoon.

²⁸ Su boobaa ngeen mana dëkke réew mi ma joxoon seeni maam, di sama ñoñ, may seen Yàlla.

²⁹ Maa leen di musal ci seen mboolem sobe, maay woo am pepp, ful ko, te dootuma leen teg ab xiif.

³⁰ Maay ful doomu garab ak meññeefum tool, ba dootuleen am gâcey xiif fi digg yéefar yi.

³¹ Su boobaa yeenay fàttaliku seen jikko yu bon yaak seen jéf ju baaxul. Su ko defee ngeen jéppi seen bopp ndax seeni ñaawtéef ak seen jéf ju siblu.

³² Du yeena tax nag may jéfe noonu. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee. Na leen loolu wóor. Kon nag yeen waa Israayil, rusleen ba ne tott ci seeni jéfin.

³³ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Bés bu ma leen setalee ba ngeen tàggook seen mboolem ñaawtéef, dinaa delloo dëkk yu mag yi aw nit, gent yi tabaxewaat.

³⁴ Mbooy gu wéet gi, dees na ko beyaat, ba mu wuuteek ab wéetaay, ni wéetaay ba ñépp ñi fa jaare seede woon.

³⁵ Su boobaa dees na ne: ‘Xoolleen miim réew, ak mbooy gi mu doonoon, tey mu naat ni toolub Àjjana! Dëkk yi it ay gent la woon, wéet, tojatoo, tey ñu dàbbali lépp, ba dëkke nii!’

³⁶ Su boobaa seen dëkkandooy yéefar yi fi des dinañu xam ne man Aji Sax ji maa tabaxaat dëkk yu mag yi tojatoo woon, jëmbataat mbooy gi. Man Aji Sax ji, maa wax te maay jéf.”

³⁷ «Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Lii laay nangulaatal waa kër Israayil, defal leen ko: maay ful nit ñi niy gàtt.

³⁸ Bu màggal masaa am, Yerusalem day fees ak gàtt yu ñuy rendi, sarxal. Nit ñiy dëkkewaat genti tey yii, noonu lañuy baree. Su boobaa ñu xam ne maay Aji Sax ji.»

37

Israayil dekki na

¹ Gannaaw loolu loxol Aji Sax ji da maa dikkal. Aji Sax ji yóbbu ma ci ngelawam, ba teg ma ca digg joor ga, fekk joor ga fees dell aki yax.

² Mu wërloo maa wërloo ca biir yax ya, ndeke yax yaa nga bare lool te wow konj ca biir joor ga.

³ Mu ne ma: «Yaw nit ki, ma ne, yii yax ndax man naa dundaat?» Ma ne ko: «Boroom bi Aji Sax ji, loolu de, yaw donj a ko xam.»

⁴ Mu ne ma: «Jottalil kàdduy waxyu fi kaw yax yii, ne leen: “Yeen yax yu wow yi, dégluleen kàddug Aji Sax ji:

⁵ Boroom bi Aji Sax ji dafa wax yax yii, ne leen: Maa ngii di leen sol ag noo, ngeen dund.

⁶ Maa leen di may ay siddit, saxal leen aw suux, sànge leen ab der, sol leen ag noo, ngeen dund, ba xam ne maay Aji Sax ji.”»

⁷ Ma jottali kàdduy waxyu na mu ma ko sante. Naka laa jottali kàdduy waxyu rekk, coow daldi jib, ànd akum riir, fekk yax yaay booloo, bu nekk ak ba muy àndal.

⁸ Ma gis ay siddit taq ca, aw suux sax ca kaw, ab der dikk, tege ca kaw, te genn noo amu ca.

⁹ Mu ne ma: «Yaw nit ki, jottalil noo gi kàdduy waxyu, jottali ko kàdduy waxyu ne ko: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yaw noo gi, bàyyikool ñeenti yooni ngelaw yi te dikk, wal fi biir ñii ñu bóom, ba ñu dund.”»

¹⁰ Ma def la mu ma sant, jottali kàdduy waxyu, noo ga dikk, duggsi, ñu dundaat, jóg taxaw, di gàngoor gu baree bare.

¹¹ Mu ne ma: «Yaw nit ki, yax yii ñooy mboolem waa kër Israayil. Ñu ngi naan: “Nun de, ay yaxi neen yu wow konɲ lanu, sunu yaakaar tas na, nun kay yàqu nanu.”

¹² Kon nag jottalil kàdduy waxyu, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yeen sama ñoñ, maa ngii di ubbisi seeni bàmmeel, dekkale leen ca seeni bàmmeel, delloosi leen kaw suufas Israayil.

¹³ Yeen sama ñoñ, bu ma ubbee seeni bàmmeel, ba yékkatee leen fa, dingeen xam ne maay Aji Sax ji.

¹⁴ Maa leen di sol samag noo, ngeen dund, ma samp leen ci seen suufas bopp, ba ngeen xam ne man Aji Sax ji maa wax, maa def. Kàddug Aji Sax jee.”»

Israayil, genn giir, benn buur

¹⁵ Ba loolu wéyee kàddug Aji Sax ji dikkal ma ne ma:

¹⁶ «Yaw nit ki, wutal bant, nga bind ci kaw lii: “Ñeel Yuda ak giiri Israayil yi mu àndal.” Nga wutaat beneen bant, bind ci kawam: “Ñeel Yuusufa, bantu Efrayim, ak waa kër Israayil yi mu àndal,”

¹⁷ te nga boole ñaari bant yi, ñu booloo, di benn bant ci sa loxo.

¹⁸ Bu la sa bokk yi laajee, ne la: “Xanaa doo nu wax lii lu muy tekki?”

¹⁹ nanga leen wax ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii di jël bantu Yuusufa wi ci loxol Efrayim, mook giiri Israayil yi mu àndal, boole kook bantu Yuda, daldi def lépp benn bant, ñu booloo di benn ci sama loxo.”

²⁰ «Nanga yore bant yi nga bind, ñuy gis,

²¹ te nga wax leen ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii di jëleji bànni Israayil ca biir xeet ya ñu fekki, dajalee leen wet gu nekk, delloosi leen ci seen suufas bopp.

²² Maa leen di def wenn xeet donj ci réew mi, ci kaw tundi Israayil, ñoom ñépp bokk benn buur. Dootuñu doon ñaari xeet te dootuñu xàjjalikoo ñaari nguur.

²³ Dootuñu sobeel seen bopp ci ay kasaray tuur ak seen jëf ju siblook mboolem seeni tooñ. Maa leen di walloo ci mboolem seen ñàkk kóllère. Ma setal leen, ñu doon sama ñoñ, ma doon seen Yàlla.

²⁴ «“Daawuda sama jaam baay doon seen buur, di seen bennub sàmm ñoom ñépp. Sama àttey yoon lañuy doxe, sama dogali yoon lañuy sàmm, di ko jëfe.

²⁵ Ñooy dëkke réew mi ma joxoon Yanqóoba sama jaam ba, te seeni maam dëkke woon ko. Ñu dëkke ko ñoom it, ñook seeni doom ak seeni sèt, ba fàww, te Daawuda sama jaam ba mooy doon seen bo-room jal ba fàww.

²⁶ Maay fas ak ñoom kóllëreg jàmm gu sax. Maa leen di samp, ful leen, maay samp sama kër gu sell fi seen biir, ba fàww,

²⁷ sama dëkkuwaay nekk fi seen biir, may seen Yàlla, ñuy sama ñoñ.

²⁸ Bu sama kër gu sell nekkee fi seen biir ba fàww, xeet yi dinañu xam ne man Aji Sax ji maa sellal Israayil.”»

38

Waxyu dal na Gog

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

² «Yaw nit ki, neel jàkk Gog ma ca réewum Magog, boroom Meseg ak Tubal, te nga jottali kàdduy waxyu jëme ci kawam.

³ Neel: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yaw Gog, kilifa gi ñu ràññee ci Meseg ak Tubal, maa ngi nii fi sa kaw.

⁴ Maa lay waññi, we say ñaam ay lonku, génne la yaak sa mbooloo mépp ak fas ak gawar, ñépp gannaayu ba diis, di gàngoor gu yaa, ak pakk yu mag ak yu ndaw, ñépp mane saamar.

⁵ Waa Pers, waa Kuus ak waa Puut ay ànd ak yeen, ñoom ñépp fàggoo pakk ak mbaxanam xare.

⁶ Gomeer indaale gàngooram gépp,

ak Bet Togarma ga ca catal bëj-gànnàar, ak
gàngooram yépp,
ñuy xeet yu takku, ànd ak yaw.

⁷ «“Nanga waajal a waajal,
yaak mboolem sa ndaje mi dajesì fi yaw,
nga doon seen wattukat.

⁸ Feek lu yàgg dees na la woo.
Bu ay at jàlle ba jeex, yaay songi am réew
mu nit ña rëcc ci saamar,
ba jóge ci ay xeeti xeet,
dajeji ca kaw tundi Israayil ya yàggoona wéet.
Ñooño seppikoo ci xeeti àddina yi,
ñoom ñépp dëkksi fa ci biir xel mu dal.

⁹ Waaye yaa naa jàyy ni ngélén,
mel ni aw xiin,
muur réew mi, yaak sa gàngoor yépp,
ak xeeti xeet yi ànd ak yaw.

¹⁰ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne:
Bésùb keroog, ay xalaat dikkal la,
nga mébét mébét mu bon,

¹¹ daldi ne: ‘Maay songi réew mu ne nàpp,
maay dali ca kaw waa réew mu ne finaax,
dëkke xel mu dal,
te du tata ju wër fu ñu dëkke, ñoom ñépp,
du buntu dëkk, du tëjukaayu bunt.’

¹² Yaay dikk ngir foqati, sèxëtoo alal,
daldi aakimoo genti démb yu ñu dëkke tey,
ña fa ne di mbooloo mu ñu seppée ci xeet yi,
amug jur aki alal,
te dëkke léegi ci diggu àddina.

¹³ Waa Seba ak Dedan ak julay Tarsis,

ak mboolem seeni boroom daraja ñoo lay wax ne
la:

‘Ndax nangu alal a la yékkati?

Ndax sèxëtoo alalu xaree la taxa bàbbi sa gàngoor,

ngir yóbbu xalis ak wurus,

nangu jur ak alal, ba dajalee ca xare ba koom gu
takku?’ ”

¹⁴ «Kon nag yaw nit ki, jottalil kàdduy waxyu,
waxal Gog, ne ko: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax
ne:

Bésub keroog déy,

bu Israayil sama ñoñ sancsee xel mu dal, dinga ko
yé,

¹⁵ ba bàyyikoo sa màkkaan, ca catal bëj-gànnar,

yaak xeet yu bare yu ànd ak yaw,

ñoom ñépp war fas,

di gàngoor gu mag, di mbooloo mu bare.

¹⁶ Yaay songi Israayil, sama ñoñ,

mel ni aw niir, muur réew ma.

Fan yu mujj ya la loolu di am,

maa lay yóbbu yaw Gog, ba ca réew ma ma séddoo.

Maa lay firndeele sama sellaa,

ngir xeet yi gis, ba xam maay kan.

¹⁷ “Boroom bi Aji Sax ji déy dafa wax ne:

Yaw déy, laa doon wax bu yàgg,

yonenti Israayil, sama jaam ña jottali ko ca yooya
jant,

ñu jottali kàdduy waxyu ay ati at,

ne maa lay dalloo ci sama kaw ñoñ.

¹⁸ Bésub keroog, ba Gog di dalsi ca kaw réewum
Israayil,

kàddug Boroom bi Aji Sax jee,

sama xadaru mer ay fettax.

¹⁹ Sama fiiraange ak sama tàngooru xadar laa bi-
rale ne,

bésuh keroog déy, suuf dina yèngoo Israayil lool;

²⁰ jèn ak njanaaw di lox fi sama kanam,

ñook rabu àll yi ak mboolem luy raam

ak kuy nit fi kaw suuf.

Tund yi màbb, doji mbartal ya fàqandoo,

tata yépp jóoroondoo.

²¹ Ca laay wool mbooloom Gog saamar fa sama
kaw tund yépp,

kàddug Boroom bi Aji Sax jee,

mbokk di jam mbokk saamar.

²² Maa koy mbugale mbas ak deret ju tuuru,

ak wali waameek doji yuur,

ak tawub sawaraak tamarax, mooki gàngooram,

ak xeet yu bare yi ànd ak moom.

²³ Maay biralee noonu sama màggaay ak sama
sellaay,

maa niy xamlee sama bopp,

yéefar yu bare di gis,

ba xam ne maay Aji Sax ji.”

39

Gàngooru Gog sàunku na

¹ «Yaw nit ki nag, jottalil kàdduy waxyu jème ci kaw Gog, nga ne: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii fi sa kaw, yaw Gog, boroom Meseg ak Tubal.

² Maa lay waññi, yóbbu la, jële la catal bëj-gàннаar, yéegé la ca kaw tundi Israayil.

³ Maay féle sa xala ci sa loxol càmmoñ, féle say fitt ci sa loxol ndijoor, waddal.

⁴ Ca kaw tundi Israayil ngay daanu, yaak mboolem say gàngoor, ak mbooloo yi ànd ak yaw. Tan yeek lépp luy njanaaw ak ndundati àll bi laa lay jox, leele la leen.

⁵ Ci biir àll bi nga naa lareet. Man de maa ko wax! Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

⁶ Maay yebal sawara fa Magog, ak fa waa dun ya dëkke jàmm, ba ñu xam ne maay Aji Sax ji.

⁷ Sama tur wu sell laay xamle fi digg Israayil sama ñoñ, te dootuma seetaan ñuy teddadil sama tur wu sell wi. Yéefar yi dinañu xam ne maay Aji Sax ji, Aji Sell ju Israayil ji.

⁸ «“Bés baa ngii di ñëw te dina dikk, kàddug Boroom bi Aji Sax jee. Bés bii laa waxoon.

⁹ Waa dëkki Israayil ay gënnandoo, booley ngànaay, xambab taal; pakk bu mag ak bu ndaw, xalaaki fitt, ngajjook xeej, taaloo ko diiru juróom ñaari at,

¹⁰ ba dootuñu taxani, dootuñu gori ca gott ya, gànnaay ya lañuy taaloo, te ñooy futti ñu leen futti woon, di sèxëtoo ña leen sèxëtoo woon. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹¹ Bésub keroog laay may Gog ab pàkk, mu def koy sèg fi biir Israayil; mooy xuru jaarukaay wiy dog yoonu képp ku fa jaare, te féete yoonu penku wi jëm géēju Xorom ga. Fa lañuy rob Gog ak gàngooram gépp, ñu di ko woowe xuru Gàngooru Gog.

¹² Juróom ñaari weer waa kër Israayil di leen rob, ngir setal réew mi.

¹³ Waa réew mépp a leen di robandoo, te bésuub keroog ma darajaal sama bopp, ñu doxe ca siiw. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹⁴ Dañuy tabb nit ñu féetewoo di wër réew mi, ñu àndandook tukkikat yi, di rob néew yi des ci àll bi, ngir setal ko. Bu juróom ñaari weer yi jeexee ñu tàmbalee seetaat.

¹⁵ Wërkat yooyooy wër réew mi ba mu daj, ku ci gis yaxi nit, sàkk xàmmikaay ca wet ga, ngir robkat yi dikk, robi ko ca xuru Gàngooru Gog,

¹⁶ ba far am dëkk bu ñuy woowe Amona (muy firi Gàngoor). Noonu lañuy setale réew mi.”

¹⁷ «Yaw nit ki nag, Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Waxal picc yi ak mboolem njanaaw yi ak rabi àll yépp, ne leen: “Dajalooleen, jóge fu ne, dikk, dajesi ci sama sarax si ma leen di rendil, muy sarax su mag fa kaw tundi Israayil, ngeen lekk yàpp, naan deret.

¹⁸ Yàppu xarekat ngeen di lekk, naan deretu garmiy réew mi, ñooy seeni kuuy aki tàppaanga aki sikket aki yëkk, ñoom ñépp mel ni juru yafal yuy fore jooru Basan.

¹⁹ Dingen lekk nebbon ba regg, naan deret ba màndi ci sama sarax si ma leen rendil.

²⁰ Sama ndab ngeen di regge méddu fas ak boroom watiir ak méddu jàmbaar ak méddu bépp xarekat.” Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

²¹ Maay biralal yéefar yi sama daraja, yéefar yépp gis àtte yi ma dogal ak sama diisaayu loxo bi ma leen teg.

²² Bésuub keroog la waa kër Israayil di dale xam ne maay seen Yàlla Aji Sax ji.

Aji Sax ji ñorjal na sellaaayam

²³ «Kon yéefar yi dinañu xam ne ñaawtéefi waa kër Israayil moo leen yóbbe ngállo ndax la ñu ma ñàkke worma, ba ma xañ leen sama kanam, teg leen ci seen loxoy noon, ñu faate leen saamar.

²⁴ Seeni sobeek seeni tooñ laa jëflanteek ñoom, ba xañ leen sama kanam.

²⁵ «Kon nag Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Léegi maay tijji wërsëgu Yanqóoba, maay ñeewante waa kër Israayil googu gépp, te maay fiire sama tur wu sell wi.

²⁶ Bu ñu dëkke seenum réew ci xel mu dal, kenn lëjalu leen, ñooy gàddu seen gâce, ak gépp ñàkk worma gu ñu ma ñàkke woon worma.

²⁷ Bu ma leen jëlee ci xeet yi, delloosi leen, maa leen di dajalee ca seen réewi noon yooya, maa leen di fésale sama sellaa, yéefar yu bare teg ci bët.

²⁸ Dinañu xam ne maay seen Yàlla Aji Sax ji leen yóbbu woon ngállo ca yéefar ya, ba noppi delloosi leen ci seen suuf, te bawuma kenn gannaaw.

²⁹ Gannaaw bu ma walee waa kër Israayil sama noo, dootuma leen xañ sama kanam. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.»

40

Esekiyel gis na kër Yàlla gu bees

¹ Ba ñu duggee ca ñaar fukkeelu at maak juróom gannaaw ba ñu nu yóbbu ngállo, mu yemook fukki at ak ñeent gannaaw ba ñu nangoo Yerusalem, bésu keroog booba yemook fukki fan, loxol Aji Sax ji dikk na fi sama kaw. Mu yóbbu ma ba foofa.

² Ci biir peeñuy Yàlla la ma yóbbu ba réewum Israayil, wacce ma ci kaw tund wu kawee kawee. Mu am fa ca wetu bëj-saalum luy nirook tabaxi dëkk bu mag.

³ Ba mu ma yóbboo ba foofa, ma jekki yem ci nit ku am melow xàñjar, yor buumu lëe ak yetu nattukaay. Ma nga taxaw ca buntu kër ga ñuy jàlle ba dugg ca biir.

⁴ Waa ja ne ma: «Yaw nit ki, xoolal bu baax, teewlool say nopp te def sam xel ci mboolem li ma lay won. Ngir won la moo tax ñu indi la ba fii. Mboolem loo gis, nanga ko àgge waa kër Israayil.»

Natt nañu miir baak këru jàllukaay ba féete penku

⁵ Ma jekki gis ab miir bu wër kër Yàlla gi ba mu daj. Waa jaa nga nàbb yetu nattukaay bu gudde ni juróom benni xasab* yu teg yaatuwaayu catu loxo†. Mu natt talaayu miir ba, muy wenn yet, taxawaay ba it di wenn yet‡.

⁶ Mu dem ca këru jàllukaay ba féete penku, yéeg dëggastal ya, daldi natt guddaayu dëxu biir këru jàllukaay ba, muy wenn yet. Benn dëx bi rekk, wenn yet la.

⁷ Néegi wattukat yi nekk ci këru jàllukaay ba ab kaare la bu wetam di wenn yet. Diggante ñaari néeg yu nekk, miiru juróomi xasab moo ca dox. Mbaar ma ca gannaaw, ab dëxam wenn yet la.

⁸ Mu natt néegu mbaaru këru jàllukaay ba ca biiram,

* **40.5 xasab** mooy guddaayu loxo, diggante catu baaraamu digg ak conc, di ñeent fukki sàntimet ak juróom. † **40.5 catu loxo** bu digg-dóomu di juróom ñaari sàntimet ak genn-wàll. ‡ **40.5 yet wi** di ñetti meetar yu teg tuuti.

⁹ muy juróom ñetti xasab, ay jënam dëlle ñaari xasab. Mbaar maa nga janook néegu Yàlla ba.

¹⁰ Néegi wattukati kërú jàllukaay ba féete penkub kër Yàlla ga, ñett la wet gii, ñett wet gee, yépp tolloo, te miir yi leen séq ñoo tolloo yaatuwaay.

¹¹ Waa ja natt yaatuwaayu buntu kër jàllukaay bi. Bu ubbikoo, muy fukki xasab, yaatuwaayu bunt bi di fukki xasab ak ñett, boo ci boolee jën yi.

¹² Néegi wattukat yi bindoo juróom benni xasab wet gu nekk. Fi janook seeni bunt ab miir bu gàtt a fa nekk, guddaay ba di xasab, dëllaayu miir ba di xasab.

¹³ Mu natt yaatuwaayu kër ga diggante miiru biiru benn néeg, ak miiru biiru moroom ma mu jàkkaarool, muy ñaar fukki xasab ab juróom.

¹⁴ Mu natt ñaari jëni mbaar mi, taxawaay ba di juróom benn fukki xasab. Èttu kër Aji Sax ji féete kërú jàllukaay wet gu nekk.

¹⁵ Diggante buntu kër jàllukaay ba ca kanam, ba fa mbaar ma jeexe ca gannaaw, juróom fukki xasab la.

¹⁶ Néegi wattukat yi ak miir yi nekk seen diggante am nañu ay palanteeri biir yu ànd aki caax, te wër néeg yi ba dajal. Néegu mbaar mi itam am ay palanteeri biir yu wër ba dajal. Miir yi ci biir kër jàllukaay ba, ay nataali garabi tàndarma lañu ñaas ca seen kaw.

Natt nañu èttu biti ba

¹⁷ Waa ja yóbbu ma, ba ca èttu biti ba, mu am fa ab dër bu dajal ètt ba, fanweeri néeg sësu ca miir ba.

¹⁸ Dër ba daa wër keri jàllukaay yi. Dëru èttu biti bi nag moo gëna suufe bu èttu biir ba.

19 Waa ja natt diggante këru jàllukaay ba féeteek èttu biti ba, ak èttu biir ba, muy téeméeri xasab. Loola di wetu penku, mu teg ca wetu bëj-gànnar ba.

Natt nañu kër ga féete bëj-gànnar, jàll ca èttu biti ba

20 Mu natt guddaay ba ak yaatuwaayu këru jàllukaay ba féete bëj-gànnar, te jëm ca èttu biti ba.

21 Néegi wattukat ya di ñett ca genn wet, ñett ca wet ga ca des, ak miir yi nekk ci seen diggante, ak néegu mbaar ma, ñook yu këru jàllukaayu penku ba, ñoo yem. Guddaayu kër ga di juróom fukki xasab, yaatuwaay ba di ñaar fukki xasab ak juróom.

22 Ay palanteeram ak mbaaram ak nataali garabi tàndarmaam it, lépp a bokk dayo ak yu këru jàllukaay ba féete penku. Juróom ñaari dëggastal ngay yéeg, ba ca këru jàllukaay ba. Mbaaram ma janook èttu biti ba.

23 Niki këru jàllukaay ba féete penku bi rekk, noonu it la këru jàllukaay ba féete bëj-gànnar janook këru jàllukaay bay jàllale ca èttu biir ba. Mu natt diggante ñaari këru jàllukaay ya jàkkaarloo, mu tollook téeméeri xasab.

Natt nañu kër ga féete bëj-saalum, jàll ca èttu biti ba

24 Mu yóbbu ma ca wetu bëj-saalum, ma yem ca këru jàllukaay bu bëj-saalum ba. Mu natt ay jënam ak néegu mbaaram, ñu bokk dayo di benn ak yu këru jàllukaay ya jiitu.

25 Foofu itam am na ay palanteer yu wër kër ga ak néegu mbaar ma, ba mu daj, nirook yeneen kër ya. Dayo ya it di benn: juróom fukki xasab ci guddaay, ñaar fukki xasab ak juróom ci yaatuwaay.

²⁶ Juróom ñaari dëggastal ngay yéeg janook néegu mbaar ma. Jën ya ko sëq, ay nataali garabi tândarma lañu ñaas ca seen kaw.

²⁷ Foofu it èttu biir ba am na këru jàllukaay ba féete bëj-saalum. Waa ja natt diggante ñaari këru jàllukaay ya jàkkaarloo te féete bëj-saalum, mu tollook téeméeri xasab.

Natt nañu kër ga féete bëj-saalum, jàll ca èttu biir ba

²⁸ Waa ja jaarale ma ca këru jàllukaay ba féete bëj-saalum ba, dugal ma ca èttu biir ba. Mu natt këru jàllukaayu bëj-saalum boobee, dayo bi di benn, bokk ak këru jàllukaay yu èttu biti ya.

²⁹ Néegi wattukatam yaak miiri biiram ak néegu mbaaram, ak yeneen këru jàllukaay ya, lépp a bokk dayo. Kër ga ak néegu mbaaram ay palanteer a ko dajal, guddaayu këru jàllukaay ba di juróom fukki xasab, yaatuwaay ba di ñaar fukki xasab ak juróom.

³⁰ Néeg yu ndaw yi wër èttu biir bi ba mu daj, ñaar fukki xasab ak juróom la ci guddaay, juróomi xasab ci yaatuwaay.

³¹ Buntu mbaar maa ngay ubbikoo ca èttu biti ba, ñu ñaas ca kaw jënam ya ay nataali garabi tândarma. Juróom ñetti dëggastal lañu cay dugge.

Natt nañu kër ga féete penku te jàll ca èttu biir ba

³² Waa ja jaare penku, dugal ma ca èttu biir ba. Mu natt këru jàllukaayu penku boobu, dayo ya di benn.

³³ Néegi wattukatam yaak miiri biiram ak néegu mbaaram, ak yeneen këru jàllukaay ya, lépp a bokk dayo. Kër ga ak néegu mbaaram ay palanteer a ko dajal, guddaayu këru jàllukaay ba di juróom

fukki xasab, yaatuwaay ba di ñaar fukki xasab ak juróom.

³⁴ Buntu mbaar maa ngay ubbikoo ca èttu biti ba, ñu ñaas ca kaw jën yi séq bunt ba ay nataali garabi tàndarma. Juróom ñetti dëggastal lañu cay dugge.

Natt nañu kër ga féete bëj-gànnar te jàll ca èttu biir ba

³⁵ Waa ja yóbbu ma ba ca këru jàllukaay bu bëj-gànnar ba. Mu natt ko, mu bokk ak ya jiitu dayo.

³⁶ Kër ga daa ànd aki néegu wattukatam aki jënam ak néegu mbaaram ak palanteer yu ko wër, ba mu daj. Guddaay ba di juróom fukki xasab, yaatuwaay ba di ñaar fukki xasab ak juróom.

³⁷ Buntu mbaar maa ngay ubbikoo ca èttu biti ba, ñu ñaas ca kaw jën yi séq bunt ba ay nataali garabi tàndarma. Juróom ñetti dëggastal lañu cay dugge.

Natt nañu néegu carxal gi

³⁸ Am na néeg buy ubbikoo ci mbaaru këru jàllukaay bu bëj-gànnar ba féete biir. Fa lañuy raxase yàppu saraxu rendi-dóomal.

³⁹ Biir néegu mbaaru këru jàllukaay boobu, am na ñaari taabal ci cat lu nekk. Ca lañuy reye juri sarax yi. Muy saraxu rendi-dóomal, di saraxu póotum bàkkaar, di saraxu peyug tooñ.

⁴⁰ Néegu peggu boobu ngay njëkka jot, soo demee ca biti, ñeenti taabal a nga fa, yu séq dëggastal yi ñuy yéeg këru jàllukaay bi féete bëj-gànnar bi, ñaar ci genn wet, ñaar ci geneen wet.

⁴¹ Lépp di juróom ñetti taabal, ñeent ci biir néeg bi ak ñeent ci biti, ñu di ca rendi.

⁴² Ñeenti taabali saraxu rendi-dóomal ba, doji yatt lañu ko defare. Bu ci nekk di xasab ak genn-wàll, wet gu nekk, taxawaay ba di xasab. Ñu di ca teg jumtukaay yi ñuy rendee saraxu rendi-dóomal ak yeneen sarax.

⁴³ Ñu sàkk ay lonku yu gudde ni catu loxo, wërale lonku ya ba mu daj ca biir. Yàppu sarax ya di tege ca kaw taabal ya.

Natt nañu èttu biir ba

⁴⁴ Mu jàlle ma ca èttu biir ba. Ay néegi woykat a nga ca èttu biir ba, benn bi ci wetu kër jàllukaayu bëj-gànnar bi, jàkkaarlook bëj-saalum, beneen néeg bi ci wetu kër jàllukaayu penku bi, jàkkaarlook bëj-gànnar.

⁴⁵ Waa ja ne ma: «Néeg bii jàkkaarlook bëj-saalum ñeel na sarxalkat yiy sàmm ndénkaaneb kër Yàlla gi.

⁴⁶ Néeg bi jàkkaarlook bëj-gànnar nag ñeel na sarxalkat yiy sàmm ndénkaaneb sarxalukaay bi. Sarxalkat yépp di ay Leween, askanoo ci CadogŞ. Ci biir Leween ñi, ñi askanoo ci Cadog rekk a am sañ-sañu jege Aji Sax ji, ngir liggéeyal ko.»

⁴⁷ Waa ja natt èttu biir ba, muy téeméeri xasab wet gu nekk. Sarxalukaay baa nga fa kanam néegu Yàlla ba.

Natt nañu néegu Yàlla ba

⁴⁸ Mu jàlle ma ca mbaaru kër Yàlla ga, daldi natt ñaari jëni buntu mbaar ya, dëllaay ba di juróomi xasab, wet gu nekk. Bunt ba, bu ubbikoo, di fukki xasab ak ñeent, ñaari weti mbaar ma di ñetti xasab, wet gu ci nekk.

Ş **40.46 Cadog** sarxalkat bu mag la woon ca jamonoy Buur Daawuda.

⁴⁹ Néegu mbaaru bunt bi gudde ñaar fukki xasab, yaatoo fukki xasab ak ñaar. Mu am fukki dëggastal yu ñuy yéegé, jàll ca biir, ñaari kenu séq ko, genn ci wet gu nekk ci bunt bi.

41

¹ Ba loolu amee waa ja jàlle ma ba ca buntu néeg bu mag ba ca kër Yàlla ga. Mu natt jën ya séq bunt ba, mu dëlle juróom benni xasab ci ñaari wet yépp.

² Yaatuwaayu bunt ba, fukki xasab la, ñaari miiri wet yi ko séq, bu ci nekk di juróomi xasab. Mu natt néeg bu mag bi ci boppam, guddaay bi di ñeent fukki xasab, yaatuwaay bi di ñaar fukki xasab.

³ Noonu mu jàll ca néegu biir ba, daldi natt jëni bunt ba, mu dëlle ñaari xasab, diggante ñaari jëni bunt bi di juróom benni xasab, yaatuwaayi ñaari miiri wet yi séq bunt bi, bu ci nekk di juróom ñaari xasab.

⁴ Mu natt néegu biir bi ci boppam, muy ñaar fukki xasab wet gii, di ñaar fukki xasab wetu néeg bu mag ba. Mu ne ma: «Fii mooy néeg bu sella sell bi.»

Natt nañu toftalu néegu Yàlla bi

⁵ Mu natt miiru néegu Yàlla bi, mu dëlle juróom benni xasab. Amoon na ay néeg yu wër néegu Yàlla bi ci biti ba mu daj, bu ci nekk yaatuwaay di ñeenti xasab.

⁶ Néegi wet yooyu ñetti taax yu tegloo la, tollook néegu Yàlla bi ab taxawaay, taax mu ci nekk di fanweeri néeg. Mu am ay cëslaay yu saxe ci miiru néegu Yàlla bi, te téye néegi wet yooyu, ba sësüñu rëkk ci néeg bi ci boppam.

⁷ Taax mu ca gëna kawe, gën caa yaatu, miir ba ànd ak moom gëna sew fi wër néegu Yàlla bi ba mu daj. Noonu lañuy yéegé ay dëggastal, jóge ci suuf, jaare ca taaxu digg ba, ba ca taax ma ca kaw.

⁸ Ma gis ne néegu Yàlla bi ab fondmaa bu kawee ko wër, yenu ko, yenuwaale néegi wet yi wër néegu Yàlla bi. Taxawaayu fondmaa bi, su ñu ko nattee, day tollu ci wenn yetu nattukaay wu mat, tollook juróom benni xasab.

⁹⁻¹⁰ Néegi wet yi, seen miiru biti dëlle na juróomi xasab. Ñu bàyyi ci diggante néegi wet yi ak taaxi sarxalkat yi, jaarukaay bu tollook ñaar fukki xasab, wër néegu Yàlla bi ci ñetti wetam.

¹¹ Am na ñaari bunt yu sar ci néegi wet yi wër néegu Yàlla bi, jëm ci jaarukaay bu dara amul. Benn bunt ba féete bëj-gànnar; benn ba, bëj-saalum, yaatuwaayu jaarukaay bi wër néeg bi ba mu daj, di juróomi xasab.

Ber nañu ab tabax ca gannaaw

¹² Tabax bi féeteek dig-digalu ëtt bi ci sowub néegu Yàlla bi, yaatuwaay bi juróom ñaar fukki xasab la, guddaay bi di juróom ñeent fukki xasab, dëllaayu miir ba di juróomi xasab.

¹³ Waa ja daldi natt néegu Yàlla bi, guddaay bi di téeméeri xasab; la dale dig-digalu ëtt ba, ba ca catu tabaxu sowu ba aki miiram itam di téeméeri xasab.

¹⁴ Kanamu néegu Yàlla bi féete penku téeméeri xasab la, boo ci boolee dig-digali ëtt yi séq néegu Yàlla bi.

¹⁵ Mu natt yaatuwaayu tabax ba ca gannaaw te janook dig-digalu ëtt ba, boole ca ñaari jaarukaay ya séq tabax ba, muy téeméeri xasab.

Béreb bu sell bi nag, muy néeg bu mag bi, di néegu biir bi, di mbaaru bunt bi jàkkaarlook ètt bi,

¹⁶ ak dēxi bunt yeek palanteeri caax yeek jaarukaay yi ci ñetti wet yépp, ak ci kanam dēx yi, lu ci nekk bant a ko lal. Ci suuf ak ci kaw miir bi ba ca palanteer ya it noonu, palanteer ya am ay caax.

¹⁷ Ci kaw buntu néegu Yàlla bi, ba ci biir néegu Yàlla bi, jëm biti, ak kaw miir bi ko wër, biir ak biti, lépp lañu natt.

¹⁸ Ñu yatt ca miir ya ay malaakay serub ak garabi tàndarma; ñaari serub yu ne, garabu tàndarmaa nga ca digg ba, te serub bu ne am na ñaari kanam,

¹⁹ genn gi di kanamu nit, jublook genn tàndarma, geneen gi di kanamu gaynde, jublook geneen tàndarma. Noonu lañu wëralee néeg bi ba mu daj.

²⁰ Li ko dale ci suufu néeg bu mag bi, ba ci kaw bunt yi, ak ci miir yi, fépp lañu yatt serub yeek tàndarma yi.

²¹ Njëël bunt bi ak dēx bi, ak pegg yi ko téye ab kaare la. Buntu néegu biir bu sell ba it noonu la.

²² Am na sarxalukaay bu ñu defare bant, tax-awaay bi di ñetti xasab, guddaay bi di ñaari xasab, yaatuwaay bi di ñaari xasab. Mu ami coll akub tegukaay aki wet, lépp di bant. Waa ji ne ma: «Taabal jii mooy janook Aji Sax ji.»

²³ Buntub ñaari laf lañuy dugge ca néeg bu sell bu mag ba, di dugge beneen bunt bu ni mel ca néegu biir bu sell ba.

²⁴ Bunt yooyu, bu ci nekk ñaari laf yuy warangiku la.

²⁵ Ñu yatt ca buntu néeg bu mag ba ay malaakay serub, ak garabi tàndarma yu mel ni ya ñu yatt ca

kaw miir ya. Catu xaddu mbaaru bunt ba ca biti, aw dénk lañu ko def.

²⁶ Palanteeri caax yi ak miiri néegi wet yi ak miiri mbaar mi ak ca kaw catu xadd bay lang, wet gu ne, ay nataali tândarmaa nga ca.

42

Natt nañu taaxi sarxalkat yi

¹ Ba loolu amee waa ji jaarale ma ca kēru jállukaay ba féete bëj-gànnar ba, génne ma ca èttu biti ba. Mu yóbbu ma ca wetu sowu ba, dugal ma ca tabax ba janook dig-digalu ètt ba te sēsook miiru biir ba ca wetu bëj-gànnar ba.

² Tabax boobu, guddaayam ci wetu bëj-gànnar ga féeteek bunt ba, téeméeri xasab la, yaatuwaay ba di juróom fukki xasab.

³ Ci genn wet tabax booboo ngi janook ñaar fukki xasab yu bokk ci èttu biir bi, geneen wet gi janook dēru èttu biti bi. Tabax bi def na ñetti lāngi taax yu tegloo.

⁴ Ci kanamu néeg yi féeteek èttu biir bi, am na jaarukaay bu yaatoo fukki xasab, gudde téeméeri xasab. Néeg yooyu ca wetu bëj-gànnar lañu cay dугge.

⁵ Ñaari taax ya ca kawam nag, mu ci nekk yaatuwaay bi yées ma ko féete suuf, ndax taax mu gēna kawee moo ëpp jaarukaay bu mu bàyyi fi kanamam.

⁶ Ñetti lāngi taax la yu amul ay kenu ni néegi ètt bi ame ay kenu. Moo tax ruumi taaxum kaw ma gēna xat yoy taaxum digg ma, ak ma féete suuf.

⁷ Mu am miir bu làng ak néeg yooyu, teqale leen ak èttu biti bi, guddaayu miir bi di juróom fukki xasab.

⁸ Ndax néeg yooyu féeteek èttu biti ba, guddaay ba bépp juróom fukki xasab la. Waaye làngi néeg ya sèsook néegu Yàlla ba, guddaayam téeméeri xasab la.

⁹ Ca suufu néeg yooyu la am jaarukaayu penku bu jème ca biir néeg ya féete penku, boo jógee ca èttu biti ba.

¹⁰ Am na làngu néeg bu janook dig-digalu ètt ba, ak tabax ba ca gannaaw néegu Yàlla ba. Làngu néeg boobu ma nga làng ak miiru biti bi yaatuwaayam féete penku.

¹¹ Mu ngi janook ab jàllukaay. Làngi néeg yooyu daa bindoo ni bi féete bëj-gànnar te bokk ak ñoom guddaay ak yaatuwaay, seeni bunt ak seeni dayo yépp di benn.

¹² Bunti làngi néeg ya ca bëj-saalum it noonu la. Ca catal jaarukaay ba, ab bunt a nga fa, janoo màkk ak miir ba féete penku.

¹³ Ba loolu amee waa ji ne ma: «Néegi bëj-gànnar yeek néegi bëj-saalum yi janook dig-digalu ètt bi, ñooy néeg yu sell yi sarxalkat yi jege Aji Sax ji, di lekke sarax yu sella sell. Ca lañuy yeb sarax yu sella sell yi it, muy saraxu pepp yeek saraxu póotum bàkkaar yeek saraxu peyug tooñ yi, ndax béreb bu sell la.

¹⁴ Sarxalkat yi, bu ñu duggee ci néeg bu sell bi, dootuñu man daldi génñ ci èttu biti bi. Ci néeg yii lañuy wacc seen yére yi ñuy liggéeyale Aji Sax ji, ndax yooyu yére yu sell la. Ñu solaat nag yeneen yére bala ñoo dellu ca ètt ba mbooloo may daje.»

Natt nañu miiru biti bu kër Yàlla gi

¹⁵ Ba waa ja nattee dayoy biir néegu Yàlla bi ba noppi, da maa jaarale ca kèru jàllukaay ba féete penku. Mu tàmbali di natt bayaal bi wër kër Yàlla gi.

¹⁶ Mu natte yet wa wetu penku, lépp di juróomi téeméeri yet, yemook kilomet ak genn-wàll.

¹⁷ Mu natte yet wa wetu bëj-gànnar, lépp di juróomi téeméeri yet,

¹⁸ wetu bëj-saalum ba it, mu natte ko yet wa, muy juróomi téeméeri yet.

¹⁹ Mu walbatiku, natte yet wa wetu sowu, muy juróomi téeméeri yet.

²⁰ Noonu la natte miir bi ub bayaalu kër Yàlla gi ba mu daj, muy kaare bu wet gi di juróomi téeméeri dayo, te teqale fi sell ak fi sellul.

43

Leeru Yàlla dellu na këram

¹ Waa ja nag jiite ma ba ca bunt ba, bunt ba féete penku.

² Ma jekki gis leeru Yàllay Israayil, mu dikke penku, ànd ak kàddu gu mel ni kàddug géej mbàmbulaan, suuf si di lerxate fa leeram ga.

³ Moomu peeñu nirook peeñu ma ma njëkkoona gis ba may dikk ca yàqum Yerusalem, nirook ma woon ca tàkkal dexu Kebar. Ma daldi daanu, dëpp sama jë fa suuf.

⁴ Ba loolu amee leeru Aji Sax ja jaare ca buntu penku ba, dugg ca néegu Yàlla ba.

⁵ Ngelawu Aji Sax ji ne ma cas, yóbbu ma ca biir èttu biir ba, leeru Aji Sax ji jekki fees néeg ba.

⁶ Ma dégg kuy wax ak man ku féete fi biir néegu Yàlla bi, te fekk waa ji ma dugal a ngi taxaw fi sama wet ba tey.

⁷ Mu ne ma: «Yaw nit ki, sama màkkaanu ngàngunee ngi, béreb bii laay teg samay tànk, dëkk ci digg bànni Israayil ba fàww. Waa kër Israayil dootuñu teddadil sama tur wu sell, ñook seeni buur ci seen gànctu, ak seen néewi buur yi ñuy denc ci seen bérebi jaamookaay.

⁸ Seen buur yi ñoo féetale seen dëxi bunt ak seen jëni bunt ci sama weti dëxi bunt ak sama jëni buntu kër. Miir donj a doxoon diggante sama kër ak seen kër buur. Ñoo def seen jëf ju siblu, ba teddadil sama tur wu sell, ma mer, faagaagal leen.

⁹ Léegi nag nañu ma sorele seen gànctu ak seen néewi buur yi, ndax ma mana dëkk fi seen biir, ba fàww.

¹⁰ «Yaw nit ki, waxal waa Israayil ni kër gi wara mel. Nañu kersawoo seeni ñaawtéef te ñu natt nataalu kër gi.

¹¹ Bu ñu kersawoo mboolem seeni jëf nag, nanga leen xamal bindu kër gi ak tëralinam aki jállukaayam aki génnukaayam ak bindam bépp, ak dogali yoon yi mu laaj yépp. Nanga bind lépp, ñu gis, ba mana sàmm mboolem bindu kër gi, ak mboolem dogali yoon yi mu laaj, te di ko jëfe.

¹² Ndigalu yoon wi jëm ci kër Yàlla gi ñu wara tabax mooy lii: ci kaw tund wi ak fi ko wër fépp, fu sella sell lay doon. Loolu mooy ndigalu yoon wi, ci wàllu kër Yàlla gi.»

Natt nañu sarxalukaay bi

¹³ Lii nag mooy dayoy sarxalukaay bi ciy xasab, xasab bu ci nekk tegu yaatuwaayu catu loxo. Tóojub sarxalukaay bi féete suuf, taxawaay bi xasab la, yaatuwaay bi di xasab, mu ànd ak kéméjam gu ko wër ba mu daj, te taxawaayu kéméj gi tollook yaatuwaayu catu loxo. Tóojub sarxalukaay bi noonu la bindoo itam.

¹⁴ Ñaari xasab a dox diggante tóoji bi ci suuf, ba ci cat li ngay njékka jot, te yaatuwaayu cat li di xasab. Ñeenti xasab a dox diggante cat li ngay njékka jot, ba ca cat la ca kaw, te yaatuwaay bi it di xasab.

¹⁵ Taxawaayu taalub sarxalukaay bi féete kaw, ñeenti xasab la, ñeenti béjjén sampe ci ñeenti coll yi, coll wu nekk, benn béjjén sampe ci.

¹⁶ Lakkukaayu sarxalukaay bi ab kaare la, wet gu ci nekk di fukki xasab ak ñaar.

¹⁷ Kon tóojub lakkukaay bi fukki xasab ak ñeent la ci ñeenti wet yi, dib kaare, kéméj gi wër tóoji bi am taxawaayu genn-wàllu xasab, te tóojub lakkukaay bi wëre lakkukaay bi yaatoo xasab. Dëggastal bi ñuy yéegé ci sarxalukaay bi nag penku la féete.

Waaɗal nañu sarxalukaay bi

¹⁸ Waa ji ne ma: «Yaw nit ki, Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Lii mooy dogali yoon yi jëm ci sarxalukaay bi, bés bu noppee, ci wàllu saraxi rendi-dóomal, ak deret ji ñu ci wara tuur.

¹⁹ Sarxalkat yiy Leween ñi sètoo ci Cadog, te jege ma, ngir di ma liggéeyal, kàddug Aji Sax jee, nanga leen jox yëkk wu ndaw, muy saraxu póotum bàkkaar.

²⁰ Nga sàkk ci deret ji, taqal ci ñeenti béjjéni sarxalukaay bi ak ñeenti colli kaw gi ak ci kéméj gi ba mu daj, nga laabale ko sarxalukaay bi, defale ko ko njotlaayam.

²¹ Nga génne kër gu sell gi yëkku saraxu póotum bàkkaar mi, te nga lakke ko ca béreb ba ñu ko wara defe ci biti kër Yàlla gi.

²² «Bésuub ñaareel ba nanga indi ab sikket bu amul sikk, muy saraxu póotum bàkkaar bu ñuy laabale sarxalukaay bi, na ñu ko laabale woon yëkk wu ndaw wa.

²³ Boo ko laabalee noonee ba noppi, nanga sàkk aw yëkk wu ndaw wu amul sikk ak kuuy mu amul sikk.

²⁴ Nga boole ko, indi fi kanam Aji Sax ji te sarxalkat yi suy leen xorom, ñu def leen saraxu rendi-dóomal, ñeel Aji Sax ji.

²⁵ «Diiru juróom ñaari fan ngay joxe bés bu nekk ab sikketu póotum bàkkaar ak aw yëkk akum kuuy, te na lu ci nekk mucc sikk.

²⁶ Diiru juróom ñaari fan lañuy def njotlaayal sarxalukaay bi, laabal ko, waajale ko sasu sarxalukaay bi.

²⁷ Bu àpp boobu matee, la ko dale ca bésuub juróom ñetteel ba, na sarxalkat yi joxe ci kaw sarxalukaay bi seen saraxi rendi-dóomal ak seen saraxi cant ci biir jàmm, ma daldi leen nangul. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.»

44

Ay jagle ñeel na boroom jal bi

¹ Ba loolu amee waa ji delloo ma ca kēru jàllukaayu kēr Yàlla ga féete èttu bitì penku, fekk bunt ba tëje.

² Aji Sax ji ne ma: «Kēru jàllukaay bii, bunt bi day dēkke tëje. Kenn du ko tijji, kenn du ci jaare ndax Aji Sax ji Yàllay Israayil fii la dugge*. Kon nag na tëje.

³ Boroom jal bi† nag, gannaaw mooy boroom jal bi, sañ na faa toog, lekk fi kanam Aji Sax ji. Waaye ci mbaaru kēr jàllukaay bi lay dugge te fi lay génne itam.»

Jege kēr gu sell gi du wàllu ñépp

⁴ Gannaaw loolu waa ji jaarale ma ca buntu bëj-gànnar ba ca kanam kēr Yàlla ga, ma jekki gis leeru Aji Sax ji fees kēr Aji Sax ji. Ma daanu, dëpp sama jë fa suuf.

⁵ Aji Sax ji ne ma: «Yaw nit ki, xippil, ubbil say nopp te def sa xel ci mboolem lu ma la wax ci wàllu dogali yoon yi jëm ci kēr Aji Sax ji ak mboolem ndigali yoonam. Defal sa xel bu baax ci jàllukaayi kēr gi ak mboolem génnukaayi kēr gu sell gi.

⁶ Nanga wax fippukati waa kēr Israayil yii, ne leen: “Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yeen waa kēr Israayil, seen jëf ju siblu ji jépp doy na sèkk.

⁷ Bu ngeen ma daan indil sama céru ñam, muy nebbon, di deretu sarax yi, dangeen di dugalaale ci sama biir kēr gu sell gi ay doxandéem yu xaraful ci jëmm, xaraful ci xol. Noonu ngeen sobeele sama kēr gi. Fecci ngeen sama kóllèreek yeen ndax seen jépp jëf ju siblu.

* **44.2** Seetal ci 43.1. † **44.3** Seetal ci 34.23-24; 37.24-25.

⁸ Sàmmuleen dénkaane yi jëm ci sama yëf yu sell yii, xanaa di ko dénk ay doxandéem, ñu koy wéyal fi sama biir kër gu sell gi.

⁹ Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Bépp doxandéem bu xaraful ci xol, xaraful ci jëmm, bumu duggati ci sama kër gu sell gi, muy doxandéem bu mu mana doon, bu dëkk ci biir bànni Israayil.

Leween ñi am nañu seen wartéefi bopp

¹⁰ «“Leween ñi ma sore woon ba bànni Israayil jàddee, ba dëddu ma, di topp seen kasaray tuur, ñooy gàddu seenu ay.

¹¹ Ay surga aki fara bunti kër rekk lañuy doon ci sama kër gu sell gi, te ñooy tegoo liggéeyu kër gi. Ñooy rendil xeet wi saraxu rendi-dóomal, ak gépp jur gu ñuy sarxal, te ñooy nekk ci waawu xeet wi, di leen surgawu.

¹² Gannaaw ñoo doon dox diggante xeet week seen kasaray tuur, ba yóbbe leen ay wu leen gállankoor, maa leen giñal ne, kàddug Boroom bi Aji Sax jee, ñooy gàddu seenu ay.

¹³ Buñu ma jege, di ma sarxalal, buñu jege sama lenn lu sell ak lu sella sell. Ñooy gàddu seen toroxte ak seen aña jëf ju siblu ji ñu def.

¹⁴ Waaye maa leen di def ñuy nit ñiy sàmm ndénkaaneb kër gi ci mboolem liggéey bu mu laaj, ak mboolem lees di def ci biir.

Askanu Cadog am nañu seen wartéefi bopp

¹⁵ «“Waaye sarxalkat yiy Leween ñi sètoo ci Cadog, te daa sàmm ndénkaaneb kër gu sell gi ba bànni Israayil jàddee, ñooñoo may jege, di ma

liggéeyal; ñooy dikk fi man, di indi saraxi nebbon ak deret. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹⁶ Ñoom donɗ ay dugg ci sama kër gu sell gi, ñoom donɗ ay jege sama taabal, di ma liggéeyal, di sàmm sama ndénkaane.

¹⁷ «“Bu ñu dee jàll buntu èttu biir bi, yérey lée lañuy sol. Buñu sol ndimol kawaru jur, bu ñuy liggéey fu wees buntu èttu biir bi, jëm ca biir-a-biir.

¹⁸ Kaalag lée lanuy kaalawoo, tubéyu njiitlaayu lée lañuy jiital, te duñu sol dara lu leen di ñaqloo.

¹⁹ Bu ñuy génn ca èttu biti ba, ètt ba mbooloo may yem, nañu summi seen yére ya ñuy sarxale, fat yére ya ca néeg yu sell ya, daldi sol yeneen yére, ndax baña sédd mbooloo mi sellaa, di leen lor‡.

²⁰ «“Buñu watu nel, buñu jañu, waaye nañu dagg seen kawar ba mu yem.

²¹ Biiñ, bu ko benn sarxalkat naan, buy dugg ci èttu biir bi.

²² Ab jëtun ak ku ñu fase, sarxalkat du ko jël jabar. Su dee janq bu askanoo ci waa kër Israayil mbaa ab jëtun bu sarxalkat doon denc, sañ nañu koo jël.

²³ Sama ñoñ nag nañu leen ràññeeloo lu sell ak lu sellul, te xamal leen lu set ak lu sobewu.

²⁴ «“Bu jote amee, ñoom ñooy àtte, ba dogal àtte bi ci sama àttey yoon. Sama ndigal yeek sama dogali yoon yi jëm ci sama màggal yépp, ñoo koy sàmm, te sama bési Noflaay, ñoo koy sellal.

²⁵ «“Nit ku dee nag, ab sarxalkat du ko jege, di sobeel boppam, ndare ki dee di baayam mbaa

‡ **44.19** Aay na ci képp ku ñu sellalul, muy laal mbaa ñu di ko laalal lenn lu sell. Man na cee dee sax. Seetal ci 2.Samiyel 6.6-7.

ndeyam, mbaa doomam ju góor, mbaa ju jigéen, mbaa doomu ndeyam ju góor mbaa ju jigéen ju amul jëkkër, ba mu sañ caa sobeel boppam.

²⁶ Su ni demee ba mu sobeel boppam, na setlu te négandiku juróom ñaari fan, doora dellu ca liggéeyam.

²⁷ Bés ba muy dellu ca èttu biir ba, ngir liggéey ca biir néeg bu sell ba, na indi saraxu póotum bàkkaar. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

²⁸ «“Sarxalkat yi am nañu seen cérú bopp: man maay seen cér. Du jenn moomeel ju ngeen leen di jox ci suufas Israayil. Man maay seen moomeel.

²⁹ Saraxu pepp ak saraxu póotum bàkkaar ak saraxu peyug tooñ, ñoom ñoo koy lekk, te lépp lu ñu jagleel Aji Sax ji ci Israayil, ñoo koy moom.

³⁰ Li gën ci mboolem ndoortel meññeef ak lépp lu ñu jébbal Yàlla ak lu mu mana doon, sarxalkat yee ko moom. Li gën ci seen nootu sunguf, nangeen ko jox sarxalkat yi, ndax barke wàcc ci seen kër.

³¹ «“Gannaaw loolu mboolem lu médd mbaa lu ñu fàdd, muy boroomi laaf akug jur, sarxalkat yi duñu ko lekk.

45

Lu jëm ci suuf si ñu jagleel Aji Sax ji

¹ «“Bu ngeen demee bay tegoo réew mi bant ngir séddoo ko, nangeen jagleel Aji Sax ji dogu suuf bu guddé ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000), yemook fukki kilomet ak ñett, yaatoo ñaar fukki junniy (20 000) xasab, yemook fukki kilomet ak genn-wàll. Suuf soosu sépp ba fa mu yem, lu sell lay doon.

² Biir pàkk boobu, ñaŋu ci waccal néeg bu sell bi ab dénd bu kaare, wet gu nekk di juróomi téeméeri xasab, yemook ñaari téeméeri meetar ak juróom fukk; ak bayaal bu wër dénd bi, yaatoo juróom fukki xasab, yemook ñaar fukki meetar ak juróom wet gu nekk.

³ Ci biir dogu suuf bu mag boobu gudde ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000) te yaatoo fukki junniy xasab (10 000), yemook juróomi kilo-met ak xaajaat, ci ngay nattal kër gu sell gi, di fu sella sell.

⁴ Cér bu sell a ngoog bu ñuy sàkke ci réew mi, ñeel sarxalkat yiy liggéey ci kër gu sell gi, tey jege Aji Sax ji, di ko liggéeyal. Foofu lañuy am ay kër te foofu lañuy beral ab pàkk kër gu sell gi.

⁵ Beneen dénd bu gudde ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000), yaatoo fukki junniy xasab (10 000), na ñeel Leween ñiy liggéeyal kër Yàlla gi, ngir ñu am dëkk yu ñu dëkke.

⁶ «“Suufas dëkk bi, nanga ko àppal yaatuwaayu juróomi junniy xasab (5 000) ak guddaayu ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000), mu làng ak dog bi ñu sàkkal pàkk bu sell bi. Suuf soosu na ñeel waa kër Israayil gépp.

⁷ Boroom jal bi nag, ñaŋu ko jagleel ñaari wet yi séq suufas pàkk bu sell beek pàkkub dëkk bi. Suufas buur soosu jóge sowu ba géej ga, jógeeti penku ba fa Israayil yem, na guddaay bi tollook guddaayu suufu giirug Israayil gu ci nekk.

⁸ Loolooy doon céru suufu boroom jal bi ci Israayil. Su ko defee boroom jal yi ma fal dootuŋu xaŋ sama ñoŋ suuf. Dañuy wacce giiri waa kër

Israayil li des ci réew mi.

Sàrt yii war na boroom jal bi ci wàllu kër Yàlla gi

⁹ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Yeen ñuy toog ci jalu Israayil, na doy nag! Coxor geek jaay-doole bi, baleen ko. Njub ak njekk ngeen war di jëfe. Bàyyileen di nangu sama alali ñoñ. Boroom bi Aji Sax jee ko wax.

¹⁰ Seen màndaxekaay na doon njub, efab nat-tukaayu sol-sotti di njub, seen bat bi ñuy natte lu ñuy xelli di njub.

¹¹ Na benn efa ak benn bat yem dayo, lu ci nekk wara def céru fukkeelu benn omer bi yemook ñaari téeméeri liitar ak ñaar fukk (220). Te na benn omer di dayo bi ngeen di natte.

¹² Benn siikal, na wecciku ñaar fukki gera*, te boo boolee nattu ñaar fukki siikal, ak nattu ñaar fukki siikal ak juróom, ak nattu fukki siikal ak juróom, mu wara wecciku benn natt bu ñuy wax miin.

¹³ «“Lii nag mooy doon li ñuy jébbal Aji Sax ji: muy bele, di lors, na doon seen benn céru juróom benn fukkeelu meññeef, di lu tollook ñeenti liitar ci ñaari téeméeri liitar ak ñaar fukk yu nekk.

¹⁴ Su dee ag diw, bat bi ñuy natte lu ñuy xelli lañu koy natte, benn bat yemook fukkeelu natt bi ñuy wax omer, mbaa fukkeelu natt bi ñuy wax kor, di ñaari liitar yu tombal ñaar (2,2) ci ñaari téeméeri liitar ak ñaar fukk (220) yu nekk.

¹⁵ Ci wàllu parluy Israayil, benn ay gén ci ñaari téeméeri gàtt yu ne, gàtt yooyu ñeel saraxi pepp,

* **45.12** Moo doon natt ba gënoona tuut ci wàllu diisaay, tollook genn-wàllu garaam.

ak saraxi rendi-dóomal, ak saraxi cant ci biir jàmm ngir njotlaayal askan wi. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

¹⁶ Boobu asakab njébbal, waa réew mépp a ciy def seen loxo, indil ko ki toog ci jalub Israayil.

¹⁷ Li war ki toog ci jal bi, saraxu rendi-dóomal ci la, ak saraxu pepp, ak saraxi tuuru yi ñuy joxe bésu màggal yu mel ni màggali Terutel weer ak bési Noflaay ak yeneen bés yu bànni Israayil taamoo daje. Moom it mooy joxe saraxu póotum bàkkaar ak saraxu pepp ak saraxu rendi-dóomal ak saraxu cant ci biir jàmm ngir njotlaayal waa kër Israayil.

¹⁸ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Benn fanu weer wi njëkk, nanga jël yëkk wu ndaw wu amul sikk ngir laabal kër gu sell gi.

¹⁹ Sarxalkat bi day sàkk ci deretu saraxu póotum bàkkaar boobu, taqal ci jëni bunt yi ak ñeenti colli kaw sarxalukaay bi ak jëni buntu èttu biir bi.

²⁰ Noonu it ngay def ca juróom ñaareelu fanu weer wa, ngir daboo ko nit ku jàdd yoon te yégu ko mbaa teyu ko. Su ko defee ngeen def njotlaayal kër Yàlla gi.

²¹ «“Fukki fan ak ñeent ci weer wu njëkk wi mooy seen màggalu bésu Mucc ba. Juróom ñaari fan la màggal giy am, te mburu mu amul lawiir lees cay lekk.

²² Bés boobu la ki toog ci jal bi di joxeel boppam ak mboolem waa réew mi, yëkk wu ndaw wuy doon saraxu póotum bàkkaar.

²³ Juróom ñaari fan yooyu dina defal Aji Sax ji sarax. Bés bu nekk mu sarxe ñaari yëkk yu ndaw ak juróom ñaari kuuy yu mag yu amul sikk, def

ko saraxu rendi-dóomal, boole ci ab sikketu sarax ngir peyug tooñ, te loolu bés bu nekk lay doon.

²⁴ Yëkk yu ci nekk ak kuuyu mag yu ci nekk, da koy booleek saraxu benn efa bu pepp, di ñaar fukki liitari pepp ak ñaar, te efa bu pepp bu ne, tollook benn xiinu diw, di ñeenti liitari diw.

²⁵ «“Ci wàllu màggal giy door fukki fan ak juróom ci juróom ñaareelu weer wi[†], na ki toog ci jal bi def niki ci màggalu bésub Mucc ba. Diirub juróom ñaari fan yi màggal gi, yenn sarax yooyii rekk lay joxe, muy saraxu póotum bàkkaar ak saraxu rendi-dóomal ak saraxi pepp ak diw.

46

¹ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Buntu èttu biir bi féete penku, na tëje diiru juróom benni fan yi ñuy liggéey. Waaye bésub Noflaay ba cay topp, na ubbiku. Bésub Terutel weer wu ne it, na ubbiku.

² Na ki toog ci jal bi jaare ci mbaar mi féete biti te na yem ci jëni buntu èttu biir bi. Na fa xaar sarxalkat yiy def saraxu rendi-dóomalam ak saraxi cantam ci biir jàmm. Su ko defee mu sujjóot ci dëxu bunt bi, ba noppi, gén. Bunt bi nag du tëje ba ngoon jot.

³ Bésub Noflaay ak Terutel weer, baadooley réew mi ci bunt boobu lañuy sujjóote fi kanam Aji Sax ji.

⁴ «“Saraxu rendi-dóomal bi ki ci jal biy indil Aji Sax ji bésub Noflaay, juróom benni kuuy yu ndaw yu amul sikk lay doon, ak kuuy mu mag mu amul sikk.

[†] **45.25** Màggalu bési Mbaar yi lay doon. Seetal ci *Sarxalkat yi* 23.33-34.

⁵ Saraxu pepp biy ànd ak kuuy mi, benn efa lay doon, di fanweeri kiloy pepp, ak dayob pepp bu mu àttan buy ànd ak kuuy yu ndaw yi ak xiinu diw, yemook ñeenti liitari diw ci efa bu pepp bu nekk.

⁶ Bésub Terutel weer, wenn yëkk wu ndaw wu amul sikk lay joxe, ak juróom benni kuuy yu ndaw ak am kuuy mu mag, te lépp mucc sikk.

⁷ Na ci boole saraxu benn efa bu pepp buy ànd ak yëkk wi, ak benn efa bu pepp ngir kuuy mu mag mi, ak lu mu man ci pepp, mu booleek kuuy yu ndaw yi, ak benn xiinu diw ci efa bu pepp bu nekk.

⁸ «“Mbaaru këru jàllukaay bi ki ci jal biy jaare duggsi, fi lay jaare génnn.

⁹ Baadooloy réew mi nag bu ñuy teewesi bésub ndaje fi kanam Aji Sax ji, ku ci jaare ci këru jàllukaay bi féete bëj-gànnar, di sujjóotsi, bu noppee na jaare ci këru jàllukaay bi féete bëj-saalum. Te ku dugge ci këru jàllukaay bi féete bëj-saalum, bu noppee na génne ci këru jàllukaay bi féete bëj-gànnar. Deesul delloo bunt bi nga dugge. Bunt bi mu jàkkaarool lees di génne.

¹⁰ Ki ci jal bi ci boppam, bu baadoolo yiy dugg, na duggandook ñoom, bu ñuy génnn, mu génnandook ñoom.

¹¹ «“Su dee bési manggal ak bési ndaje yi, saraxu pepp mi benn efa lay doon ngir yëkk wi, yemook fanweeri kilo, ak benn efa ngir kuuy mu mag mi, ak dayo bu ñu àttan ngir kuuy yu ndaw yi, efa bu pepp bu ne ànd ak benn xiinu diw, di ñeenti liitar.

¹² «“Këru jàllukaay bi féete penku ci èttu biir bi it lañuy ubbil ki ci jal bi, buy joxe saraxu yéene: muy saraxu rendi-dóomal, di saraxu cant ci biir jàmm, di beneen saraxu yéene bu ñeel Aji Sax ji, ngir mu

joxe saraxu rendi-dóomalam, mbaa saraxu cantam ci biir jàmm, ni mu koy defe ci bésu Noflaay. Bu noppee, génn, ñu tëj bunt bi.”»

¹³ Boroom bi wax na itam ne: «“Am kuuyu menn at mu amul sikk lees di defal Aji Sax ji bésu nekk saraxu rendi-dóomal, te suba su ne lees koy def.

¹⁴ Nañu ci boole suba su ne benn céru juróom benneelu efa bu pepp, yemook juróomi kilo, ànd ak liitaru diw ak genn-wàll, yemook benn céru ñetteelu xiinu diw buy tooyal sunguf si. Loolooy saraxu pepp mi, ñeel Aji Sax ji, di dogali yoon yu sax dàkk.

¹⁵ Muy kuuy mu ndaw mi, di saraxu pepp mi, di diw gi, suba su nekk lees koy def, muy saraxu rendi-dóomal bu sax dàkk.

Boroom jal bi sañul lépp ci suufam

¹⁶ «“Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: Su ki ci jal bi mayee kenn ci doomam yu góor lenn ci céru suufam, kookoo koy jagoo, te alal jooju, céru doomi kooka lay doon.

¹⁷ Waaye su ki ci jal bi mayee kenn ciy surgaam lenn ci suufam, ba keroog atum Yiwiku ma rekk la surga ba di moom suuf sa, waaye bu atum Yiwiku teewee, suuf si day dellu ci loxol ki ci jal bi. Suuf soosu, céru doomi boroom jal bi donj lay doon.

¹⁸ Ki ci jal bi nag du nangu lenn ci suufas baadoola yi, di leen xañ seen alal. Alalu boppam donj la saña sédd doomam yu góor. Su ko defee kenn ci sama ñoñ du ñàkk alalam.”»

Sàkkal nañu kër Yàlla gi ay waañ

¹⁹ Ba loolu amee waa ja jaarale ma ca buntu ëtt ba nekk ci kanamu néeg ya janook bëj-gànnàar te feggook këru jàllukaay ba féete bëj-gànnàar. Mu dugal ma ca néeg yu sell ya ñu beral sarxalkat yi. Ndeke béreb a nga foofa ca ruq ba, ca biir-a-biir, ca wetu sowu.

²⁰ Mu ne ma: «Bii béreb, fi la sarxalkat yiy togge yàppu saraxu peyug tooñ ak saraxu póotum bàkkaar, di fi lakk saraxu pepp mi, ngir baña génne lenn lu sell ca ëttu biti ba, bay sédd nit ñi sellaay bu leen di lor.»

²¹ Gannaaw loolu waa ji génneeti ma ba ci ëttu biti bi, yóbbu ma ci ñeenti koñ yépp. Ndeke koñ bu ci nekk, ber nañu ca ëtt bu ndaw,

²² bu gudde ñeent fukki xasab, yaatoo fanweeri xasab, te ñeenti ëtt yu ndaw yi ci koñ yi yépp a tolloq.

²³ Ñeenti ëtt yu ndaw yi, bu ci nekk miir bu gàtt a ko ub, ay toggukaay tege ci suufam, leru miir bi ba mu daj.

²⁴ Waa ji ne ma: «Lii mooy waañ yi liggéeykati kër Yàlla gi di togge yàppu saraxi askan wi.»

47

Am wal balle na ca kër Yàlla ga

¹ Waa ji nag delloo ma ca buntu néegu Yàlla ba. Gisuma lu moy am ndox muy ball, di génne ci suufu dëxu bunt bi, di wal jëm wàllaay penku. Kanamu néeg baa ngi féete penku, ndox miy wale ci wetu bëj-saalumu néeg bi, fa féeteek bëj-saalumu sarxalukaay bi.

² Mu génnee ma ci këru jàllukaay ba féete bëj-gànnàar, wëràle ma ca biti, ba ca këru jàllukaay ba

féete penku. Gisuma lu moy ndox muy wale ci suufu këru jàllukaay ba féete penku, ci wet ga féete bëj-saalum.

³ Waa jaa nga jubal penku, yor buumu nat-tukaayam, daldi natt junniy xasab. Mu jàlle ma ba foofa, ndox ma yem ma ci kosten.

⁴ Mu nattaat yeneen junniy xasab, ndox ma yem ma ciy óom. Mu dellu natt junniy xasab, jàlle ma, ndox ma yem ma ci ndigg.

⁵ Mu nattati yeneen junniy xasab, wal ma xóot ba manatuma xuus, ba jàll. Maneesatu koo jàlle tànk, xanaa féey.

⁶ Mu ne ma: «Yaw nit ki, du gis nga ci?» Ba loolu amee mu delloo ma ba ca tàkkal dex ga.

⁷ Ma agsi ca tàkkal dex ga, daldi yem ci garab yu baree bare ci ñaari weti dex gi yépp.

⁸ Waa ji ne ma: «Ndox mii mu ngi jëm diiwaanu penku, wàcci xuru dexu Yurda, jàlli biir gééju Xorom ga. Te bu ndox mi duggee biir gééj, gééju ndox mu bon ma, ndox ma day daldi neex.

⁹ Mboolem mbindeef muy def ndiiraan day daldi mana dunde mboolem fu wal mii jëm. Jën yi day takku lool ngir la fa ndox mii àgg, ba neexal mooma ndox. Mboolem fu wal mii àkki daal, lépp a fay dund.

¹⁰ La ko dale Engedi ba Eneglayim, ay nappkat lay doon. Ñu weer seeni caax ci tefes gi. Wirgoy jën yu nekk ca gééj gu mag ga ñooy am foofa, bare lool.

¹¹ Waaye tan yaak déeg ya mu feggool du neexaat, xorom saa koy féetewoo.

¹² Wirgoy garab yu ñuy lekk yu nekk ñooy sax ca

ñaari weti wal ma. Xob ya du lax, doom ya du rag, xanaa di meññ weer wu nekk, ndax ndox mi koy suuxat ca kër gu sell ga lay wale. Meññeef ma, ñu lekk; xob ya, ñu fajoo.»

Aji Sax ji joxe na kemuy réew mi ñuy séddoo

¹³ Boroom bi Aji Sax ji dafa wax ne: «Fukki giiri Israayil yeek ñaar nag, kemi céri suufi réew mi ñuy séddoo, nii la wara tédde: na wàllu giirug Yuusufa di ñaari cér.

¹⁴ Nangeen ko séddoo, ku nekk yem ak sa mbokk cér, ndax maa giñal seeni maam, ne dinaa leen ko jox. Kon réew mii, seen cér bu leen lew la.

¹⁵ Na lii di kemu réew mi ci wetu bëj-gànnar: gééj gu mag ga lay dale, topp yoon wa jaare Ettlon ak Buntu Amat, ak Cedàdd,

¹⁶ jaare dëkk yi ñuy wax Berota ak Sibrayim te nekk diggante réewum Damaas ak Amat, jaare Àccer Tikon, fa digalook Oran.

¹⁷ Kon kemu googu day dale gééj gu mag ga, ba àgg gox ba ñuy wax Àccar Enan ca penku ba. Kemu bëj-gànnararam di Damaas ak Amat. Loolooy wàllu bëj-gànnararam.

¹⁸ Kemu penku ba day dale diggante Oran ak Damaas, topp xuru Yurda, diggante diiwaanu Galàdd ak réewum Israayil, dem ba àgg Tamar ca gééju penku ba*. Loolooy wàllu penkoom.

¹⁹ Wetu bëj-saalum, kemu ga day dale fa Tamar ba ca xuru Meriba ca Kades, daldi leri wal Misra ma, ba àkki gééj gu mag ga. Loolooy wàllu bëj-saalumam.

* **47.18 gééju penku ba** mooy gééju Xorom ga.

²⁰ Wetu sowu, géej gu mag gaay doon kemu ga, dale bëj-saalum ba ca Buntu Amat ca bëj-gànnar. Loolooy wàllu sowoom.

²¹ «Suuf si ci diggante kemu yooyu, nangeen ko séddale giiri Israayil yi.

²² Nangeen ko tegoo bant, séddoo ko ci seen biir, yeen ak doxandéem yi sanc ci seen digg te jaboot ci réew mi. Nangeen leen jappe ni ay njuddu-ji-réew fi digg Israayil. Nañu am seen céru suuf ni yeen, boka ci yem ak giiri Israayil.

²³ Ak giir gu ci doxandéem bi mana wàlli, foofa ngeen koy féetale céru suufam. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

48

Daggal nañu suufjuróom ñaari giir ca wet ga féete bëj-gànnar

¹ «Lii mooy limeefu giiri Israayil, ak céru suuf bi giir gu ci nekk di féetewoo. Céru Dan moo féete catu bëj-gànnar. Kemoom day topp yoonu Ettlon ba ca Buntu Amat, jall ba Àccar Enan ga digalook Damaas, Amat féete ko bëj-gànnar. Suufas Dan day jàpp penku ba sowu, ca géej gu mag ga, di benn pàcc.

² Suufas Aser day digalook sos Dan, jàpp, moom it, penku ba sowu, di benn pàcc.

³ Suufas Neftali day digalook sos Aser, jàpp penku ba sowu, di benn pàcc.

⁴ Suufas Manase day digalook suufas Neftali, jàpp penku ba sowu, di benn pàcc.

⁵ Suufas Efrayim day digalook sos Manase, jàpp penku ba sowu, di benn pàcc.

⁶ Suufas Ruben day digalook sos Efrayim, jàpp penku ba sowu, di benn pàcc.

⁷ Suufas Yuda day digalook sos Ruben, jàpp penku ba sowu, di benn pàcc.

Daggal nañu Aji Sax ji céram bu sell

⁸ «Suuf sa digalook Yuda ca wet ga ko féete bëj-gànnar, te dale penku ba sowu, mooy doon pàkk bi ñu jagleel Aji Sax ji. Ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000), tollook fukki kilomet ak ñett, lay yaatoo, gudde ni suufas genn giir gu ci nekk, te kër gu sell gi nekk ci digg bi.

⁹ Pàkk bi ngeen di jagleel Aji Sax ji ci dog boobu, day am guddaayu ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000) yemook fukki kilomet ak ñett, ak yaatuwaayu fukki junniy xasab (10 000), di juróomi kilomet ak xaajaat.

¹⁰ Cér bu sell a ngii, ñeel sarxalkat yi: Ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000) lay am ca wetu bëj-gànnar ga, yaatoo ni fukki junniy xasab (10 000) ca wetu sowu ga, yaatoo ni fukki junniy xasab (10 000) ca wetu penku ga, gudde ni ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000) ca wetu bëj-saalum ga, te néegu Aji Sax bu sell bi nekk ci digg bi.

¹¹ Pàkk bu sell boobu, na ñeel sarxalkat yi askanoo ci Cadog, ñoom ñi sàmmoon sama ndénkaane, baña ànd ak bànni Israayil, di lajj ni seen yeneen bokki Leween ñi.

¹² Sarxalkat yi nag dinañu jot pàkk bu feggook suufas Leween ñi, te ñu jële ko ci suufas réew mi ñu jagleel Aji Sax ji.

¹³ Na suufas Leween ñi digalook sos sarxalkat yi, di pàkk bu gudde ni ñaar fukki junniy xasab

ak juróom (25 000), te yaatoo ni fukki junniy xasab (10 000). Bu ci nekk na am guddaayu ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000) ak yaatuwaayu fukki junniy xasab (10 000).

¹⁴ Cér boobu mooy tànnéefu suuf si. Maneesu cee jaay, mbaa di ci weccikoo lenn, te lenn du ci tàbbi ciy loxo, ndax cér bu sell la, ñeel Aji Sax ji.

Daggal nañu suuf waa dëkk bi ak boroom jal bi

¹⁵ «Pàkk bay des ci yaatuwaayu dog boobu dina yaatoo ni juróomi junniy xasab (5 000), gudde ni ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000); pàkk boobu, di pàkkub dëkk bi, suufas ñépp lay doon. Man naa doon ay dëkkuwaay aki parlu, te na dëkk bi ci boppam féetewoo digg ba.

¹⁶ Na dëkk bi bindoo ab kaare bu wet gi di ñeenti junniy xasab ak juróomi téeméer (4 500), di ñaari kilomet ak genn-wàll.

¹⁷ Parlub dëkk bi nag, na féeteek ñeenti weti dëkk bi, te doon fa wet gu nekk bayaal bu yaatoo ni ñaari téeméeri xasab ak juróom fukk (250).

¹⁸ Fi feggook pàkk bu sell bi ñu jagleel Aji Sax ji, dina des pàkk bu ñuy bey, bu gudde ni fukki junniy xasab (10 000) ca wetu penkub dëkk bi, ak beneen pàkk bu ni tollu ca wetu sowu ga. Ca lañuy jële lekku liggéeykati dëkk bi.

¹⁹ Waa dëkk bi koy bey, ci giiri Israayil yépp lañuy bàyyikoo.

²⁰ Mboolem pàkk boobu ñuy jagleel Aji Sax ji, na doon kaare bu wet gi di ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000), te pàkk boobu ñuy jagleel Yàlla, pàkk bu sell bi ak dëkk bi, ci lañu bokk.

²¹ «Li féete penku ak li féete sowu yépp nag te des ci suuf si, te séq pàkk bi ñu jagleel Aji Sax ji ak suufas dëkk bi, boroom jal bee koy moom; wet gu ci nekk yaatoo ni ñaar fukki junniy xasab ak juróom (25 000), gii àkki kemu Israayil ga féete penku, gee àkki kemu Israayil ga féete sowu. Pàkk bu sell beek néeg bu sell bu kër Yàlla gi nekk ci digg bi.

²² Kon suufas Leween ñi ak suufas dëkk bi day bokk féete ci diggu suufas boroom jal bi. Suufas boroom jal bi nekk ca diggante céru Yuda ba ca bëj-gànnar, ak céru Beñamin ba ca bëj-saalum.

Daggal nañu suuf juróomi giir ca wet ga féete bëj-saalum

²³ «Limeefu giiri Israayil yi ci des, seeni suuf nii lay tédde: li dale kemu penku ba, ba ca gééj gu mag ga ca sowu, benn pàcc lay doon, Beñamin fëetewoo ko.

²⁴ Suufas Simeyon feggook sos Beñamin, jàpp penku ba sowu, di benn pàcc.

²⁵ Suufas Isaakar jàpp penku ba sowu, feggook sos Simeyon, di benn pàcc.

²⁶ Suufas Sabulon feggook sos Isaakar, jàpp penku ba sowu, di benn pàcc.

²⁷ Suufas Gàdd feggook sos Sabulon, jàpp penku ba sowu, di benn pàcc.

²⁸ Suufas Gàdd, kemug bëj-saalumam mooy doon kemug réew mi. Day dale fa Tamar ca penku ba, ba ca yoonu ndoxu Meriba ca Kades, leru walum Misra, ba ca gééj gu mag ga.

²⁹ Noonu ngeen di séddalee réew mi giiri Israayil yi, giir gu ci nekk, ngeen dogale ko noonu céru suufam. Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

Yerusalem: tur wu yees, fukki bunt ak ñaar, ni giir yi

³⁰ «Bunti dëkk bi nag nii lay tédde: ñeenti miiri dëkk bi, bu ci nekk day am guddaayu ñeenti junniy xasab ak juróomi téeméer (4 500).

³¹ Miir bu ci nekk dina am ñetti bunt yu ñu dippee ñetti giiri Israayil. Wetu bëj-gàannaar, benn buntu Ruben ak benn buntu Yuda ak benn buntu Lewi.

³² Wetu penku am miiru ñeenti junniy xasab ak juróomi téeméer (4 500) ak ñetti bunt: benn buntu Yuusufa ak benn buntu Beñamin ak benn buntu Dan.

³³ Wetu bëj-saalum am miiru ñeenti junniy xasab ak juróomi téeméer (4 500) ak ñetti bunt: benn buntu Simeyon ak benn buntu Isaakar ak benn buntu Sabulon.

³⁴ Wetu sowu am miiru ñeenti junniy xasab ak juróomi téeméer (4 500) ak ñetti bunt: benn buntu Gàdd ak benn buntu Aser ak benn buntu Neftali.

³⁵ Wurmbal bi wër dëkk bi bépp fukki junniy xasab ak juróom ñett (18 000) lay doon.

«Dale ko ca bés ba, turu dëkk bi nag, di Yawe-sama, muy firi “Aji Sax jaa ngi fi.”»

Kàddug Yàlla
The Holy Bible in the Wolof language of Senegal,
translated by La Mission Baptiste du Sénégal
La Sainte Bible en langue wolof du Sénégal, traduite
par La Mission Baptiste du Sénégal

copyright © 2025 La Mission Baptiste du Sénégal

Language: Wolof

Cette œuvre est mise à disposition sous licence Creative Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)

 Vous n'êtes pas autorisés à :

Partager — copier, distribuer et communiquer le matériel par tous moyens et sous tous formats. L'Offrant ne peut retirer les autorisations concédées par la licence tant que vous appliquez les termes de cette licence.

Attribution — Vous devez créditer l'œuvre, intégrer un lien vers la licence et indiquer si des modifications ont été effectuées ; l'œuvre. Vous devez indiquer ces informations par tous les moyens raisonnables, sans toutefois suggérer que l'Offrant vous soutient ou soutient la façon dont vous avez utilisé son Œuvre.

Pas d'Utilisation Commerciale — Vous n'êtes pas autorisés à faire un usage commercial de cette Œuvre, tout ou partie du matériel la composant.

Pas de modifications — Dans le cas où vous effectuez un remix, que vous transformez, ou créez à partir du matériel composant l'Œuvre originale, vous n'êtes pas autorisés à distribuer ou mettre à disposition l'Œuvre modifiée.

Pas de restrictions complémentaires — Vous n'êtes pas autorisés à appliquer des conditions légales ou des mesures techniques qui restreindraient autrement l'utilisation de l'Œuvre dans les conditions décrites par la licence.

C'est un résumé (et non pas un substitut) de la licence. Pour voir une copie de cette licence, cliquez ici.

La Mission Baptiste du Sénégal a le plaisir de vous autoriser à utiliser toute portion tirée des Écritures

qui sont disponibles sur [http:// biblewolof.com](http://biblewolof.com) et sur ces appli (l'&ouillevre), sous réserve que le crédit nous soit reconnu par écrit, avec la mention du nom de notre organisation (voir plus loin). Mais on ne peut la modifier de quelque façon que ce soit, ni l'’utiliser à des fins commerciales, c'’est à dire, de telles ressources ne peuvent être vendues à un prix supérieur au coût de la reproduction.

Cette licence n'’autorise pas un mixage combinant les écritures en wolof avec vos propres ressources traduites en wolof. Si vous désirez faire un mixage, vous devez en obtenir l'’autorisation, et pour cela nous exigeons un échantillon de traduction pour une préalable approbation de notre part. En effet des ressources mal traduites portent préjudice à la créditibilité des écritures.

De même, s'’il s'’agit d'’enregistrements des écritures, nous exigeons des échantillons de la matière enregistrée, pour approbation préalable de notre part. En effet des voix marquées d'’accent pourraient être dommageables à la créditibilité des écritures.

Pour demander la permission de faire quoi que ce soit en dehors du cadre de cette licence, contactez-nous.

Voici les déclarations de copyright à inclure dans l'&ouillevre:

Écriture extraite de (s'’il s'’agit d'’une portion de livre)

Suivi de:

Kàddug Yàlla gi © 2025 MBS

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

Vous pouvez aussi utiliser une forme abrégée:

(Nom du livre abrégé) **2025 MBS (NINEA: 20215410C9)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

La politique de confidentialité se trouve ici.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)

 You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.

NonCommercial — You may not use the material for commercial purposes.

NoDerivatives — If you remix, transform, or build upon the material, you may not distribute the modified material.

No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

This is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license. To view a copy of this license, click here.

La Mission Baptiste du Sénégal is pleased to give you permission to use any of the scriptures on <http://biblewolof.com> and in these apps (hereafter referred to as the Work) as long as you give credit to MBS with a copyright notice, and you do not modify or mix the work, and do not sell materials at a price over the cost of reproduction.

In other words, you may download the Work and share it with others as long as you credit us, but you can't change the Work in any way or use it commercially (for profit).

If we give you permission to do a re-mix (combining the scriptures in wolof with your own materials translated in wolof), we will ask for a sample translation or audio recording to approve first, before any distribution. Materials badly translated and voices with a foreign accent impair the credibility of the scriptures.

To ask permission to do anything outside the scope of this license, contact us.

Here are copyright statements to include with the work :

Scripture citations taken from(if it's only a portion of a book) followed by

Kàddug Yàlla gi © 2025 MBS

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Or you may use a shortened form:

(Name of the book) **2025 MBS (NINEA: 20215410C9)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

You can read our privacy policy here.

Liggéey bii turu sañ-sañu jëfandikoom di « Creative Commons BY-NC-ND 4.0 » ; maye na ku ko yeb,

fépp ci àddina, ci kaw way jefandiku ji wàccoo ak yii ndigal: BY = SM (dees na Seedeel boroom Moomeelam); NC = AJ (Amul Jaay); ND = AS (Amul Soppi). Ku bëgga gis sottib sañsañu jëfandikoo bi, seet ko fii.

▢ Mission Baptiste du Sénégal am na mbégtey may leen ngeen yeb, ak sotti, ak wasaare lu mu mana doon ci Kàddug Yàlla gi ci <http://biblewolof.com>, ak ci appli yii, ci kaw ngeen seedeel nu sunu moomeel (seetal ci suuf). Waaye dungen ci mana soppi lenn, ak nu coppite ga mana tëdde, te ngeen bañcee jaaye lenn ci njëg gu wees li leen sottib mbind mi dikke.

Su dee lu ngeen raxe (muy seen liggéeyu bopp bu ngeen tekki ci wolof, boole ko ak lenni kàddug Yàlla gi ci wolof), ba bëgg koo sotti ngir wasaare ko, war ngeen cee jëkka am sunu ndigal, te jox nu ci seenub tekki, lu tuut lu nu ko mana natte ba mu doy nu, ndax jomtukaay yu tekki bi awul yoon gàkkaal na Mbind mu sell mi. Jokkoolen ak nun, ngir sàkku ndigalu def lu mu mana doon, lu wees kemu sañsañu jëfoo.

Ba tey su dee lu ngeen jukkee ci kàddug Yàlla gi, ba def ko ay dégtal yu ngeen taataan, bëgg nanu ngeen sàkkaal nu ci seenub taataan, lu tuut lu nu mana natte baat yi ba mu doy nu, ndax baat yu seen làmmiñu boroom taq itam, gàkkaal na ab liggéey.

Yii kàddu la sañsañu jëfoo tege, te warees koo boole ci liggéey bi:

Ci………… lanu ko jukkee, (su dee ab dogu téere doŋŋ)

Kàddug Yàlla gi © 2025 MBS

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

Manees naa jëfandikoo itam ab gàttaalub turu téere bi :

(Turu gàttaal téere bi) **2025 MBS (NINEA: 20215410C9)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Apr 2025 from source files dated 18 Apr 2025

d0698bf2-fb52-5f39-9542-2e2eeaf3c516